«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
(газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).
ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошюри, дипломні курсові роботи.

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
щоденники, блокноти,
розрахункові книжки
з комунальних платежів.

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:

ТН ЕКСПРЕС
ОБЛАСНА РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНА ГАЗЕТА

ТН ЭКСПРЕС
Безкоштовні ОГОЛОШЕННЯ
ОБЛАСНА РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНА ГАЗЕТА

ПланетаTV

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2014 рік № 1(271)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ЮНЕСКО надало петриківському розпису статус нематеріальної культурної спадщини людства. Детальніше про цю подію читайте на кольоровій вклейці цього номеру

ЗМІСТ

ВІРШ ..... 2 СТОР. ОБКЛАДИНКИ
ВІТАННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ.....1
ІНФ. ГУОН ОДА, «О. ДЕМЧИК: «У 2013 Р. ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ДОСЯГЛА ЗНАЧНИХ УСПІХІВ».....2
ІНФ. ДНУ, «СВОБОДА І СОБОРНІСТЬ - УНІВЕРСАЛЬНА СИСТЕМА ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ» 3
ДАРИНА СУХОНІС-БУТКО, «НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НГУ І ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ГІРНИЧОГО НАГЛЯДУ ТА ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ».....4

БОРИСТЕН № 1, 2014

ІАЦ НГУ, «РЕКТОР НГУ, АКАДЕМІК НАН УКРАЇНИ ГЕНАДІЙ ПІВНЯК ВРУЧИВ МЕДАЛЬ ЗНАК ВДЯЧНОСТІ АКАДЕМІКОВІ НАН УКРАЇНИ О. І. АМОШІ.....4
ІНФ. ДНУ, «В ДНУ ГОТУЮТЬ ЗБІРКУ СТУДЕНТСЬКИХ ПЕРЕКЛАДІВ Т.Г. ШЕВЧЕНКА».....5
ІНФ. ДНУ, «ВОЛОДИМИР ДАНИЛЕНКО: «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ЗДАТНА КОНКУРУВАТИ З НАЙСИЛЬНІШИМИ ЛІТЕРАТУРАМИ СВІТУ»...6
АЛІНА МАКАРЕЦЬ, «ГОЛОС УНІВЕРСИТЕТУ».....7
ІНФ. ДНУ, «СТУДЕНТ ДНУ ІМ. О. ГОНЧАРА УВІЙШОВ ДО ТОП-10 НАЙКРАЩИХ СПОРТСМЕНІВ-СТУДЕНТІВ УКРАЇНИ 2013 РОКУ».....7
ІНФ. НГУ, «В НГУ СТВОРЕНО ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ПРОГРАМ».....8
ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ ПРО ЗИМУ.....8
ІНФ. ДНУ, «ДНУ АКТИВІЗУЄ ПРОСУВАННЯ В SCOPUS»
В. АБЛІЦОВ, «ШЕВЧЕНКО І ВЛАДА - РЕЧІ НЕСУМІСНІ».....9
НАСТЯ МАЦУГА, «ФІДЕЛЬ СУХОНІС: «НАЙБІЛЬШЕ МЕНІ БОЛИТЬ, КОЛИ У ПРОТИСТОЯННІ ПОМІЖ ДОБРОМ І ЗЛОМ ПЕРЕМАГАЮТЬ ЧОРНІ СИЛИ...».....10
«2014-ИЙ РІК: ЗНАЧУЩІ ЮВІЛЕЇ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ».....12
ВАЛЕНТИНА ШАБЕТЯ, «МАЙБУТНЄ НАЛЕЖИТЬ ЛИШЕ ПРОГРЕСУ!».....13
ВАЛЕНТИНА ШАБЕТЯ, ДАРИНА СУХОНІС-БУТКО, «ЕДУАРД СТАВИЦЬКИЙ: «ЗУСТРІЧ В НГУ - АКТУАЛЬНА, АДЖЕ ПРИСВЯЧЕНА РОЛІ І МІСЦЮ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ».....14
«ДЗЕРКАЛО - СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ ВИНАХІД ЛЮДСТВА».....15
О.КАТИНСЬКИЙ, «БЛАГОСЛОВЕННЯ ТАРАСА».....16
Й. СІРКА, «СПРОБА НАБЛИЗИТИ ПОЛЯКІВ ДО ПРАВДИ ПРО УКРАЇНЦІВ».....18
ДАРИНА ШВЕЦЬ, «ВЕЛИКИЙ ЛУГ НАД ДНІПРОМ: МИНУЛЕ І СУЧАСНЕ».....18
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «ПРО ВЕСІЛЬНИХ ГОСТЕЙ».....19
ГУОН ОДА, «У КРИВОМУ РОЗІ ВІДБУВСЯ МАЙСТЕР-КЛАС «ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ».....20
ГУОН ОДА, «У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ СЕРЕДНІЙ САНАТОРНІЙ ШКОЛІ-ІНТЕРНАТІ №4 ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ПРОВЕДЕНО НИЗКУ ЗАХОДІВ, ПРИУРОЧЕНИХ ДО ДНЯ СОБОРНОСТІ ТА СВОБОДИ УКРАЇНИ».....20
ГОУН ОДА, «У МАРГАНЕЦЬКІЙ ГІМНАЗІЇ БУВ ПРОВЕДЕНИЙ УРОК-ВІКТОРИНА «ТОБІ, ТАРАСЕ, ШАНУ СКЛАДАЄМО!».....20
ЛЮДМИЛА МАКАРЕНКО, «ВШАНУЮЧИ ПАМ'ЯТЬ ПРО ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ...».....21
А. ВОВК, ВІРШІ.....22
В.КРИВОНІС, «ЧУЖИНЕЦЬ У ЧУЖІМ КРАЮ».....23
ІСТОРІЯ ПОЕМИ «КАВКАЗ» 24
Т.ШЕВЧЕНКО, «КАВКАЗ» 25
ЛЕСЯ ОЛІФІРЕНКО, «ОДИН З НАЙЯСКРАВІШИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ XX СТОЛІТТЯ».....26
ВИБРАНІ ПОЕТИЧНІ ТВОРИ ВАСИЛЯ СТУСА....29
СІЧЕНЬ (НАРОДНІ ПРИКМЕТИ).....29
С. ГРАБОВСЬКИЙ, «ЯК МИ НЕ СТАЛИ ЧАСТИНОЮ «ЄДИНОГО НАРОДУ».....30
КАЛИНА: КОРИСНІ ВЛАСТИВОСТІ, ПРОТИПОКАЗАННЯ І ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ 32
ДЕЩО ПРО АФРИКУ.....33
ЯБЛУЧНИЙ ОЦЕТ ДЛЯ СХУДНЕННЯ.....34
УКРАЇНСЬКА КАЗКА, «ЦАР ЛЕВ».....36
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ,
РЕКЛАМА ..... 3-4 СТОР. ОБКЛАДИНКИ
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА

Вітаємо!

Переможцями ювілейного десятого, традиційного щорічного конкурсу імені Олеся Гончара на кращу публікацію на сторінках журналу «Бористен» в 2013 році визнані:

В номінації **«До 80-ї річниці геноцидного голодомору в Україні» Микола СТЕПАНЕНКО** (м. Полтава) – за статтю «Болять гіркими бабусиними спомінами мої груди», котра вміщена в квітневому номері щомісячника.

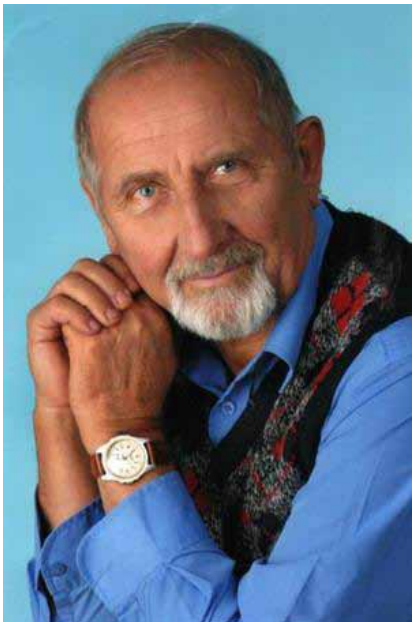

В номінації **«Публіцистика» Йосип СІРКА** (Торонто, Канада) за публікації останніх років, присвячені розповідям про героїчні й трагічні сторінки української вітчизняної історії.

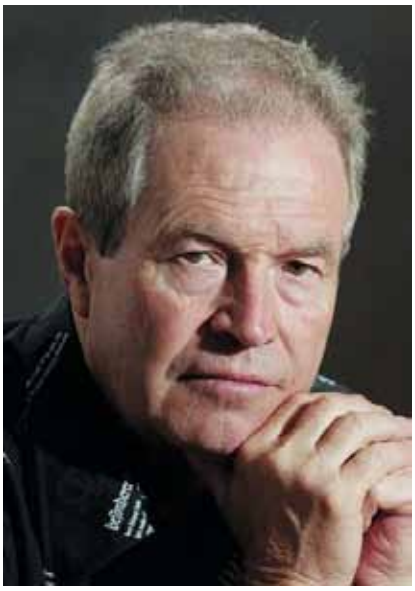

В номінації **«Література» Віктор ВЕРЕТЕННИКОВ** (м. Дніпропетровськ) за уривок кінороману «Гетьман», надрукованому в серпневому числі.

В номінації **«Краща новація» Василь КЛЕШНЯ** (м. Дніпропетровськ) за впровадження на шпальтах журналу «Бористен» рубрики «Захисти зеленого друга», присвяченої лісовій галузі сільського господарства України.

Олександр ДЕМЧИК: *«У 2013 році освітня галузь Дніпропетровщини досягла значних успіхів. Але маємо амбітні плани на 2014 – зробити ще більше»*

У 2013 році було визначено пріоритети розвитку освітньої галузі України. Для реалізації пріоритетів та соціальних ініціатив Президента України в Дніпропетровській області вживається низка першочергових заходів.

Принциповими в них є положення про необхідність забезпечення рівного доступу до якісної освіти, утвердження новітніх інформаційних педагогічних технологій та особистісна орієнтація.

У 2013 році освітня галузь Дніпропетровщини досягла значних успіхів.

Перше – у сфері дошкільної освіти. Відкрито 10 нових сучасних дитячих садів, 12 навчально-виховних комплексів, 60 додаткових груп. Створено 2131 нових місць для дітей.

У 2014 році орієнтовно буде відновлено роботу 15 дошкільних закладів, відкриття 10 НВК та 40 додаткових груп. Всього близько 2000 місць.

Всіма формами дошкільної освіти охоплено 93,5 % дітей. П'ятирічного віку – 100 %.

У регіоні діє система електронної реєстрації дітей. У дошкільних закладах працюють спеціальні консультанти. Більше 18 тис дітей області отримали своє місце в дитячому саду за цією системою.

Дошкільною освітою проведено низку конкурсів. Це конкурс дитячої творчості та конкурс «Кращий вихователь дитячого саду» (НВК 148, м. Дніпропетровськ).

У 2014 році стартує новий конкурс – «Дитячий садок майбутнього», яким будуть охоплені всі сади області.

Якість середньої освіти регіону цього року підтверджено 66 переможцями Всеукраїнських олімпіад, 14 президентськими стипендіатами, однією стипендією Кабінету Міністрів України, однією стипендією імені Тараса Шевченка.

За завданням голови облдержадміністрації Д. Колєснікова, цього року сільські райони були 100 % охоплені освітніми округами. Кількість округів збільшилася з 63 до 75.

Одним з основних досягнень року стала установка сучасного обладнання у 874 медичних шкільних кабінетах. У тому числі, з обласного бюджету опорні школи отримали 70 сучасних ноутбуків, 463 школи зараз отримують Wi-Fi роутери.

За рахунок держбюджету область отримала понад 700 тис підручників, 15 автобусів, 2 сучасних комп'ютерних комплекси.

У 2014 році закриваємо потребу шкіл і училищ обласного підпорядкування в Wi-Fi – це понад 500 установ. Відповідно до Національного проекту «Відкритий світ» понад 200 шкіл планується забезпечити сучасними комп'ютерними комплексами. У 59 опорних школах буде запроваджено систему інклюзивної освіти.

Друге - позашкільну освіту.

Минулий рік було проголошено Роком дитячої творчості. У 2013 році в регіоні було проведено рекордну кількість масових заходів для дітей. Майже 250 тис школярів Дніпропетровщини взяли участь практично в 2 тисячах різних турнірів і конкурсів (це 84,5% від загальної кількості учнів в регіоні).

У цілому, в 2013 році переможцями Всеукраїнських та міжнародних конкурсів і змагань стали 215 вихованців позашкільних навчальних закладів. Це 163 перемоги Всеукраїнського рівня, 8 – європейського та 44 – міжнародного.

Варто відзначити, що Дніпропетровщина вже не перший рік входить у трійку лідерів України щодо мережі позашкільних установ системи освіти. У 2013 році в області функціонували 118 різнопрофільних установ і 49 дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Тобто, позашкільною освітою в регіоні охоплено понад 100 тис дітей.

Досягнення наших позашкільників є приводом для гордості. Адже за результатами участі дітей у Всеукраїнських конкурсах, область вже третій рік поспіль займає перше місце з науково-технічної творчості. Дніпропетровщина замикає трійку лідерів за еколого-натуралістичне виховання. Рівень досягнень учнів – членів Малої академії наук входить до п'ятірки кращих результатів країни. Незабаром будуть відкриті нові філії Академії в Дніпродзержинську та Кривому Розі.

Втричі збільшено кількість слухачів МАНу – тепер юних учених вже майже 3 тис. Маємо 28 переможців Всеукраїнського етапу Малої академії наук. З них вісім стали стипендіатами Президента України.

Школярі мають потужний стимул – губернаторські стипендії переможцям обласного етапу МАН на суму близько 900 тис грн.

У 2014 році плануємо охопити 70% дітей позашкільною освітою і роботою гуртків. Мережа обласних літніх профільних шкіл буде розширена з 4 до 6 установ. Військово-спортивно-патріотичним вихованням плануємо охопити 90% школярів.

У сфері професійно-технічної освіти в грудні реалізовано проект «Школа молодого лідера для учнів професійних училищ» для 30 учнів.

Створено 2 центра новітніх технологій у навчальних закладах регіону. Тут можна отримати освіту за напрямками будівництво і легка промисловість. Тепер на території Дніпропетровщини діють 22 таких центри. Їх особливістю є співпраця з фірмами – соціальними партнерами. Останні забезпечують навчальні заклади сучасними матеріалами та обладнанням. Завдяки цьому учні можуть отримувати знання, використовуючи новітні технології, а майстри отримують можливість вільно проходити підвищення кваліфікації.

У 2014 році планується відкриття ще 2 центрів новітніх технологій професійної освіти. З лютого стартує проект з Естонським фондом «Іннова». До кінця навчального року кількість наглядових рад збільшиться до 25%.

Проведено три щорічних наукових конкурси для студентів ВНЗ та молодих вчених. Сертифікати на отримання 20 грантів від 30 до 50 тис грн отримали молоді вчені області, 12 молодих вчених – планшети, 3 кращих ради – відеокамери.

У 2013 році 350 учнів, студентів та аспірантів регіону стали володарями губернаторських іменних стипендій.

У 2014 році продовжиться практика матеріальної підтримки молодих вчених Дніпропетровщини.

2013 став також роком гучних подій у сфері студентського життя. Дніпропетровщина – перший регіон, який підписав Стратегію молодіжної політики. Відбувся масштабний форум учнівської та студентської молоді «Молоді – впевнений старт». Захід зібрав 475 делегатів з усієї області.

До міжнародного Дня студента проведено III щорічний Студентський бал. У ньому взяли участь 100 кращих студентських пар – дебютантів, представників молодіжного активу, лідерів студентських самоврядувань та дехто з почесних гостей.

У регіональному конкурсі «Студент року» визначено кращих студентів у 10 номінаціях. Участь у конкурсі взяли понад 30 вищих навчальних закладів області, які подали, в загальній складності, 148 заявок.

Влітку цього року на Дніпропетровщині був реалізуваний проект «Міжнародний літній університет». За два тижні роботи він зібрав тринадцять студентів з 6 європейських країн Італії, Іспанії, Нідерландів, Естонії, Польщі та Росії.

Крім того, в 2013 році 44 навчальних заклади Дніпропетровщини презентували свою діяльність на регіональній виставці «Освіта. Кар'єра. Суспільство – 2013». Під час проведення заходу більше 6 тис майбутніх студентів отримали інформацію про умови вступу до вишів і затребуваних на ринку праці професій безпосередньо від представників центрів працевлаштування.

Також для нашої області вже традиційним є проведення «Ярмарку вакансій». У цілому, за період функціонування регіональної ініціативи «Новій Дніпропетровщині – новий стандарт освіти», ярмарки зібрали понад 30 тис учнів і студентів. Участь у них взяли 64 навчальних заклади і більше 40 представників роботодавців.

Наступного року вища школа регіону проведе конкурс Старт-ап проектів серед молоді. А для всіх студентів ВНЗ області щомісяця проводитимуться 8 публічних лекцій.

І нарешті – про електронні проекти. Цього року на Дніпропетровщині в школах та професійних училищах регіону було створено 162 3-Д музея бойової та трудової слави, з яких обрано 21 кращу тривимірну експозицію. Цього року ми ініціювали «Електронний модуль атестації педагогічних працівників». Сюди ж можна віднести проект «Електронний дитячий садок» та обласний конкурс «Петриківка очима сучасної молоді».

Тобто, можна констатувати, що у 2013 році освітня галузь Дніпропетровщини досягла значних успіхів. Але маємо амбітні плани на 2014 – зробити ще більше.

ГУОН ОДА.

Свобода і Соборність – універсальна система цінностей для українців

До Дня Соборності та Свободи України у Палаці студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара пройшов круглий стіл за участі представників громадської ради при облдержадміністрації, молоді, науковців.

«День Соборності і Свободи є символом становлення, розвитку і зміцнення Української державності, Національним святом утвердження ідеалів свободи і демократії, – наголосив заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Анатолій Крупський.

– Ми розуміємо, що ефективне реформування держави можливе лише за умови системного діалогу влади та громадськості. Дніпропетровщина першою в Україні в цьому році розробила регіональну Стратегію розвитку молодіжної політики. В області було запущено в реалізацію ряд соціальних проектів нового типу. Це програми, які передбачають залучення громадськості, активну позицію громадянського суспільства, спільні зусилля влади і жителів, спрямовані на вирішення найактуальніших проблем».

Ректор ДНУ ім.О. Гончара Микола Поляков розповів про те, що в університеті накопичено великий позитивний досвід відзначення Дня Соборності та Свободи України: «Форми і методи цієї роботи різноманітні. Зараз проводяться тематичні виховні години на усіх факультетах у рамках єдиного дня інформування до Дня Соборності та Свободи України, організовано наукові читання та наукові семінари, «круглі столи». На хвилях університетського радіо передаються тематичні радіопередачі, проходять виставки наукової та художньої літератури в науковій бібліотеці, присвячених цьому святу, тощо. Вся ця робота має важливе суспільно-політичне й виховне значення, сприяє відродженню історичної пам'яті й утвердженню концептів Соборності та Свободи України в нашій повсякденній діяльності, – наголосив Микола Вікторович. – Можливості, щоб системно керуватися цими засадничими цінностями в університетському житті, величезні. Це і послідовне втілення ідеї «чуття єдиної родини» в навчальному-виховному процесі з поглибленням мобільності викладачів та студентів у рамках єдиного всеукраїнського освітньо-наукового простору. Це і створення спільних науково-дослідних тем, планів, програм, проведення спільних міжрегіональних конференцій, які б дозволяли йти шляхом інтелектуальної інтеграції представникам наукових напрямів та шкіл різних регіонів країни, посилити наше міжвузівське співробітництво. Гадаю, в цьому контексті було б доцільно започаткувати проведення Днів науки Дніпропетровщини, запросивши колег з різних регіонів України. Такий обмін досвідом пішов би тільки на користь поступу вищої освіти і науки України».

Декан історичного факультету ДНУ, професор Сергій Світленко відзначив, що ідеї соборності та свободи України мають тривалу історичну традицію, що ґрунтується на низці об'єктивних підстав: «Впродовж віків наш народ прагнув жити в об'єднаному, цілісному й вільному власному домі, а тому ідеї соборності та свободи завжди належали до фундаментальних цінностей українців. На сучасному етапі зміцнення соборності України має бути органічно пов'язано з утвердженням свободи в найширшому сенсі цього слова. Демократична, правова, соціальна і соборна Україна може утвердитися в європейському і світовому цивілізаційних просторах лише за умов реалізації сучасної української національної ідеї. Ця універсальна для всіх регіонів система цінностей має спиратися на міцну економічну основу, соціально орієнтовану політику уряду й місцевих властей, ефективне самоврядування, політичний і світоглядний плюралізм, свободу, толерантність і суспільну солідарність. Сьогодні національна ідея має зводитися до двох фундаментальних складових: політичної, в якій втілюються принципи народовладдя і забезпечення основних прав і свобод людини та громадянина, та соціальної, що пов'язана з прагненням до справедливого соціального устрою, рівності політичних, економічних та культурних можливостей усіх верств населення і кожного громадянина зокрема. У такому вигляді національна ідея буде відображати інтереси всіх регіонів і забезпечувати стабільність і цілісність держави».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Науково-технічне співробітництво НГУ і Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України

З метою розвитку і розширення взаємовигідного співробітництва для вирішення проблем наукового забезпечення у сфері охорони праці та промислової безпеки у січні 2012 року між НГУ та Державною службою гірничого нагляду та промислової безпеки України було підписано договір про співпрацю.

У Національному гірничому університеті було сформовано групу науковців, які працюють над ключовими моментами (до групи увійшли: завідуючий кафедрою аерології та безпеки праці Василь Іванович Голінько, завідувач кафедри підземної розробки родовищ Володимир Ілліч Бондаренко, асистент кафедри аерології та охорони праці Олександр Степанович Іщенко та професор кафедри будівництва і геомеханіки Валерій Вікторович Соболєв). Безпосередню участь у цій угоді бере кафедра аерології та безпеки праці.

У рамках договору вже проведено ряд наукових досліджень, опубліковано монографії та наукові збірки, розроблено проекти з питань охорони праці на виробництві, які будуть втілені на провідних підприємствах України, зокрема, ДТЕК «Павлоградвугілля».

У 2014 році у рамках договору планується реалізація проектів, спрямованих саме на вдосконалення систем індивідуального захисту на виробництві, особливу увагу приділено проблемам і захворюванням дихальних шляхів, адже в Україні вони постають особливо гостро в гірничій сфері. Це першочергові завдання, які ставить перед собою колектив кафедри аерології та безпеки праці НГУ, де готують фахівців, які в майбутньому працюватимуть у гірничій галузі. За словами завідуючого кафедрою Василя Івановича Голінька, попит на такі спеціальності залишається з року в рік стабільним, а випускники і їх дипломні роботи отримують схвальні відгуки на підприємствах.

Про результативність діяльності молодих науковців кафедри у цій сфері свідчить премія Президента України, яку нещодавно отримали доцент Олена Яворська разом з доцентом кафедри ПРР Андрієм Яворським за співавторську роботу «Напружено-деформований стан породного масиву при відпрацюванні пологого вугільного пласта під охоронюваними об'єктами».

Попри те, що спеціальності на кафедрі не надто розраховані на дівчат, щороку сюди вступає багато майбутніх спеціалісток з охорони безпеки праці на виробництві.

У майбутньому кафедра планує розширювати межі співробітництва з Державною службою гірничого нагляду та промислової безпеки України з метою підготовки, стажування фахівців, створення спільних проектів та впровадження наукових розробок.

Дарина СУХОНІС-БУТКО, ІАЦ НГУ.

Ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Півняк вручив медаль Знак вдячності академікові НАН України О.І. Амоші

Сьогодні ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Півняк вручив медаль Знак вдячності академікові НАН України О.І. Амоші за визначні заслуги перед НГУ

Олександр Іванович Амоша— український економіст, академік Національної академії наук України (2003), доктор економічних наук (1985), заслужений діяч науки і техніки України (1998), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, директор Інституту економіки промисловості НАН України.

Наукові дослідження Олександра Івановича присвячено проблематиці регіоналістики, розробці концепцій переходу країни до ринкових відносин, пошуку шляхів досягнення оптимального поєднання територіального і галузевого аспектів управління, економічним проблемам екології та ресурсозбереження.

ІАЦ НГУ.

«До ювілею Кобзаря»

В ДНУ готують збірку студентських перекладів Т.Г. Шевченка

У зв'язку з оголошенням біжучого роком Тараса Шевченка Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара розпочав конкурс на кращий переклад поезії Т.Шевченка на мови, що вивчаються на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ.

Головна мета організаторів – це зближення студентської молоді з Шевченковим поетичним світом. Саме тому конкурс є відкритим не лише для українських та іноземних студентів Дніпропетровського національного університету імені О. Гончара, але й інших ВНЗ. Кожна молода людина, яка відчуває в собі поетичний та перекладацький хист і виявляє любов до творчості Кобзаря, може стати його учасником. Важливо лише, щоб вона змогла передати красу поетичної висоти Шевченка, допомогла нам усім насолодитися мовою і розкрила власний талант.

Запропонований Дніпропетровським національним університетом імені Олеся Гончара проект організовується також за сприяння Дніпропетровської міської ради та входить у комплекс заходів щодо відзначення 200-ї річниці з дня народження Тараса Григоровича Шевченка в Дніпропетровську. Оргкомітет конкурсу очолює ректор ДНУ, професор Микола Поляков. До складу організаторів також входять заступник міського голови Ірина Зайцева, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ Ірина Попова, заступник декана з виховної роботи, доцент кафедри української літератури Олександра Гонюк та інші.

«Невипадково цей конкурс проходить на базі нашого факультету, – розповідає Ольга Вольтівна Шаф – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ФУІФМ ДНУ. – Адже у нас студенти отримують фундаментальні знання з слов'янських, романо-германських та східних мов. Нині на факультеті вивчається 12 іноземних мов, переклади на них і приймаються до участі. Це: англійська, французька, німецька, італійська, іспанська, португальська, японська, китайська, болгарська, польська, словацька, російська мови. Тобто у нас є достатньо широкі можливості для реалізації цього конкурсного проекту», – говорить Ольга Вольтівна. Загалом для перекладу запропоновано 20 творів Кобзаря. Серед них: «Заповіт» («Як умру, то поховайте»), «Мені однаково…», «Садок вишневий коло хати», «Причинна» («Реве та стогне Дніпр широкий»), «Княжна», «Плач Ярославни», «Присвята» («Тризна»), «Якби зустрілися ми знову» тощо. Крім того, російськомовна «Тризна» приймається в перекладі українською мовою.

Поетичне змагання конкурсантів пройде в два етапи. Спочатку учасники подають свої переклади на відповідні кафедри факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ, де вони будуть кваліфіковано оцінюватися членами кафедрального журі. Далі найкращі перекладацькі проекти оцінюватимуть члени офіційного журі конкурсу у складі: начальника управління культури та мистецтва Дніпропетровської міської ради Євгена Хорошилова, проректора з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ Валентина Іваненка, а також завідувачів філологічних кафедр ФУІФМ ДНУ. Кількість перекладених творів від одного учасника необмежена.

Основними критеріями оцінки конкурсних робіт для журі стануть: адекватність вираження ідейно-емоційного змісту, збереження поетики поезії Шевченка, взятих для перекладу, загальні художні якості поетичного тексту конкурсанта. Крім того, під час перекладу віршів Шевченка учасникам бажано звернути увагу на стильову своєрідність письма Кобзаря, а також виявити свою майстерність в аспектах версифікації, володінні прийомами художньої виразності тощо. Також журі буде перевіряти відсутність плагіату на вже наявні переклади запропонованих творів Кобзаря.

Усі переклади, висунуті на другий етап конкурсу, будуть опубліковані окремою збіркою «Спільною мовою», ілюстрації до якої вже готують студенти кафедри образотворчого мистецтва та дизайну факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ.

За словами Ольги Вольтівни Шаф, на конкурс вже подано понад 100 творчих робіт переважно від студентів II-V курсів різних спеціальностей. Пріоритетними для більшості з них поки що є переклади англійською мовою, хоча є вдалі спроби перекладу німецькою, французькою, словацькою та російською мовами. «Безумовно, при перекладі на ці мови виникає певна трансформація поетичного тексту Шевченкових поезій: і хоча дещо втрачається національний колорит, все ж у них з'являється нова енергетика, нова світова амплітуда їх звучання», – відзначає пані Ольга. Найпопулярнішими перекладами у конкурсантів є як улюблені з дитинства вірші «Заповіт», «Садок вишневий коло хати», «Реве та стогне Дніпр широкий», так і ліричний вірш «Якби зустрілися ми знову», який у школі не вивчають.

Роботи на конкурс приймаються до 20 січня. Потім у членів журі буде два тижні для визначення переможців. Автори кращих перекладів будуть нагороджені відповідними дипломами та грошовими преміями.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

«Дивосил»

Володимир ДАНИЛЕНКО: *«Українська література здатна конкурувати з найсильнішими літературами світу»*

Яскравим фіналом літературного сезону у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара стала зустріч студентів-філологів з Володимиром Даниленком – відомим українським письменником, критиком, літературознавцем, якого добре знають і люблять у нашому університеті: студенти активно цікавляться творчістю автора, досліджують її у курсових і дипломних роботах», – зазначила на початку зустрічі завідувач кафедри української літератури факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ Наталя Петрівна Олійник.

Володимир Даниленко відомий в Україні як талановитий прозаїк, лауреат численних літературних нагород, автор книжок «Місто Тіровиван» (1999), «Сон із дзьоба стрижа» (2006), «Лісоруб у пустелі» (2008), «Газелі бідного Ремзі» (2008), «Капелюх Сікорського» (2010), «Кохання в стилі бароко» (2011); упорядник антологій сучасної української прози «Квіти в темній кімнаті: сучасна українська новела: Найкращі зразки української новелістики за останні 15 років» (1997), «Опудало: Українська прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х років двадцятого століття» (1997) і «Вечеря на 12 персон: Житомирська прозова школа» (1997); автор і продюсер літературних конкурсів «Золотий бабай» та «Коронація слова», продюсер театру сатири «Політичний вертеп».

Сьогодні В. Даниленко продовжує плідно працювати, відкриває нові теми й проблеми. Нещодавно він отримав Літературну премію імені Валерія Шевчука за свій останній доробок – збірку повістей «Тіні в маєтку Тарновських», визнану кращою прозовою книгою 2012 року в Україні. Наразі пан Володимир викладає в Інституті журналістики та міжнародних відносин КНУКіМ, де проводить майстер-класи з сучасної літератури для молодих колег. І своїм багатим письменницьким і викладацьким досвідом він радо поділився зі студентами Дніпропетровського національного університету.

«Спеціальність, яку ви отримуєте, дуже важлива, тому що саме ви, як ніхто інший, несете в собі любов до України, – зізнався перед філологічною публікою В.Даниленко. Ви маєте почесну місію розвивати слово нашого народу й знімати ті постколоніальні комплекси, з якими він і досі живе». Це складно, тим паче у час, коли літературні події стають занадто швидкоплинним явищем. У нинішню епоху Інтернету вихід книги сприймається, скоріше, як нова інформація – новина, яка буде актуальною лише кілька місяців. «З появою Інтернету у літератури, по суті, з'явився серйозний культурний конкурент, – говорить пан Володимир. – У наш час вона дуже швидко старіє як явище. Це раніше книжки писали для вічності, а сьогодні їх пишуть на сезон. Така «сезонність» літератури, безумовно, послаблює її позиції як панівного виду мистецтва. Крім того, на перший план зараз усе частіше виходить кінематограф. Саме туди перетікають передові філософські й розважальні ідеї, які колись були притаманні літературі, і вона перестає сприйматися у якості основного джерела художньої інформації».

Ще одним негативним фактором, який заважає розвиткові літературного процесу в Україні, Володимир Даниленко називає недостатню комерціалізованість національного книжкового ринку, а також неоднорідність читацької аудиторії, зумовлену присутністю на території України значної кількості російських видавництв. Відтак, запорукою змін на краще у видавничій сфері України пан Даниленко, насамперед, вважає прийняття закону «Про національний продукт» – положення, спрямованого на захист і розвиток української літератури через поєднання комерційних підходів з патріотичною ідеологією та державницькою політикою.

Та незважаючи на певні проблеми, письменник все ж з оптимізмом дивиться у майбутнє. Зокрема, коментуючи процеси в українському літературному просторі, він відзначає помітну тенденцію до зростання авторитету високої літератури, орієнтованої на вічні цінності та ідеали. На його погляд, попри поширення на ринку масової та кітчевої літератур, не можна говорити про занепад серйозної літератури, який, наприклад, зараз спостерігається в Росії. «Російська література, навіть з огляду на славні традиції, світову популярність та потужні інвестиції, нині є нецікавою і перебуває в гіршій ситуації порівняно з українською. Це зумовлено її надмірною комерціалізацією, адже у теперішній Росії потенційно успішною літературною продукцією є твори лише декількох жанрів: кримінального та жіночого романів, «фентезі» та політичних мемуарів».

Окрім того, ще однією актуальною для Росії проблемою митець вважає неможливість для молодих авторів з регіонів потрапити на ринок і пробитися до літературного бомонду. На противагу цьому, В. Даниленко наводить український приклад з, так би мовити, «горизонтальною» організацією літературного процесу, де забезпечена рівна участь регіонів у розвитку загальнодержавної літератури (без столичного домінування).

Письменник упевнений, що «аристократичні» проекти у нашій країні все-таки переможуть, адже саме вони, зрештою, і визначають рівень національної літератури. «Українська література може конкурувати із будь-якими літературами світу, вона нічим не гірша від них, – говорить пан Володимир. Зокрема, завжди сильною була українська поезія, яка йшла на рівні з усіма світовими. Так вже влаштована українська душа – вона рефлексивна й мрійлива. Українець мислить перспективно, ландшафтно. І сьогодні у кожному регіоні ми маємо кілька десятків цікавих поетів (як наймолодших, так і авторів середнього покоління). Тобто сучасна поезія у нас дуже багата, різноманітна і, дійсно, потужна».

Серед інших жанрів, які здавна були найсильнішими в Україні, В. Даниленко виділяє коротку прозу, а саме оповідання. За його словами, оповідання у всі часи було коронним жанром української прози, на відміну від роману, який давався значно важче. «Оповідання в Україні завжди вміли писати, і вони виходили кращими за романи. Це тому, що оповідання стоїть ближче до поезії: це – рефлексія, це – емоція», – пояснює митець. Герої українських оповідань – уважні спостерігачі навколишнього світу з чутливою душевною природою. Їм властиві вразливість і якась наскрізна містичність. Поєднання у сприйнятті реального та ірреального, тонке відчуття межі між світами – це ключі до пояснення загадкової української душі. «Схильність до містики ніколи не була чужою нашому народу. Зазвичай якнайкраще передати суть нашого життя вдавалося лише тим письменникам, які враховували барочність української душі, її сюрреалістичну, часом готичну естетику. Пригадаймо хоча б Миколу Гоголя, Григорія Квітку-Основ'яненка чи з сучасних письменників – Валерія Шевчука».

Вигадливі фантасмагоричні сюжети, переплетені з реальністю і сатирою, – ось що наповнює національну літературу особливим змістом. З цього складається і авторський стиль Володимира Даниленка. На думку багатьох критиків, його твори, вбираючи в себе кращі традиції української та зарубіжної новелістики, можна цілком правомірно назвати зразком літератури XXI століття.

Наприкінці свого виступу майстер сучасної української прози розповів дніпропетровському студентству, як створювалися його оригінальні романи, у чому полягають секрети творчого натхнення та що, на його думку, чекає на молодь попереду. «У недалекому майбутньому все неодмінно зміниться, – висловив упевненість письменник. – Але вже зараз багато чого залежить від молодої генерації талановитих українців, які здатні швидко впроваджувати європейські стандарти у соціально-культурному житті країни». І для перемоги радить молоді завжди залишатися фанатами своєї справи: «Якщо ви хочете досягти успіху, ви повинні віддатись своїй справі з головою. Вона має вас повністю захопити, зробити своїм рабом, отруїти своїми ідеями. Тому що найвищих результатів у цьому світі досягають тільки віддані люди – ті, які фанатично захоплені власною справою».

Переконані, студенти Дніпропетровського національного університету обов'язково прислухаються до цієї поради, а поки що вони з нетерпінням очікують нових творів від улюбленого письменника.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Голос Університету

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшло вокальне шоу року - UniverVoice 2013.

Палац Студентів ДНУ - місце, де майже щодня проходять різні студентські заходи. У його холі у цей день зібралося багато людей, що із задоволенням бажають потрапити на найвокальніше шоу року - UniverVoice 2013. І тільки Кароліна з тремтінням, як ніхто сьогодні, жадає перебороти свій страх. Серед дванадцяти фіналістів вона виступає під номером 7.

- Щасливе число, і це радує. Сподіваюся на удачу, - зізнається дівчина.

Зал наповнюється стрімко. Серед уболівальників виділяється факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства, який з плакатами вже готовий підтримати своїх товаришів.

І ось фанфари. На сцені з'являється неперевершена пара ведучих. Всього за пару хвилин вони змогли створити неймовірну атмосферу тепла і відмінного настрою. Знайомство з учасниками змусило зробити такий висновок: у ДНУ дуже багато співочих дівчат. Серед дванадцяти учасників тільки два хлопці, абсолютно різні і по-своєму привабливі. Єгор Пшеничний – статний блондин з факультету психології – типовий романтик, а енергійний Богдан Гагин із механіко-математичного факультету запалив зал шаленою енергією з перших нот.

Перший конкурс – візитка. Всього за 90 секунд конкурсант повинен був максимально розкрити свій потенціал і показати вокальний талант. Але після цього етапу неможливо було назвати лідера. У залі скандували «ФУІФМ» і «Психфак».

Вирішальним став саме другий етап. Учасники не тільки демонстрували свої вокальні таланти, а й уміння красиво рухатися, грати почуття, демонструвати акторські здібності. Останнім особливо вразила Ольга Корогод, що перенесла всіх в українське село на Івана Купала, де хлопці і дівчата веселилися і танцювали. Емоції, сила кохання, перепони.

І ось нарешті № 7. Кароліна Гаян. Перші ноти пісні групи Smells Like Teen Spirit розбудили всіх навколо. Дівчина не лише вполарася з хвилюванням, але ще й показала сильний вокал та енергетику.

Здавалося б, основна конкурсна частина закінчена, але зал не розходиться. Всі чули, що очікується сюрприз: виступ 4 груп, в які об'єднали учасників. Тут ми побачили і типових рокерів, і традиційну романтичну до глибини душі історію кохання, і джаз. Загалом, все особливо і по-різному.

І нарешті настав час дізнатися переможця! Задні ряди тільки й кричать «ЛераМаринаАня». Здавалося, глядач сам до останнього не міг визначитися. Журі винесло такий вердикт: гран-прі Кубок Ректора отримала Ольга Корогод. Вона студентка першого курсу, а вже досягла таких висот. Крім цього серед переможців опинилися - Ольга Баранцева - 1 місце і приз глядацьких симпатій, Валерія Шабанова - 2 місце, Анастасія Редька - 3 місце. А ви пам'ятаєте тремтячу дівчинку Кароліну? Так от, вона отримала спеціальний приз від журі! Все-таки 7 – щасливе число!

Аліна МАКАРЕЦЬ, студентка факультету систем і засобів масової комунікації ДНУ ім.О.Гончара.

Студент ДНУ імені О. Гончара увійшов до Топ-10 найкращих спортсменів- студентів України 2013 року

Студент III курсу факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара – чемпіон з плавання XXVII Всесвітньої літньої Універсіади-2013 та чемпіон Європи з плавання на короткій воді – Андрій ГОВОРОВ увійшов до десятки кращих спортсменів-студентів, які впродовж 2013 року успішно представили освітянський спорт на міжнародній арені.

Студент ДНУ став єдиним спортсменом з Дніпропетровської області, який потрапив у Топ-10, – за результатами опитування серед спортивних журналістів загальнонаціональних та регіональних засобів масової інформації (газети, журнали, радіо, телебачення, інтернет-видання), організованого Комітетом з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України.

Андрій Говоров є майстром спорту міжнародного класу (спеціалізація — батерфляй і кроль). Він – багаторазовий переможець чемпіонатів та Кубків України, рекордсмен країни. Дворазовий чемпіон Перших юнацьких Олімпійських ігор у Сінгапурі 2010 року, призер Чемпіонатів Європи та світу серед юніорів 2010 року, чемпіон Європи 2011 року, призер Чемпіонатів Європи 2012 року, чемпіон Всесвітньої Універсіади з плавання на 50 метрів батерфляєм, бронзовий призер з плавання на 50 метрів вільним стилем, рекордсмен Європи серед юніорів. У складі дорослої збірної команди України брав участь у фінальних змаганнях Олімпійських ігор у Лондоні. За успішну спортивну діяльність був нагороджений почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

А нещодавно на континентальній першості з плавання на короткій воді у м. Хернінг (Данія) Андрій виборов бронзову і золоту медалі та встановив два рекорди України. Змагання у Данії стали для нього підготовчим етапом до чемпіонату Європи, який відбудеться в Берліні в 2014 році.

До речі, Андрій мріє не тільки пропагувати здоровий спосіб життя власним прикладом (сам спортсмен ніколи не вживав алкоголю й не курив), а й започаткувати низку соціальних ініціатив для студентства.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

В НГУ створено Інститут міжнародних освітньо-наукових програм

З метою забезпечення системності у подальшому розвитку міжнародних освітніх та наукових програм, посилення рівня координації та управління ними, розширення участі студентів, аспірантів та викладачів усіх факультетів університету в цих програмах в НГУ створено Інститут міжнародних освітньо-наукових програм.

Затверджено такі основні напрями діяльності Інституту: організація, координація та проведення міжнародних бакалаврських міжнародних освітніх програм; організація, координація та проведення міжнародних магістерських освітніх програм; розвиток бізнес – освіти; організаційне, інформаційно-методичне та технічне забезпечення участі у міжнародних інноваційних освітніх проектах, програмах, конкурсах; організаційне, інформаційно-методичне та технічне забезпечення участі у міжнародних інноваційних наукових проектах, програмах, конкурсах.

До складу Інституту міжнародних освітньо-наукових програм НГУ включено Бізнес-школу Інституту економіки, відділ міжнародних освітніх проектів Управління міжнародних зв'язків, відділ міжнародних наукових проектів Управління міжнародних зв'язків, Центр розвитку підприємництва «Бізнес-інкубатор».

Обов'язки директора Інституту міжнародних освітньо-наукових програм Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» покладено на професора кафедри Економіки промисловості Олександра Шарова. Обов'язки заступника директора Інституту міжнародних освітньо-наукових програм НГУ покладено на професора кафедри Економіки промисловості Марину Пашкевич. Затверджено Положення про Інститут міжнародних освітньо-наукових програм Державного ВНЗ «Національний гірничий університет».

Структура Інституту міжнародних освітньо-наукових програм Національного гірничого університету:

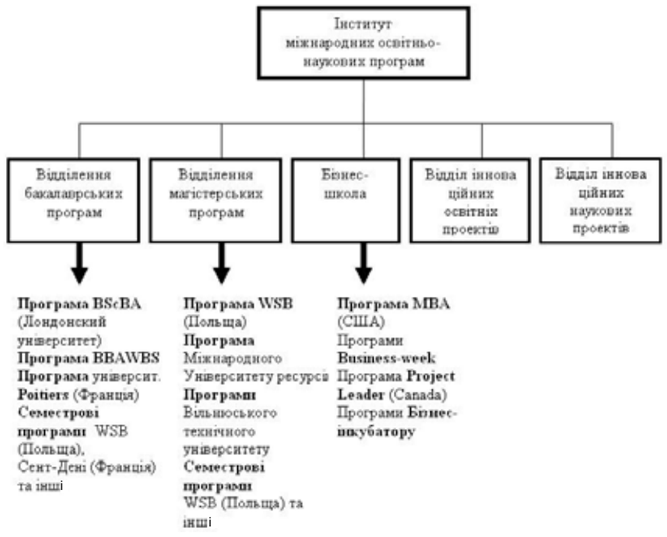

На фото: директор Інституту міжнародних освітньо-наукових програм Національного гірничого університету Олександр Шаров.

Прислів'я та приказки про зиму

Літо запасає, а зима з'їдає.
Узимку літа не доженеш.
Що влітку відкладеш, то взимку, як знайдеш.
Страшна зима, як дров нема.
Зима літо з'їдає, хоч перед ним і тікає.
То сніг, то завірюха, бо вже зима коло вуха.
Багато снігу – багато хліба.
Зима без снігу – не буде хлібу.
Добрий той сніг, що вчасно ліг.
Зимою деньок, як комарів носок.

Прислів'я та приказки про Грудень

Грудень землю грудить і хату студить.
Грудень — не брат, а холоднеча — не сестра.
Смутний грудень, як прийде студень.
Грудень рік кінчає, а зиму починає.
Прийшов грудень, приніс студень.
У грудні сонце на літо, а зима на мороз повертають.
Сумний грудень і в свято, і в будень.

Прислів'я та приказки про Січень

Січень з груднем прощається, а на лютий очі косить.
Січи, не січи, коли я на печі.
У січні вночі панують сови та січі.
Січень, наступає, мороз людей обнімає.
Січень січе та й морозить, а ґазда дрова з лісу возить.
Січень не так січе, як у вуха пече.

Прислів'я та приказки про Лютий

Лютий виганяє ковалів з гути.
Лютий - гострокутий.
Лютий — місяць вітрів і кривих шляхів.

Лютневі прикмети: метелиці та замети.
Як лютий не лютуй, а на весну брів не хмур.
Лютневий сніг за золото дорожчий.
Питає лютий, чи добре взутий.
У лютому зима вперше з весною зустрічається.
Лютий воду відпускає, а березень — підбирає.
Лютий лютує, та весні дорогу готує.
У лютому у дня більше світла, у ночі менше холоду.
Лютневий сніг весною пахне.

«Січеславу світовий рівень освіти»

ДНУ активізує просування в Scopus

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара отримав доступ до бібліографічної і реферативної бази даних Scopus. Відтепер студенти, аспіранти, наукові співробітники і викладачі університету зможуть безкоштовно нею користуватися.

Семінар з роз'яснення правил користування науково-метричною базою Scopus для керівництва факультетів ДНУ провів завідувач кафедри органічної хімії ДНУ професор Сергій Іванович Оковитий. Він проводить спільні наукові дослідження з американськими колегами, має один з найвищих індексів цитування серед науковців ДНУ.

Сергій Іванович розповів, що база даних Scopus об'єднує близько 18 тисяч найменувань журналів та містить реферати всіх цих наукових періодичних видань. Scopus включає до списку лише ті видання, які вважає достатньо авторитетними з наукової точки зору. За умови підписки університету, кожен студент, аспірант чи викладач ДНУ може безкоштовно здійснювати пошук і ознайомлюватися з рефератами статей у цій базі даних. Крім пошуку за своєю тематикою, науковці можуть відслідковувати власну результативність, зокрема, за таким важливим показником, як кількість посилань інших дослідників на його праці.

«Сьогодні ДНУ має 2515 публікацій у Scopus – це шоста позиція серед ВНЗ України за кількістю статей, – продовжив Сергій Оковитий. – Шукати потрібні матеріали у Scopus можна за ключовими словами, за прізвищем автора та назвою ВНЗ. Щоб відстежити всі матеріали певного ВНЗ, бажано задати у пошук «ВНЗ з подібними назвами», оскільки назви ВНЗ протягом часу можуть змінюватися, статті одного ВНЗ можуть автоматично бути віднесені кількох різним (це стосується, в тому числі, і ДНУ ім. О. Гончара). Так, у 2010 році близько 95% статей одного з дніпропетровських університетів у Scopus були насправді статтями науковців ДНУ, адже збігалися перші кілька слів назви. Тому довелося надсилати офіційний запит до Scopus, щоб у нашому рейтингу врахували всі публікації ДНУ. Важливо відслідковувати як усі публікації університету загалом, так і роботи конкретного науковця. Так, індекс Гірша, якому Міністерство освіти і науки України приділяє значну увагу, показує вибірку за прізвищем вченого. Індекс Гірша науковця розраховується автоматично, тоді як для ВНЗ це необхідно робити вручну, але в обох випадках важливо об'єднати різні варіанти написання прізвища науковця або назви ВНЗ в один профіль. Українські рейтинги «Топ-100 університетів» та «Топ-100 вчених» складаються саме за індексом Гірша. За однією з вимог МОН до дослідницьких університетів ВНЗ повинен щороку публікувати не менше 150 наукових статей, які реферуються у Scopus».

Отже, у зв'язку з відкриттям доступу до Scopus важливими і першочерговими для виконання вченими ДНУ Сергій Оковитий вважає такі моменти: об'єднати профілі усіх науковців, проаналізувати цитування своїх статей, здійснити пошук журналів для своїх публікацій у відповідних розділах науки, опрацювати наявні в Scopus реферати статей за своєю тематикою. Окремо слід відзначити необхідність підготовки наукових журналів університету для включення в перелік видань, що реферуються системою Scopus.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

«Болить»

ШЕВЧЕНКО І ВЛАДА – РЕЧІ НЕСУМІСНІ

Наближається великий день – 200-річчя від народження Тараса Шевченка. Відзначатимемо його в атмосфері неймовірного політичного напруження в країні. У безкомпромісному протистоянні зійшлися два абсолютно різні за цивілізаційним вибором світи – народ і влада.

Народ – господар України, її духовних і матеріальних багатств, гарант її європейського майбутнього. Й тисяча суперзаможних родин, представники яких узурпували державну владу й разом зі своїми пахолками-рабами прагнуть і далі тримати народ у покорі, кличуть своїх прихильників відстоювати «стабільність» і «законність», що насправді означає стабільне зубожіння народу, безкультур'я й невігластво та тотальне беззаконня збанкрутілого режиму.

Час відповість на питання «Хто переможе?»

Зрозуміло, що народ. Якщо не сьогодні, то завтра.

Бо Тарас Шевченко з народом.

Вже тому думаймо як пройдуть ювілейні дні. З якого боку протистояння знаходитися й з ким святкувати ювілей.

Хтось, очевидно, прийме з рук, обагрених кров'ю, Національну премію імені Великого Поета-Художника, хтось візьме участь в «урочистих заходах». І у подібний спосіб зганьбить, заплямує своє ім'я навіки.

Але більшість українців (не лише за походженням, але й за світоглядом) відзначатиме 200-річчя на київському Майдані і на Майданах, які сьогодні є у містах і селах України.

Й Тарас Шевченко обов'язково буде на Майдані і Майданах, але ніколи з владою.

Не будемо відділяти від народу тих, кого називаємо елітою. Але сумно сприймати мовчання багатьох вітчизняних інтелектуалів, які відгородилися від народу стіною байдужості до трагедії, яку переживаємо.

Наближається велике свято.

Думаймо: з ким ми? Де місце кожного з нас?

Віталій АБЛІЦОВ, м. Київ.

«Наші інтерв'ю»

Фідель Сухоніс: «Найбільше мені болить, коли у протистоянні поміж добром і злом перемагають чорні сили...»

Молода січеславська літераторка Настя МАЦУГА нещодавно написала науково-практичну роботу, присвячену творчості письменника і журналіста, засновника і беззмінного редактора журналу «Бористен» Фіделя СУХОНОСА. В ході підготовки свого літературознавчого есе юна дослідниця взяла інтерв'ю у героя своїх досліджень. Пропонуємо уривки з нього читачам нашого щомісячника.

- Фіделю Анатолійовичу, розкажіть про себе у декількох словах. Що у вашому житті найважливіше для вас? Яке ваше життєве кредо?

- Кредо - це таке дещо ідеалізоване, дещо філософсько надумане. Чітко сформульованого кредо я не маю, я взагалі думаю, що керуватися якимось конкретним кредо дуже складно, якщо не неможливо, тому що життєві ситуації людини постійно змінюються, і кожний раз ці зміни призводять до того, що кредо може бути неактуальним, а його дотримання - неможливе.

- Знаю, що ви полюбляєте подорожувати, який куточок світу вам сподобався над усе? Чому?

- Я справді люблю подорожувати, але я не сказав би, що дуже багато побачив в цьому світі. Я в основному був у Європі, був у Північній Америці та Південній Америці. Країна, де я хотів би жити - це Сполучені Штати Америки. Країна могутня, країна справді вільних людей, країна, де кожен незалежно від своїх статків та расової приналежності чується захищеним і безпечним. Це не просто пафосні слова - це правдивий факт. Мені подобається Америка, ті враження, ті емоції, які я отримував від зустрічі з Америкою – вони найбільш позитивні. Я чітко можу сформулювати, як персона, як Фідель Сухоніс, що є багато країн, де є комфортні умови для життя – це, наприклад, Скандинавія, Австралія, яку називають великою казкою, але з того, що мені доводилось бачити, найбільш сподобались мені Сполучені Штати Америки, які дають і моральні, і матеріальні блага для людей.

- Борисфен – вічна ріка народу. Борисфен – грецька назва нашої річки Дніпро. Чому ваш щомісячник видається під назвою «Бористен», а не «Борисфен»? Що він для вас значить?

- Справа в тому, що, коли у 1991 році з'явився перший номер журналу «Бористен», то «Борисфен» тоді було написано в апробованій українській транскрипції. Вже тоді я почав шукати канали з українською діаспорою, найперше в США і Канаді, за ці довгі роки у нас з'явилося чимало контактів. Так от, коли перші декілька номерів потрапили за кордон в Америку, ми миттєво отримали декілька листів від тих людей, які побачили журнал у діаспорі, вони написали: «Пане редактору, чому це ви пишете «Борисфен»? Це русифіковано і неправильно, має бути «Бористен». Тоді я почав більш детально вивчати історію цього слова, і з'ясував, що й справді правильно писати «Бористен», тому що слова, які пов'язані з давньогрецькою мовою в оригіналі пишуться через «th» і це сполучення літер аж ніяк читається як буква «ф». Це все справді негативні впливи російської мови на наше слово…

- Ваші батьки інженери – ракетобудівники, Ви закінчили у 1984 році фізико-технічний факультет ДНУ. Це ж зовсім далекий від літератури вуз, що вас підштовхнуло до написання творів? Журналістика - це покликання чи захоплення?

- Чи Вам задавати такі запитання? Ви самі навчаєтесь у фінансово – економічному ліцеї (сміється). Це, очевидно, покликання, але я хочу сказати, що в моїй ситуації присутня соціальна складова. Тоді, коли я пішов навчатися у фізтех, була зовсім інша доба, відмінна від сьогоднішньої. Все було інакше, зокрема те, що стосувалося вищої освіти, професійної діяльності людей. Сьогодні в Дніпропетровську є можливість закінчити багато закладів, які навчають таким професіям, як політологи, мистецтвознавці та багато інших гуманітарних дисциплін. У ті часи вибір вузів для навчання у Дніпропетровську був невеликий: історичний факультет, факультет іноземних мов, але на той момент тією іноземною можна було поспілкуватися хіба що з вчителем, були факультети української та російської філології, після яких, як правило, йшли працювати у школу вчителем, але це було доволі не престижно і, крім того, я чоловік, а ця професія не для мене (та й бажання вчителювати у мене не було). Тоді й постало це питання – куди поступати? Коротше кажучи, це було соціальне рішення….

- Давайте поговоримо про Ваші книжки, а саме «Діаспора пам'ятає» - збірка про геноцидний в Україні 1932 – 1933рр. Чому Ви цікавитесь цією тематикою? Спочатку ви упорядковуєте «Не підлягає забуттю», тепер ця збірка. У вашої родини є якась історія, пов'язана з тими тяжкими часами?

Ми маємо різні проекти тут у Дніпропетровську, та й взагалі в Україні. Нехай вони не такі масштабні, але це не лише випуск журналів. Я вважаю, така робота не те що для душі, це елемент душевності, який допомагає. Ми в Дніпропетровську допомагаємо будинку для дітей із вродженими фізичними вадами і, найперше, що протягом вже багатьох років ми там влаштовуємо, - свята на Різдво та Великдень. І причому стараємося робити відповідно, із залученням священників. Це велика подія для дітей.

Взагалі вся наша робота так і чи інакше пов'язана із співпрацею із західною українською діаспорою. І найперше це видавнича діяльність. Справа в тому, що за роки, які пройшли після геноцидного голоду 1932-1933-х років, у діаспорі накопичено дуже великий пласт різного роду пам'яток, які пов'язані з тими трагічними подіями. В принципі, в часи Радянського Союзу єдиним більш-менш помітним

каналом, через який до світу надходила правда про голодомор, була саме діаспора. З України така інформація не могла надходити, ну а решті світу були більш цікаві свої проблеми, тому саме діаспора виносила правду до людей, до світової громадськості про цей геноцидний голод.

І сьогодні ми без втоми повинні нагадувати людству про безвинно закатовані жертви. На жаль, ми ніяк не можемо довести до видавництва книгу «Діаспора пам'ятає», тому що зараз є великі проблеми з фінансуванням, але у кожному номері «Бористену» ми публікуємо уривки з цієї майбутньої книги, і в такий спосіб, нехай в дуже такій маленькій мірі, але ми ще творимо якусь систематизацію того, що накопичили наші брати і сестри за океаном у справі вшанування жертв геноцидного голоду.

- Ваші книги видаються багатьма мовами – англійською, російською, білоруською, польською... Ви самостійно перекладаєте свої твори? Скількома мовами ви володієте?

- Щиро сказати, я володію лише двома мовами українською і тією, котра побутує на Сході України. Щоправда, я вільно читаю і пристойно говорю білоруською. Писати мені нею, відома річ, тяжко. Моя англійська подібна до дитини, котра, як не прикро, мабуть, ніколи не виросте. .. Стосовно перекладів, як правило, перекладаються публікації окремих творів. Більше всього мої твори перекладають у періодичних виданнях, у виданнях, які виходять, як колективні збірники і в газетних публікаціях, якщо цим зацікавлені видавці.

- Які у вас відносини з сучасними видавництвами? Чи легко зараз вам вдається надрукувати щось?

- Якщо реально окреслити сьогоднішню ситуацію з видавництвами, це, з одного боку, надзвичайно проста річ, тому що нині в чомусь це прогресивно, в чомусь навпаки – негативно, видаватися може хто завгодно, як завгодно, де завгодно. Це в тому розумінні, що видавництв багато, потрібні лише кошти на видання. Якщо говорити про те, як я видаюсь, то я видаюсь з допомогою моїх друзів, приятелів, які допомагають мені знайти кошти або фінансують це видання, крім того, при журналі «Бористен» з 1994 року існує бібліотека «Серія журналу Бористен». Зараз головне - до кінця довести проект «Діаспора пам'ятає». Книга готова до друку, але бракує коштів для повноцінного видання.

- Як ви вважаєте, для кого цікава ваша література? Який в неї читач? Чи актуальна вона для підлітків, та й, узагалі, молодого покоління?

- Це дуже давня дилема. По-перше, я хочу сказати, існує класична література, тобто та література, яка за стилем та проблематикою, за рівнем таланту залишається цікавою впродовж багатьох-багатьох років. Класична література - це та література, яка буде існувати завжди, і я думаю, що її не зможуть порушити ніякі сучасні новації, хіба що люди розучаться читати. А от решта літератури може відходити на задній план через певні обставини, через певну ситуацію в суспільстві, в культурі. Я думаю, що сьогодні ми можемо говорити про те, що література видозмінюється через те, що видозмінюється читач. Сьогодні читач стає лінивим, вибагливим, він стає більш динамічним, він хоче отримати інформацію чи якусь естетичну насолоду в найбільш легкий спосіб. Я думаю, що сьогодні є такі твори, які можуть бути спрямовані на певну аудиторію вікову.

- А який ваш улюблений письменник?

- Був період, коли вірші Тараса Шевченка були для мене не до кінця зрозумілі. Лише зараз, з роками, будучи зрілою людиною, я збагнув, чому його творчість живе крізь сторіччя. Шевченко вражає тим, що буденними словами описує вічні істини. Настільки глибинно, епохально його слово малює картину життя. У моєму розумінні і до Кобзаря, і після нього, мені здається, не було такого великого митця.

- Чому для вас близький художньо-публіцистичний стиль?

- По-перше, це те, що все ж таки моя основна робота - журналістика, і, як журналіст, я займаюся різною проблематикою. Це не лише редагування журналу «Бористен», як тележурналіст я займаюся аграрною тематикою, взагалі доводиться стикатися з різними проблемами, тому, коли ти роками редагуєш щомісячник, то сама ця праця підштовхує на жанр публіцистики. Окрім того, можна сказати, що оті враження, ті зустрічі, ті матеріали, інформація, які я отримую в якості журналіста, звичайно, можуть слугувати матеріалом для написання публіцистики. По-друге, публіцистика, як ніякий інший жанр, дає переваги для осмислення сьогодення, а в наш час, такий стрімкий, на превеликий жаль, дуже трагічний, складний, це дає змогу реагувати, на відміну від інших жанрів, більш оперативно і адекватно.

Знаєте, щоб сісти написати навіть не роман, а повість чи оповідання, треба докласти чимало зусиль. Будь-яка людина, яка писала щось, знає, що писати складно, важко писати в будь-які часи, адже ніколи для письменника часи простими не бувають, адже літератори ще мають свої життєві проблеми, завдання, тому з огляду цих причин, у моїй творчості більше всього публіцистики. Хоча свого часу я навіть писав для дітей казочки, ну це було ще тоді, коли донька була маленькою. Зараз навіть не знаю й де воно.

- До вашої книги «Ріо-де-Україна» ввійшли нариси про українську діаспору Бразилії та цю країну, де Ви побували у 2010 році. Розкажіть про цю книгу більше. Що вона для вас значить, яка її цінність для суспільства? Що ви хотіли завдяки ній передати читачам?

- Сьогодні, не зважаючи на те, що в Інтернеті можна багато чого дізнатися, українці мають дуже малу пересічну уяву про діаспору, хоча українська діаспора є однією з найчисельніших у світі. Дуже складно говорити, скільки зараз живе українців на чужині, але так вже сталося, що я почав займатися західною діаспорою, про яку дуже мало знають материкові українці. Відповідаючи конкретно на ваше запитання про те, яке завдання ставлю, то, по-перше, стараюся розробляти теми, які потенційно цікаві для читача. От ти взяла прочитала книжку і дізналась щось нове, тому що писати про те, як чудово капає дощик у зелених листочках у травні…(це має право на існування, звичайно, хай люди пишуть), але я думаю, що забирати увагу читача банальністю – це не професійно. Мені важливіше писати про нове, нехай, можливо, не таке значуще, але щоб викликати цікавість.

- Якось Ви зазначили про те, що українці хочуть приєднатися до Євросоюзу. Як ви ставитись до сьогоднішньої ситуації в країні, до того, що зараз відбувається в Києві?

- Я певен, що сьогодні для кожної людини, яка має не тільки розум, а й серце і душу, зрозуміло, що нині в Києві відбуваються страшні речі. Я просто надіюсь, що молоде покоління не має сумнівів щодо того, де добро, а де зло, де шукати щастя для України. Трагедія нашого соціуму в тому, що його значний відсоток не здатний поділяти ідеали, які є ідеалами абсолютно загальнолюдськими. Я просто перебуваю у стані прострації, коли на чорне кажуть біле й таке інше. А з іншого боку, я ніколи так не відчував гордість за наших людей, котрі постали за свою гідність, за Україну, як у ці болючі дні. Я перед ними схиляю голову, тому що це люди, які відстоюють свою гідність, і щоб там не казали, але вони гідні високої поваги. Вони свідомо, жертвують своїм здоров'ям, а зараз, сказати страшно навіть, і життям. Мені зовсім не зрозуміло, як деякі, наші з Вами земляки, не можуть прийняти європейський вибір, європейські цінності. Мені боляче, коли зустрічаю доволі багато людей, зокрема у нас, які цілком серйозно вважають, що в Євросоюзі нам буде погано. Взагалі мені найбільше болить, коли у протистоянні поміж добром і злом перемагають чорні сили. Ось яка непроста і страшна сучасна історія України..

- Які враження покладені в основу нарисів «Ріо-де-Україна»?

Я окреслив цю книжечку, як художньо-публіцистичні нариси.Так от, знаєте, у колишньому СРСР анекдотів більше всього було про чукчу. Насмішки ходили, що чукча любила їхати по тундрі один - ніхто не заважає, а навколо одноманітний пейзаж, і ото що бачить, про те починає співати. Ну, отак і я, бачив більше пейзажів, оте, що бачив, про те й співав. Окрім того, я хочу вам сказати, що часами в якійсь дрібниці можна відчути набагато більше значущого, чим почитати там якусь статтю з якимись висновками загального характеру. Тому я завжди приділяю увагу якимсь деталям, якимось другорядним речам, бо вони можуть висвітлити чи описати набагато масштабніше – це по-перше, а по-друге, я б сказав, що майстерність літератора, письменника, журналіста і полягає в тому, щоб дрібничку подати так, щоб це було цікаво, і щоб це висвітлило оту цікавість, яка на перший погляд може бути непомітною.

- Тобто можна назвати ваші нариси подорожніми?

- В принципі, так, тому що я намагався реагувати на все, що викликало зацікавлення в нашої людини, людини, для якої це все незвично і просто цікаво.

- Яку мету переслідували – знайомство з побутом, звичаями, традиціями бразильського народу чи життям і побутом діаспорних українців, чи цікавилися пейзажними замальовками?

- З назви книги очевидно, що в ній найбільше розповідей про українську діаспору. Хоча я, звичайно, ділився своїми враженнями від Бразилії, як від країни, але доволі поверхово. Я не хочу сказати, що не претендую на якусь ґрунтовність стосовно опису української Бразилії, української діаспори, але в тому випадку в мене була можливість зазирнути глибше, але зараз не так багато українців у Бразилії знають українську мову. Там специфіка діаспори полягає ще й в тому, що це вже третя чи четверта генерація, уявіть собі. І то лише відсотки українців з Бразилії, народжені в Україні.

- Чому ви назвали книгу «Ріо-де-Україна»?

- Хотілось би таку назву, яка б відображала тематично і була б такою, на яку б звертали увагу. Як назвати книгу про діаспору, про українців з Бразилії? Можна назвати просто і банально - «Українці в Бразилії», але я виходив з того, що «Ріо-де-Жанейро» - це таке сполучення, що однозначно викликає асоціацію з країною , а якщо замінити останнє слово, вийде «Ріо-де-Україна», і це буде викликати асоціацію про українців в Бразилії.

- Які ви можете висловити побажання початківцям у галузі журналістики, які мріють стати журналістами вашого рівня?

- У мене є декілька зауважень, одне з них - це те, що професія ця не є буденною і я б окреслив журналістику, як вміння людини не просто ліпити слово до слова, це діло технічне. Звичайно, комусь краще дається, а комусь гірше. Хороший журналіст – це, найперше, людина, яка вміє добре мислити, логічно мислити і аналізувати собою сказане. Це особистість інтерактивна, яка вміє і має узагальнювати. Молоді, яка мріє про цю професію, слід подумати: чи зможуть вони жити в такому ритмі, щоденно існувати за таких обставин. Другий аспект: журналістика потребує того, щоб людина буда небайдужа. Людина, яка перестає дивуватись, відчувати, бути цікавою до всього – вона перестає бути гарним журналістом. Хороший журналіст – це людина, яка належить до сегменту людей, що звикли дивуватись чимось, які вміють любити життя. Тоді це буде відроджуватись в їх журналістській творчості.

- Щиро вдячна Вам за розмову. Творчої наснаги Вам. До побачення.

Настя МАЦУГА.

З інших видань

2014-ий рік: значущі ювілеї та пам'ятні дати української історії

(Частина І)

2014 рік – рік великого числа знаменних «круглих дат», славетних річниць і сумних роковин. Серед них чимало таких, які не належать самій лише сивій минувшині, а переплітаються з нашим сьогоденням.

Ідеться передусім про уроки історії, пов'язані з тими чи тими подіями і постатями, - уроки, які залишилися або не вповні, або взагалі не засвоєними українцями.

Почнімо з подій ранньомодерних часів, коли почала формуватися українська нація. Три століття тому загинули визначні лідери Козацької держави, які намагалися легітимізувати її як рівну серед рівних у тодішній Європі. 16 березня1664 року поляками був розстріляний гетьман Іван Виговський. А 27 січня 1664 року також поляками був розстріляний полковник Іван Богун.

З іменем Виговського пов'язаний Гадяцький трактат 1658 року, підписаний «між станами Корони Польської і Великого Князівства Литовського, з одної сторони, і вельможним гетьманом і Військом Запорозьким, з другої». Трактат передбачав перетворення польсько-литовської держави на конфедерацію Корони Польської, Великого князівства Литовського та Великого князівства Руського (України). Українську державу, за угодою, складали воєводства Брацлавське, Волинське, Київське, Подільське, Чернігівське та частково Руське (Галичина). За українською державою визнавалося право мати скарбницю, монетний двір у Києві, судовий трибунал, шістдесятитисячне реєстрове військо та десятитисячну найману армію (це давало у підсумку можливість створення одних із найпотужніших збройних сил Старого світу). А мету конфедерації окреслювали рядки угоди: «Спільна рада і спільні сили тих народів мають бути супроти будь-якого ворога».

Але реалізована ця угода не була. Варшавський сейм урізав права Козацької держави до рівня Зборовського договору 1649 року, тобто повернув усе на рівень початку визвольних змагань, коли Patria Cosacorum ще тільки почала конституюватися, тобто польська шляхта у своїй масі відмовилася визнати українців рівними з поляками людьми. З цим не могли змиритися навіть найближчі друзі Виговського, такі, як Іван Богун. А разом із тим почалися підбурювані Москвою повстання. Проти Виговського висунули «залізне» в очах плебсу звинувачення: мовляв, «гетьман запродав Україну ляхам». І між «лядською» Європою та «православною» Євразією голота обрала Євразію…

Перед цим, у 1654 році, полковник Іван Богун у Переяславі висловив сильні сумніви у тому, що московіти є православними, ба більше – взагалі християнами, і відмовився разом із своїм полком присягати московському цареві. Але за іронією історії Богун став одним із керівників повстання проти Виговського, домігся успіху, поклав Лівобережну Україну під ноги Москві, - лише задля того, щоб виступити проти укладених Юрасем Хмельниченком з московітами нерівноправних Переяславських статей і знову, у значно гірших умовах, спробувати домовитися з Річчю Посполитою. Не вийшло…

Наступна «кругла» дата – інтервал тут сто років – також стосується козацьких часів, і також навіває сум. 21 грудня 1764 року було усунуто останнього гетьмана Лівобережної України Кирила Розумовського. Молодший брат Олексія Розумовського (Розума), фактичного чоловіка російської імператриці Єлизавети Петрівни, був справжньою людиною доби Просвітництва. У 1743-45 роках він навчався в університетах Кенігсберга, Берліна, Геттінгена, Страсбурга під керівництвом знаних учених Ейлера та Штрубе. У 1746 році його було призначено президентом Петербурзької академії наук. А в лютому 1750 року козацька рада у Глухові за вказівкою імператриці Єлизавети обирає графа Кирила Розумовського гетьманом Лівобережної України. Молодий гетьман намагається провести реформи. Він прагнув загальної освіти всіх молодих українців (тобто до школи мали ходити всі діти всіх суспільних станів), і створити університет у Батурині, який він відбудовував і мав намір знову зробити гетьманською столицею, розпочавши там і в деяких інших містах реалізацію широкої програми «національних строєній»; другий університет мав бути заснований на базі Києво-Могилянської академії.

Під впливом гетьмана з'явився царський указ від 13 січня 1752 року, який забороняв поширення на українське населення стану холопства. Почалася військова реформа: була модернізована артилерія, козацькі полки набули регулярного характеру. Проводив гетьман Розумовський й судову та адміністративну реформи. Загалом, він намагався перебудувати Гетьманщину на самостійну українську державу європейського типу, яка б перебувала в особистій унії з Росією, - шляхом установлення спадкового правління роду Розумовських, але з наданням Україні конституційного оформлення шляхом створення постійно діючого станового парламенту («Генеральне зібрання» або ж «Генеральні збори»), що займався б законодавством і контролем за гетьманським урядом. Коли цей проект перейшов у стадію реалізації, імператриця Єкатерина II у відповідь узагалі скасувала посаду гетьмана та призначила Малоросійську колегію керувати Гетьманщиною. Остаточно остання була скасована 1782 року – через десятиліття після першого поділу Речі Посполитої (головні територіальні «бонуси» від якого отримала Російська імперія) і за 13 років до насильницького припинення її державного існування.

Отож, як зауважував козацьким пахолкам Російської імперії Тарас Шевченко, 200-річчя від дня народження якого відзначатиметься 9 березня, «Польща впала, Та й вас роздавила!». Хоча з позиції сьогодення важко сказати, хто тут кого розчавив, от тільки однозначно програли й Україна, і Польща…

Навряд чи має сенс зайвий раз розповідати про місце і роль Шевченка – одного з тогочасних європейських «будителів» та «відроджувачів нації» - не лише в українській, а й у загальносвітовій історії. Що ж стосується власне Шевченкового ювілею, то вже зараз громадянському суспільству й опозиційним політичним силам слід було б розпочати – разом із українським зарубіжжям та неурядовими структурами Литви, Казахстану й Росії – активну підготовку до нього. Адже можна тільки уявити, на який трагіфарс перетвориться «спільне відзначення» цієї надзвичайно значущої для України події офіційними Києвом та Москвою…

Відмірюємо півстоліття від Шевченкового народження – і бачимо ще дві вельми значущі дати. 20 березня 1864 року народився митрополит Василь Липківський; 17 вересня того ж року письменник Михайло Коцюбинський.

Із іменем вихідця з провінційної священицької родини Василя Липківського пов'язане створення і становлення Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ). Він отримав церковну освіту у духовному училищі в Умані, у Київській духовній семінарії та у Київській духовній академії на Подолі і там здобув ступінь кандидата богослов'я. Ті духовні заклади давали досить серйозну підготовку. Але в усіх них існувало насторожене ставлення до українства. Відтак 1905 року протоієрей Липківський був за українофільство звільнений із посади директора Київської церковно-вчительської школи і призначений священиком Свято-Покровської церкви на тодішній київській околиці Солом'янці. З початком Української революції Василь Липківський очолив рух за відновлення Української православної церкви. Він перекладав Службу Божу українською мовою і опікувався відродженням давніх традицій Київського православ'я. Особливе значення отець Липківський надавав відновленню традиції соборноправності, тобто спільного управління церковними справами священослужителями і мирянами. А 22 травня 1919 року отець Липківський відслужив першу літургію українською мовою у збудованому гетьманом Іваном Мазепою Микільському соборі біля теперішньої площі Слави у Києві (зараз на місці храму стоїть Палац дітей та юнацтва). Російські єпископи негативно ставилися навіть до запровадження української мови в Службі Божій, не те що до автономії української Церкви, тому проголошення автокефалії Української православної церкви 5 травня 1920 року, одразу після відступу з Києва Червоної армії, стало самочинним актом священства та воцерковлених мирян. А на Першому соборі УАПЦ, який відбувся у жовтні 1921 року у київському соборі Святої Софії, його настоятель отець Липківський був висвячений на єпископа й обраний митрополитом. Оскільки жоден із єпископів Російської Церкви не погодився взяти участь у хіротонії єпископів відроджуваної Української Церкви, вони були рукоположені соборною висвятою за практикою Церкви апостольських часів – адже благодать Святого Духа притаманна не окремим єпископам, а Церкві в цілому, тобто громаді вірних.

«Моє глибоке переконання: щоб відродити нашу Церкву, щоб вдихнути в неї душу живу, ми мусимо вискочити з-під московської церковної влади», - писав Василь Липківський. Ішлося не тільки про форму, а і про зміст: УАПЦ тих років поверталася до незамутнених канонів євангельського християнства. На це донині не спромоглася жодна з нинішніх українських Церков…

А Михайло Коцюбинський був не тільки визначним майстром українського слова, одним із перших імпресіоністів і модерністів у вітчизняній літературі, але й співзасновником підпільного Братства Тарасівців (1891 рік). Це була не політична партія, а глибоко законспірована громадська організація, яка готувала ідейний ґрунт для власне політичних дій. Серед знаних членів Братства були Іван Липа, Борис Грінченко, Михайло Коцюбинський, Володимир Шемет, Євген Тимченко, Володимир Самійленко, Микола Вороний, Микола Міхновський та інші; повний список членів Братства невідомий, як і точна кількість його членів – адже царській поліції так і не вдалося припинити його діяльність. Загалом до десяти філій цього товариства входили понад ста осіб. Із документів поліції відомо, що братчики пропагували свої ідеї переважно серед гімназистів та студентів, поширювали привезену з Галичини нелегальну українську літературу. Центром діяльності організації спочатку був Харків, після арештів у Харкові (1893 рік) – зокрема, Іван Липа був засуджений до ув'язнення за звинуваченням у підготовці «відторгнення Малоросії від Великої Росії» - центр Братства перемістився до Києва. Того ж року у Києві під головуванням Миколи Міхновського відбувся всеукраїнський з'їзд Братства Тарасівців, де була проголошена програма Братства, з деякими доповненнями анонімно опублікована у Львові у часопису «Правда» під назвою «Profession de foi (тобто «символ віри» – Ред.) молодих українців». Програма ця містила чіткі вимоги політичної автономії українського та інших народів у складі демократичної федеративної Росії, а вела мову про захист культурних та економічних прав українців. Ішлося там і про національну єдність українців: «Для нас, свідомих українців, єсть один український народ. Україна австрійська і Україна російська однак нам рідні, і жодні географічні межі не можуть роз'єднати одного народу». Містилися у «Profession de foi» й певні практичні настанови: «Виховуючи свої діти, кожен свідомий Українець повинен вживати вкраїнської мови, яко мови викладової спочатку вченя, а як дитина піде до офіціяльної школи, вчити її вкраїнської мови, історії, літератури дома окремо, щоб діти наші були вже стихійними Українцями. Щоб потрібно піднести і розворушити на Україні національного духа, відживити і виробити серед інтеліґенції народу національні почування вкраїнські і на підставі їх бажання рідної школи з власною викладовою мовою». Не забуваймо, що у часи тарасівців у Києві українською мовою вдома розмовляли тільки декілька інтелігентних родин…

А через два роки після «Символу віри», розвиваючи ідеї Братства, з'явилася «Україна irredenta» Юліана Бачинського, а через сім років – «Самостійна Україна» Миколи Міхновського, де була різнобічно аргументована ідея, що Україна й австрійська, й підросійська – то єдина повноправна нація, яка неминуче має стати самостійною. І цей висновок не змогли в подальшому потоптати ані старі, ані новітні деукраїнізатори та розкольники України.

Що ж стосується останніх ста років, то тут значущі ювілейні дати йдуть буквально низкою. Але вони, їхнє значення та уроки, як видається, варті окремого розгляду, і їм буде присвячена наступна стаття.

Журнал «Тиждень» (м.Київ).

МАЙБУТНЄ НАЛЕЖИТЬ ЛИШЕ ПРОГРЕСУ!

Кафедра гірничих машин та інжинірингу (завідувач кафедри доктор технічних наук професор, директор Авторизованого навчального центру SWR К.С. Заболотний) функціонує в НГУ з 1937 року. На сучасному етапі діяльності в основу навчального процесу на кафедрі покладено оригінальну концепцію підготовки інженерів із застосуванням віртуальних технологій.

Кваліфіковані педагоги, спеціалісти у своїй галузі викладають студентам інжиніринг складного механічного обладнання – навчають майбутніх інженерів досліджувати, проектувати, конструювати машини, обладнання, устаткування за допомогою унікальних комп`ютерних технологій SolidWorks. Нині кафедра має статус авторизованого провайдера CSWA.

Співробітники кафедри на чолі з Костянтином Сергійовичем вважають, що цінність інформаційних технологій в тому, що вони дозволяють створити більш яскраве інтерактивне середовище навчання з необмеженими можливостями, які потрапили в розпорядження і викладачів, і студентів. Але користуючись новим ІТ, необхідно пам'ятати, що рухатися вперед можна лише зберігаючи спадкоємність.

Починаючи з 1937 року, на кафедрі зібралася величезна база плакатів, макетів, брошур та іншого ілюстративного наочного матеріалу, яку й нині викладачі застосовують під час лекцій. Частина таких раритетів – це справжні шедеври дизайнерського мистецтва. Можна лише дивуватися у гарному значенні цього слова, як образно і яскраво представлені на плакатах елементи гірничих машин і комплексів, технології їх використання.

Ректор НГУ академік НАН України, Геннадій Півняк, розуміючи неоціненність раритетних наочних матеріалів для майбутніх поколінь студентів і ту тезу, що якість технологій – це якість життя, поставив перед кафедрою завдання перевести їх в електронний вигляд. Колектив кафедри гаряче відгукнувся на пропозицію Геннадія Григоровича, і ця велика робота була зроблена в найкоротший час. Активну участь у цій творчій роботі взяли завкафедри Костянтин Заболотний, доцент Олена Панченко, аспірант Артем Сірченко, асистент Максим Рудковський, науковий співробітник Олександр Рюмшин, студент Андрій Тіпікін, інженер-механік Василь Куниця.

Валентина ШАБЕТЯ, ІАЦ НГУ.

Едуард СТАВИЦЬКИЙ: *«Зустріч в НГУ - актуальна, адже присвячена ролі і місцю вугільної промисловості і забезпеченню енергетичної безпеки України»*

Днями Міністр енергетики та вугільної промисловості України Е. А. Ставицький побував у Національному гірничому університеті (м. Дніпропетровськ), де зустрівся з представниками професорсько-викладацького складу і студентами провідного вищого технічного навчального закладу країни.

У заході взяли участь представники Міністерства - заступник Міністра С.М. Чех, директор Департаменту організаційного забезпечення діяльності Міністра О. М. Щукін, а також заступник голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації О. М Бурік, ректор Національного гірничого університету Г.Г. Півняк, представники ЗМІ.

Делегація ознайомилася з роботою НГУ, зокрема, з Лабораторією геомеханіки ДТЕК і Авторизованим центром «Шнейдер електрик», оглянула виставку наукових інноваційних проектів.

Головною подією дня стала зустріч із викладачами та студентами НГУ, на якій Е. Ставицький виголосив промову і підкреслив важливість налагодження діалогу із студентською молоддю, від якого значною мірою залежить питання майбутнього курсу держави, напрямку подальших політичних, економічних та соціальних реформ.

- Метою реформ, які проводить Міністерство енергетики і вугільної промисловості протягом останніх 4-х років є створення ефективної і прибуткової вугільної галузі, яка забезпечить економіку України вугільною продукцією за конкурентоспроможними цінами на світовому ринку, – наголосив Міністр. - Для досягнення стратегічних цілей галузі передбачено три періоди розвитку: період реформування вугільної галузі, серед завдань якого - завершення роздержавлення підприємств, реалізація механізмів державно-приватного партнерства, закриття і консервування нерентабельних шахт; період активної модернізації шахт приватними інвесторами (2015-2020); період стабільного росту вугільної галузі (2020-2030).

Едуард Ставицький ознайомив з основними показниками роботи паливно-енергетичного комплексу у 2013 році, відзначивши низку позитивних змін у виробничій діяльності підприємств, та окреслив плани на майбутнє:

- Характеризуючи в цілому стан справ у вугільній промисловості, який склався на початок 2013 року, варто відзначити ряд позитивних змін у виробничій діяльності підприємств., зазначив Едуард Анатолійович. - Так, усього в Україні за 2013 рік видобуто 83,7 млн. т вугілля, і це на 8,1 млн. т більше планового показника. По державних підприємствах обсяги видобутку вугілля складають 24,1 млн.т, що на 284,2 тис. т понад плану, випущено 17,6 млн. т готової вугільної продукції на суму 8,7 млрд. грн.

Зокрема Міністр повідомив, що оптимізму додають великі міжнародні проекти, які реалізуються у вугільній промисловості і навів приклади таких проектів.

- Зокрема, стартував пілотний проект між Міністерством та Державним банком Китаю на загальну суму 85 млн. доларів США. Сьогодні, завдяки його реалізації, шахта ім. Мельникова ВАТ «Лисичанськвугілля» отримала 5 прохідницьких і 2 очисних комплекси китайського виробництва. Триває робота з реалізації проектів заміщення природного газу українським вугіллям на загальну суму 3,656 млрд. доларів США під державні гарантії Уряду України. Як результат проведеної роботи, - в ході державного візиту Президента України до Китайської Народної Республіки 5 грудня 2013 підписано Угоду з Китайською національною хімічною інжиніринговою корпорацією і її дочірньою компанією «Вухуань Інжиніринг» про співпрацю в будівництві заводів з виробництва синтетичного газу в Україні, яка фактично стане початком практичної реалізації Генеральної кредитної угоди між Банком розвитку Китаю і НАК «Нафтогаз України».

Далі Едуард Ставицький поінформував учасників зустрічі про роботу, проведену Міністерством щодо удосконалення законодавчої бази та, як позитивний фактор, відзначив збереження системи галузевих інститутів, зміцнення наукового потенціалу галузі, увагу до соціальних проблем гірників:

- Позитивним фактом є те, що нам вдалося зберегти систему галузевих інститутів, які створюють засоби колективного і індивідуального захисту шахтарів, сучасне гірничошахтне устаткування, засоби механізації і автоматизації виробничих процесів. Соціальний захист гірників є пріоритетом нашої роботи. Міністерством затверджено Концепцію створення системи соціальної підтримки робітників підприємств вугільної галузі і населення. Розроблено план заходів з реалізації даної Концепції і створено Раду з питань функціонування системи соціальної підтримки робітників. З метою концентрування наукового потенціалу галузі Міністерством створено Держпідприємство «Науково-технічний центр «Вуглеінновація»», яке об'єднує 11 інститутів і є базовою організацією з виконання координації, експертизи і впровадження науково-дослідних, дослідно-конструкторських і проектних робіт з напрямів, пов'язаних з вугільною промисловістю.

Міністр звернувся з напутніми словами до студентів НГУ і поділився довгостроковими планами у вугільній галузі:

- Варто відзначити участь Національного гірничого університету у впровадженні науково-технічних розробок. Багато хто з вас у майбутньому стане керівниками вугільних та енергетичних підприємств. Сучасним керівникам потрібно володіти питаннями інвестиційної діяльності, реструктуризації, оцінки економічного потенціалу вугільних підприємств, знати ази і особливості фінансової звітності, сучасні тенденції геомеханіки і шахтного будівництва, а також аналітичні методи управління. Основні завдання вугільної галузі на довгострокову перспективу визначені Оновленою стратегією України на період до 2030 року, яка включає пріоритетний розвиток вугільної промисловості. Загальний попит на енергетичне вугілля до 2030 року складе близько 58 млн. т готової вугільної продукції або 75 млн.т звичайного енергетичного вугілля. З урахуванням запланованого видобутку коксівного вугілля обсягом 40 млн. тонн загальний видобуток вугілля в Україні в 2030 році складе 115 млн.т. У 2017 році під час завершення будівництва заводів для виготовлення синтетичного газу і водовугільного палива необхідно додатково 10 млн. т вугілля. До 2030 року можна буде отримати близько 6,4 млрд. м3 природного газу на рік за рахунок виробництва синтетичного газу, для чого необхідно додатково 16 млн. тонн звичайного вугілля.

Міністр Едуард Ставицький відповів на запитання студентів та викладачів вузу. Студенти цікавилися питаннями щодо якості вугілля, зокрема, чи планується перегляд вимог до його зольності. Міністр поінформував, що з 1 липня 2012 року набув чинності ДСТУ 4083:2012 «Вугілля кам'яне та антрацит для пиловидного спалювання на теплових електростанціях. Технічні умови», який сприяє покращанню якості вугілля до рівня, який забезпечує можливість його спалювання без «підсвічування» у всьому фактичному діапазоні регулювання навантаження енергоблоків, створює умови для переходу на ціноутворення за калорійністю енергетичного вугілля.

- Сьогодні, при ціні вугілля близько 800 грн/т і обсягах його спалювання на ТЕС до 35 млн. т на рік, зменшення механічного недопалу дасть виграш до 630 млн. грн. за рік, а зменшення використання природного газу на 1 млрд. м3 при його заміщенні більш дешевим вугіллям – приблизно 1 млрд. грн. на рік», - зазначив Е.Ставицький.

На запитання, чи планується реалізація державних науково-технічних проектів у галузі енергозбереження за участю НГУ, Міністр навів приклад ефективної співпраці - розробку трьох пілотних проектів з впровадження на шахтах «Комсомольська» ДП «Антрацит», «Міусінська» ДП «Донбасантрацит» і «Прогрес» ДП «Торезантрацит» теплонасосних установок, безпосередню участь у якій беруть фахівці кафедри гірничої механіки НГУ.

Серед напрямів співпраці галузевої науки і Національного гірничого університету Міністр також назвав можливу участь у спільних проектах із демінералізації шахтних вод, адже питання забезпечення питного водопостачання шахтарських регіонів, які потерпають від нестачі питної води, шляхом використання сучасних технологій очищення шахтних вод є актуальним і своєчасним.

Важливою подією зустрічі, безумовно, стала церемонія підписання Договору про співпрацю між Міністерством енергетики та вугільної промисловості України і Національним гірничим університетом з метою сприяння проходженню виробничої практики студентами університету на підприємствах, установах, організаціях та об'єднаннях, що належать до сфери управління Міненерговугілля.

- Я впевнений, - сказав Міністр, - що договір позитивно вплине на досягнення стратегічної мети, в основі якої досягнення високої якості навчального процесу, а також перетворення університету в потужний науково-освітній центр країни, закріплення позицій НГУ в системі дослідницьких університетів Європи. Хочу засвідчити свою глибоку вдячність усьому колективу Національного гірничого університету і особисто Геннадію Григоровичу Півняку за підготовку висококваліфікованих гірничих інженерів для вугільної промисловості.

На завершення зустрічі гості разом з керівництвом ВНЗ підсумували результати проведеного заходу і обговорили напрямки подальшої співпраці.

Підготували Валентина ШАБЕТЯ і Дарина СУХОНІС-БУТКО, ІАЦ НГУ.

«Цікаві факти»

ДЗЕРКАЛО - СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ ВИНАХІД ЛЮДСТВА

Дзеркало - середньовічний винахід людства. Найдавнішим дзеркалам, які відомі людству приблизно 7 тисяч років. Перш ніж став відомий винахід дзеркала в сучасному розумінні, для виготовлення якого використовувалося дзеркальне скло, для виготовлення дзеркал використовували камінь і різні метали, у тому числі золото, срібло, бронзу, олово, мідь, гірський кришталь.

На думку археологів, найпершими дзеркалами можна назвати полірані шматки обсидіану, які були виявлені на території Туреччини. Їх вік близько 7500 років. Але жодне дзеркало епохи Античності не дозволяло побачити себе ззаду або відрізняти колірні відтінки.

Винахід справжнього дзеркала відноситься до 1279. У цей час францисканець Джон Пекам описав, як можна виготовити дзеркало - покрити звичайне скло тонким шаром свинцю.

Вперше виробляти дзеркала почали у Венеції. У ті часи вони виконувалися за складною технологією, при цьому дзеркала виходили каламутними, але все одно вони відображали більше світла, ніж поглинали. У 1773 році в Нюрнберзі був створений цех дзеркальників. Після цього виготовлення дзеркал стало важливою галуззю в числі європейських ремесел.

Тільки в 1835 технологія виробництва дзеркал удосконалилася завдяки німецькому професору Юстусу фон Лібіху. Він виявив, що із застосуванням срібла є можливість отримувати дзеркала, які відрізняються більшою ясністю і виблискують.

До 18 століття дзеркала були у великій ціні, вважалися предметом розкоші. За Людовіка XIV, який був зациклений на дзеркалах, фірма «Сан-Гобен «розкрила секрет венеціанського виробництва. Це призвело до різкого падіння цін на дзеркала. Вони почали з'являтися на стінах приватних будинків, в рамах для картин. У 18 столітті вже більше половини парижан були власниками дзеркал. Крім того, пані почали підвішувати маленькі дзеркальця на ланцюжок за пояс.

Сліз не було, але серце плакало. Був на похоронах Сергія Нігояна. Того самого українця вірменського походження, котрого застрелили на Майдані. Ховали його у рідному селі Березнуватівка, що в яких 80 кілометрах від Дніпропетровська. Нині про цього хлопця знає вся Україна. Пишнота та пафосність слів інколи може знецінити суть і велич героїчного вчинку. Це саме той випадок. Сергій став для України апостолом добра і справедливості. Кожна епоха народжує своїх героїв та свої знакові постаті. Я певен, пройдуть роки й ім'я Сергія Нігояна буде в нашій історії в одному ряду з такими іменами як Стус, Чорновіл, Симоненко.

Кажуть, він був світлою дитиною й водночас справжнім мужем. Лише двадцять років. Це навіть не розквіт, а початок цвітіння. І впала підкошена квітка. В Інтернеті гуляє інформація про те, що світове вірменство оголосило 100 тисяч зелених за голову вбивці Сергія. Якщо це правда, то помагай їм, Боже! Я стояв біля труни Нігояна і думав про те: Господи, чому ти буваєш не справедливий?! Чому так рано покликав до себе таку світлу, чисту і добру душу?! Нехай не гніваються на мене святі отці: але де ж ти тоді, Боже?!

У труну Сергія чиясь мудра рука поклала «Кобзар». Він так любив Шевченка….

Фідель СУХОНІС

ЮНЕСКО надало Петриківському розпису статус нематеріальної культурної спадщини людства

Комітет ЮНЕСКО на сесії, яка проходила в Баку, присвоїв статус нематеріальної культурної спадщини Петриківському розпису.

Ще у 2012 році керівництво області висунуло Петриківський розпис на присвоєння цього статусу, який виборювало також аргентинське танго. І от наприкінці минулого року в столиці Азербайджану відкрилася восьма сесія комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО.

На ній учасники розглядають заявки на поповнення списку організації новими звичаями та формами творчості.

У заході брали участь близько 780 представників з 116 країн світу.

Українську делегацію, яка домоглася включення Петриківського розпису до нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, очолював голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод.

«Впевнено йти в майбутнє неможливо, якщо не пам'ятаєш своїх коренів, - сказав він. - Збереження культурної спадщини на сьогоднішній день дуже важливе. ЮНЕСКО відіграє величезну роль в цьому питанні. Приємно, що мистецтво Петриківського розпису сьогодні переживає своєрідний Ренесанс. Петриківка вже стала візитною карткою України. Це успіх не тільки Дніпропетровщини, а і всієї України».

Присвоєння нового статусу дозволяє розраховувати на міжнародну підтримку у справі збереження та розвитку Петриківського розпису, в тому числі й фінансову.

Нематеріальна культурна спадщина включає в себе шедеври усної народної творчості, серед яких – фольклор, виконавське мистецтво, народні традиції та обряди.

БРАЗИЛЬСЬКІ ФОТОНОТАТКИ ФІДЕЛЯ СУХОНОСА

Типовий бразильський храм.

Бразилійці пересічно щирі й відкриті люди. Цей абсолютно незнайомий нам вуличний майстер залюбки згодився позувати для українського часопису.

Тутешній люд і до сивих скронь у своїй більшості залишається по–дитячому цікавим і зазятим. Ось ця спеціальна машина для мильних бульбашок стояла на розі вулиці, здається, у Сан-Пауло. Бульбашки літали по всій вулиці, на втіху дітям І дорослим.

Бразилійці надзвичайно музична нація. На тутешніх вулицях можна зустріти чимало молоді, котра навіть під час пересування хідниками слухає улюблені ритми.

Бразильських жінок відрізняють особливо помітні та виразні форми.

«З нових рукописів»

Орест Катинський – поет, прозаїк, художник. Народився у 1957 році на Львівщині. Закінчив Харківський політехнічний інститут. Вчився і працював в університеті Львівська політехніка, інженером на підприємствах військового комплексу, був консультантом МН-ДПП «Selena» в Польші. На теперішній час мешкає у Франції.

Орест КАТИНСЬКИЙ

Благословення Тараса

(Оповідання)

«Батько перед смертю вирік свій суворий заповіт: синові моєму Тарасові нічого не залишаю, бо йому моя спадщина не пригодиться. З нього вийде або щось велике, і моя спадщина для нього нічого не важитиме, або велике ледащо...»

Під залізними стовпами, що підпирають небо, сидів Ангел і дивився на вузесеньку стежку. Ця вузенька стежечка була призначена тільки для вибраних, для тих, хто мав бути Посвяченим.

Він знав, що колись прийде сюди знову той, хто має взяти у нього Мужність в своє серце і Безграничну Любов до свого народу.

Той, кого вибере Вищий Сущий, з народу вірного йому, для Спасіння інших вірних, розсіяних в боротьбі зі злом.

Таких називають на Землі люди – Пророк.

Вони були Сіль цієї Землі.

Вони були його брати – Ангели Правди і Справедливості.

Він міг перечислити їх на пальцях – тих, хто жив у Силі Бога, тих хто змінював хід людської історії та розвитку, коли приходив для цього час.

Цей Час приближався...

І ось, десь дуже далеко, показалася крапка, що поступово росла, росла в образі хлопчика-підлітка.

Старий Ангел піднявся та розправив крила, бо він таки дочекався його.

Приходив його час – Час благословення того, хто йшов по стежинці...

***

У суботу в хаті Шевченків всі готувалися до неділі.

Вже зранку вивішували святковий одяг, щоби провітрився і неспішно займалися господарством. Кожен знав свою роботу і виконував її без примусу, а так як господарство було невелике, то і роботи було не дуже багато, як для малого Тараса, що скрізь встигав пхнути свого носа і до всього приглядітися та й замучити своїми не дитячими питаннями. І всі чомусь посилали його зразу ж до діда, що сидів на причілку і задумано чистив взуття. Ось так Тарас, присівши біля нього, і почав оту розмову, що не закінчувалася вже давно, скільки він себе пам'ятав.

– Діду, а діду... і як же там було з тими козаками?..

– А з якими? – хитро глядів дідо на нього, усміхаючись у вуса.

– Та тими, що бусурманів били та люд християнський рятували... три брати і сестра їх...Ви ж обіцяли закінчити тую оповідку, що другого дня починали.

– Діду, та кажіть вже, – просив малий. – Ну, ж бо...

– А... – ніби згадав дід та й на хвилю задумався, ніби вичитував щось на небі.

Потім поволі почав:

– От і приїхали вони вже додому, а його і нема.

– А де дім? – Не терпілося малому...

– Зі святою суботою, – почулося збоку від тину...

– І вам того ж, – неохоче відповів дід. Тарас стріпонувся.

До них прямував огрядний староста із завжди мовчазним писарем.

– Оце обходжу село і приглядаюся, чи все спокійно... – почав староста.

Дід якось підібрався, але вигляду не подав – це Тарас розумів підсвідомо, бо всі знали, як не любив дід старосту, бо той, намагаючись підкреслити свою значущість, завжди зневажливо ставився до і до малих, і до старих. Давня ворожнеча була межи ними, хоча парубками вони й товаришували. А бач, як сталося? Один в пани вибився хитрістю, а другий залишився простим козаком.

Староста руки не подав, а тільки витер лоба та й, дивлячись на діда спідлоба, почав:

– Пан новий розказ прислали...

– Ага, – одразу ж підхопив дід, – грошей немає, а ми давай йому і давай ще та ще... Скільки не має, а все одно мало йому...

– Та ні, – скривився голова. – Хто не заплатить денщини – кріпаком стає навічно. А в тебе борг, – сам знаєш... Тому й зайшов попередити.

– Попередив?

– Еге ж...

– Ну, то іди собі з Богом.

– Бувайте, – скривився староста та й подався до тину.

– А щоб тобі... – сперсердя сплюнув дід і піднявся.

Від хатки вже йшла до них його дочка Катерина – мати Тараса. Вона на ходу витирала руки і підійшовши, стиха запитала:

– І чого приходив отой, – вона махнула рукою вслід старості. Подивилася на діда і вже з тривогою в голосі запитала: – Що сталося тату?

– Що, що... Панський розказ приносив – казав, що кріпацтво навіки буде...

– Та цур йому, – перехрестилися жінка, – може, збрехав? Потім зітхнула і додала: – Хай там що, але прошу вас, батьку, до вечері...

***

– Лягай вже, синку, – стомлена мати колисала молодшу доньку – Яринку.

– Діду, а розкажіть про Правду і про Кривду, – попросив Тарасик.

– Там, де небо підперте стовпами, – почав стиха той...

І полинув малий Тарас в суміш вірувань, переказів, видумок, загадок древності та історії насущної людей неординарних на цій землі, людей працьовитих та вільних у своїх судженнях, людей вірних заповітам предків, людей волі та справедливості, що на цих землях були господарями споконвіку і творили це життя.

***

І наснилося Тарасу чудне видіння – ніби міст, як підкова величезний, а в ньому ще шість підков – три знизу, на них дві, а потім зверху ще одна... Стоять всередині величезної цієї підкови і світяться дивним світлом кожна.

– І щоб то значило? – подумав Тарас і почув раптом Голос, який йому проголосив:

– Ця найбільша арка-підкова, що утримує інші в собі, – Любов людська, яка є святинею Вічного Творення.

– А ця решта? – продовжив розпитувати Тарас.

– Три нижні – Віра, Надія і Воля. Над ними – Чесність та Справедливість. А вже остання – то Мудрість.

І всі вони закриті, бо знаходяться в Любові, яка є Творінням Всього Сущого... А на них як на стовпах, тримається Небо Душі Людської, бо Земля – то Мати всього Живого і Мертвого, що є Сутністю Буття. Запам'ятай то, Тарасе, і людям розкажи, – пророк наостанок Голос.

– Та хіба я можу? То Ви нашому дяку розкажіть. він розумний, все знає, – ніяковіючи прошепотів малий.

– Просто запам'ятай, Тарасе, – суворо наказав Голос. Потім пом'якшав: – Коли треба, то все згадаєш...

І Тарас відчув, що все це навіки закарбовано в його серці.

Щось притягувало його до цих стовпів, що підпирали небо. Хотілося розгледіти їх краще, але ось закричав когут і... він прокинувся.

Тарас потягнувся і раптом вирішив, несподівано для себе, що сьогодні ж піде до тих стовпів, що небо підпирають.

– Зараз і піду... Вже йду... Ой, треба швидше... – підганяв він себе і вийшов з хати на світ вранішньої тиші, що переривалася далекими криками півнів на світанні. Піднявся та й пішов до криниці, де стояло відро з водою.

Попивши води, взяв полотняну торбину сестри і, наливши тихенько води до дідової баклажки, вложив її в торбину разом із величезним куснем домашнього хліба та й подався на вигін попід хатиною.

Ранок прокидався пастельними фарбами світанку, невловимим тихим замилуванням останніх хвилин сну природи перед вранішньою зорею, що піднімала сонце. Верби не ворушилися над водою ставка, вода застигла в роздумах нічного спокою. І сивий туман котився тихо над водяним плесом, клуботівшись в тінях і розсипаючись між очеретинками. Сонно сплеснула риба і розійшлися кола по воді та й завмерли, очікуючи спіймати дурну комашку. Та не дочекалися й розчинилися на водяній гладі непомітним коливанням. Аж ось зайнялося рожеве сіяння десь далеко над горизонтом. Піднявся тихенько лінивий вітерець і побіг по полю, як нишпорка-собака, шукаючи щось у кущиках високої трави та стелячись і зупиняючись на горбочках у задумі: а чи туди я йду?

Це ж саме прийшло в голову Тарасу, коли він вийшов далеко за село в степ і побачив, що село десь щезло, але ще чути було відголосок мукання корів та кукурікання півнів, які голосними співами пробуджували відлуння, що хвилями котилося від села до села.

Тарас глибоко зітхнув і занепокоєно подумав:

– Куди ж воно далі?..

Але, глянувши з-під руки на горизонт, побачив ніби якісь стовпи генген далеко, що височили, впершись у небо.

– Так он, он же вони, – зрадів Тарас і пішов до горизонту, витягаючи хліб і відкушуючи шматочки, що пахли свіжістю та силою...

***

– Ти куди йдеш, козаче? – запитав хлопця, зупинивши воза, старший чумак.

– До стовпів, що небо підпирають, – відказав той і зупинився, приклавши руку до чола та примружуючи очі, щоби краще бачити чумаків проти сонечка, що вже поволі сідало на небі.

– А як звати тебе? – запитав старший, як зрозумів хлопчина.

– Тарас я...

Чумаків було троє, кремезних та світлих лицем, що сиділи невимушено на возі, який тягнули величезні, як здалося Тарасу, воли.

– А звідки ти будеш, хлопче? – знову запитав отой старший вусатий, як у діда з оселедцем за вухом, дядько.

– Та з Кирилівки я, онде видніється, – та й махнув позаду себе.

– І не видно села твого, от же ти та й зайшов, як далеко, – промовив дядько і запропонував: – А сідай-но, підвезу додому. Втомився, мабуть, цілий день йти до отих стовпів.

– А ви їх бачили? – стрепенувся малий.

– Бачив, – відповів серйозно дядько, – І ти їх колись побачиш, як виростеш.

– А зараз що ж? Виходить, не зможу побачити? – запитав тихо малий.

– Не настав ще твій час, хлопче.

– А коли він настане? – запитав Тарас, вмощуючись на возі та приймаючи, з вдячністю, баклагу з водою, бо свою давно вже випив і тепер терпкий язик аж прилипав до піднебіння від сухості.

– А чи готовий ти до нього? – спитав стиха один із чумаків.

– Не знаю, – чомусь так само тихо мовив хлопчина і відчув якесь внутрішнє умиротворення від знайомства з цими людьми.

– А чи здалеку Ви їдете?

– А з неба, від стовпів...

І Тарас чомусь зразу повірив цим людям і зрозумів, що дідо таки правду казав про ці стовпи, що небо підпирають в Райських Місцях. Ех, дістатися би туди та й попросити багатства...ні, не багатства, а волі... так, саме ВОЛІ, яка так потрібна козакам...

Бо ВОЛЯ – то Божа ласка в своєму краї, яка дає пізнання життя... Тарас вже давно прийшов до цього висновку, коли слухав переповідки старших. Отак роздумував він, сидячи з подорожніми чумаками та й незчувся, як заснув...

***

І снилося йому щось страшне і чорне, ніби орел двоголовий, що хоче його з'їсти, а він голими руками, зложивши їх в молитві, вперся в його груди і чує биття серця орла, і чує сморід його пір'я, а нога орлина впилася в нього і не може він ані зрушити з місця, ані втекти, але відчуває він, Тарас, якусь радість невимовну від того, що десь рядом з ним ці всі козаки і прості люди України, які вірять в нього, які допомагають йому впевненістю: «Ми разом! Є сила у Бога, і ти, Тарасе, говори... Правду говори, що Воля є!

Бо спочатку було Слово і Слово було: Воля вибору Бога...

Говори і кричи від болю та гніву, а ми з тобою, ми слухаємо тебе, і чуємо тебе, і родимо в тобі прагнення вистояти проти всіх, хто хоче знищити нашу ВОЛЮ...

Тарасе, не здавайся! Ми з тобою, бо за нас ти став і нашу Правду, і нашу Волю.

На тебе наша, Тарасе, надія перед Богом, що дав тобі Слово – Благословенне Слово...»

Проснувся він уже від дотику матері, яка цілувала його в голову та шепотіла тихенько:

– Ото дурненький...Та які там стовпи...І що це на тебе найшло...

Та й понесла його в повітку сонного.

І він не бачив, як віталися з дідом чумаки і як прощалися, по якійсь хвилі, поспішаючи їхати далі.

І як дідо дивився довго їм вслід і мугикав собі під ніс: «Їдуть давно, кажуть, а самі не припорошені і не втомлені...Дивно якось це...Та й про Тараса казали нічого йому не тре, бо вже йому все дано в Благословенні... І що то за люди такі дивні...»

Тай подався спати, поцілувавши внука і молячись за його щасливу долю, і не знав, що молиться він та дякує Богу за долю ПРОРОКА для України. Що сьогодні Тарас ступив на тяжку дорогу СЛУЖІННЯ народу, призначене для нього зверху БОЖИМ БЛАГОСЛОВЕННЯМ...

06.01.2014
France (PARIS – Place Republique).

● «Сто рядків про книгу»

Йосиф СІРКА (Торонто, Канада)

Спроба наблизити поляків до правди про українців

Книжка Богдана Гука «Україна – польське ядро темряви» – це перша така важлива й широко задумана спроба звернути увагу Читача на джерела трагічного впливу польських держав на історію України, несправедливість щодо українців Польщі після 1944 р. та роль українського питання у політиці польських еліт узагалі.

Автор книжки не засуджує поляків за їхнє минуле у ставленні до українців. Він більше наголошує на питанні, чому поляки у своїх наукових аналізах історії не звертають увагу на наслідки завоювання Польщею Галицько-Волинського князівства; чому не задумуються над боротьбою ЗУНР? Автор дивується, чому поляки поводяться так, ніби масових убивств українців учинених польськими відділами в селах Терка, Павлокома, Пискоровичі, Малковичі, Сагринь, Шаховичі та інших не можна порівняти з польськими волинськими жертвами.

Гук звертає увагу на той факт, що німецька еліта досі задає собі питання: як воно так, що в Німеччині міг відбутися Аушвітц (Auschwitz), а польські еліти навіть не застановляються над питанням, яким чином споконвічну домівку українських селян в Терці польські вояки замінили на польський крематорій для українців?

«Україна – польське ядро темряви» має 9 розділів, починаючи з методологічного вступу, написаному згідно з постколоніальними студіями, та закінчуючи розділом „Великий колонізатор". Автор використав численні документи, джерела, факти, які роблять книжку не тільки вартісною науково, але й просто цікавою.

Автор підкреслює, що це спроба новітнього погляду на історію польської Римо-католицької Церкви від 14 до 20 століття. Він спонукає читача подумати, яку роль відіграла ця Церква щодо українців, які споконвіку жили в Україні, яку поляки й далі часто називають східними Кресами.

Звичайно, було б надзвичайно корисним, щоб ця праця дісталася до польської еліти, зокрема до тої частини польських істориків та публіцистів, які поширюють полоноцентричні інформації про волинську трагедію і оцінюють її як ґеноцид поляків. З іншого боку, досі в Польщі не знайшлося людей, які б засудили злочини регулярної польської армії – Війська Польського 8 липня 1946 р., понад рік після закінчення світової війни.

Книга „Україна – польське ядро темряви" є першою книгою у Польщі, яка спонукає поляків до переоцінення свого ставлення не тільки до минулого, але й сучасного, українців, Польщі та до самої України.

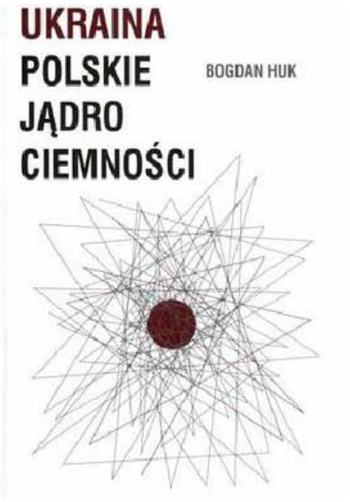

Bogdan Huk, Ukraina polskie jądro ciemności, Przemyśl 2013, cc. 544.

Її видало Stowarzyszenie Ukraińskie Dziedzictwo з Перемишля. Наклад книги невеликий. Шкода, бо ця праця могла б допомогти багатьом, для кого Україна є чорною плямою у пам'яті й стати джерелом кращого порозуміння двох народів, які вже тисячоліттями сусідять й далі будуть сусідами.

Великий Луг над Дніпром: минуле і сучасне

Двері Дніпропетровської обласної дитячої бібліотеки (вул. Ворошилова, 9) завжди широко відкриті і для маленьких, і для дорослих відвідувачів. А зацікавлені читачі, навіть попри суворі погодні умови, з радістю відгукуються на різноманітні ініціативи бібліотекарів.

Ось і 24 січня учні 4-5 класів двох шкіл – № 23 Жовтневого та № 127 Самарського районів разом зі своїми вчителями завітали до гостинної оселі, щоби зустрітися з дніпропетровською письменницею Еліною Заржицькою, яка презентувала дітям свою нову книгу «Великий Луг над Дніпром. Казки і легенди». Книга вийшла друком у видавництві «Твердиня» (Луцьк) завдяки іменній стипендії міського голови видатним творчим працівникам м. Дніпропетровська.

Директор бібліотеки Ольга Шарабура ознайомила школярів з творчістю письменниці та представила членів творчого колективу, який також працював над створенням книги. Бо ж книга оформлена 24 кольоровими та 7 чорно-білими малюнками, над якими працювали дві групи студентів під керівництвом відомої не тільки в Україні, але й за її межами художниці, завідуючої відділенням дизайну Дніпропетровського театрально-художнього коледжу Лана Королевська. Обкладинку – у брендовому – Петриківському стилі створила художниця й викладач коледжу Тетяна Гарькава.

Передмову для збірника написав Анатолій Поповський – доктор філологічних наук, професор Дніпропетровського університету ім. О. Гончара.

Авторка розповіла слухачам, що казки і легенди – суто авторські, а місцем подій обрано наш рідний край – береги Дніпра, Великий Луг, околиці Січеслава... Задля глибокого занурення у тему їй довелося детально вивчити події козацької доби, подробиці побуту, звичаї наших предків.

Всього до книги увійшли 30 казок – героїчні (про козачку Стешу), ліричні (про музиканта Звенигора), інколи веселі і дотепні (як от, про козака-характерника, який провчив пихатого пана і жадібну пані), інколи – сумні і навіть трагічні («Легенда про кам'яну бабу», «Чому Сура Мокра»).

«У кожну написану казку я вкладала всю душу, – зізнається Еліна Іванівна. – Бо любов до України, до рідної землі спіткала мене повідати читачам про наше славне минуле, людей, працею та звитягою яких будувалися наша сучасність, і, впевнена, наше щасливе майбутнє».

Професор Анатолій Поповський розказав, що у казках поряд із людьми діють і персоніфіковані явища природи, стихії: Земля, Вода, Вітер, Вогонь, а також казкові істоти, як добрі, так і злі (Сонячний чоловічок, Святий Миколай, чорти, русалки) і з допомогою цих персонажів підсилюється моральний висновок кожної казки. Герої ж казок письменниці – відважні лоцмани, талановиті музики, відважні рибаки – сприяють вихованню підростаючого покоління у дусі патріотизму, любові до рідної землі.

Студентки театрально-художнього коледжу, чиї малюнки також увійшли до книги: Аліса Осипова, Ангеліна Сущевська та Марина Усенко поділилися враженнями від прочитаного та розповіли про роботу над ілюстраціями.

Учні переглянули чудову лялькову виставу за двома казками зі збірника, яку підготували креативні фахівці бібліотеки.

Наостанок діти поспілкувалися з письменницею та отримали від неї у подарунок книги, які пообіцяли передати до своїх шкільних бібліотек.

Дарина ШВЕЦЬ.

• Християнська сторінка

ПРОВІДНИКИ РУБРИКИ:
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

ПРО ВЕСІЛЬНИХ ГОСТЕЙ

Євангеліє від Матвія (22, 1-14)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в пітьмі сяє", яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо" у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Підмосков'ї 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

В Євангелії є притча про царя, який влаштував бенкет, покликавши усіх на це велике торжество. Але замість того, щоб відгукнутися, замість того, щоб із радістю прийти на свято царське, багато хто відмовився. Друзі цього царя сказали, що мають власні заняття, власні справи, і не прийшли до нього. А інші зустріли посланців царя з насмішкою, з погрозами, а були такі, які зробили цареві прикрість, навіть вбили гінців. І тоді цар, бачачи, що він марно чекає на запрошених, послав своїх служників і сказав: «Дім мій повний, усе на столах, усе наготовлене. Чого ж я один у порожньому домі перебуватиму? Буде моє свято затьмарене. Ідіть по всіх вулицях! Усіх бездомних, усіх жебраків, кого зустрінете дорогою - усіх кличте, щоб була наша зала повною».

І от пішли вони по шляхах: скликали силу-силенну люду, так що дім царський наповнився. Але, звісно, кожен з людей, дізнавшись, що його запрошують у дім царя, постарався причепуритися, одягти краще, що мав. А один чоловік на це не зважив, прийшов, яким був, у брудному робочому одязі, і сів біля столу. А за поняттями того часу для господаря це було великою образою. І цар під час бенкету, обходячи залу, побачив чоловіка, який сидів у брудній, розірваній одежині та й їв з усіма. Тоді він підійшов до нього і сказав: «Як ти міг прийти на моє свято у такому одязі?» І наказав слугам вивести цього чоловіка геть.

Така от притча. Господь оповідав її, мабуть, не один раз, тому що у Євангеліях ми зустрічаємо її в різних викладах. Отже, Він вважав, що в ній зосереджене щось вкрай важливе для нас. І от сьогодні варто привернути увагу до двох речей. Перша: Господь кличе усіх. Адже, коли б'є дзвін і починається Божа Літургія, усіх скликає Він. Ви, мабуть, знаєте, що належить дзвонити в певні хвилини служби, щоб люди, які не можуть бути в храмі, подумки перенеслися душею до церкви і помолилися разом з усіма, знаючи, що тут здійснюється Таїнство.

Господь постійно закликає до Себе людей, і часто чує у відповідь: «Ні, я не можу прийти до Тебе. Ні, мені ніколи, я зайнятий, я завантажений власними справами».

Господь кличе нас не тільки, коли лунає дзвін, не тільки, коли служать у храмі, але закликає нас завжди. Пригадайте ті обставини вашого життя, які підказували, що це є заклик Божий. Заклик прокинутися, схаменутися, змінити наше життя. Стукає Господь у наші двері, але ми говоримо: «Зачекай, Господи, мені саме нікоди». І як ті люди, які відмовилися прийти, один говорив: «У мене весілля», інший купив собі волів й хотів їх випробувати на ріллі - так і ми говоримо: «Зачекай, Господи! У мене стільки турбот, у мене сім'я, діти, багато роботи. Потім коли-небудь я відгукнуся на Твій голос». І так минає все життя. І коли відкриваються перед нами ворота іншого світу, з'ясовується, що ми були неслухами. Ми були глухі до голосу Божого, який кликав нас.

Він кличе нас завжди і повсякчас. Коли ви встаєте вранці, навіть схід сонця має бути для вас закликом Божим.

Господь піднімає перед нами світило. Господь дає нам страву. Чому ми, сідаючи до столу, повинні хоч подумки прочитати молитву? Тому, що їжа, яка перед нами, нагадує нам про Того, Хто нам дав її, Хто дав нам хліб повсякденний. Радість веде нас до вдячності. Сум нагадує нам про необхідність терпіння. Завжди й в усьому світі ми чуємо цей закличний дзвін.

Господь кличе: «Прийдіть до Мене всі». Коли ми відкриваємо Слово Боже, ми чуємо там Його Слова: «Прийдіть до мене всі струджені і обтяжені». А хто із нас не струджений? Хто з нас не обтяжений тим чи іншим? Кличе Господь й говорить сумовито: «Багато покликаних, але мало вибраних». Мало тих, хто почув Його голос. Мало тих, що прийшли. Для Нього це скорбота, бо Він прийшов на землю, щоб кожен був спасений.

І ось ми з вами, здавалося б, почули цей закличний голос, ми прийшли перед Його лице, і сьогодні, ті, хто причащався, взяли участь у Його Таємній Вечері. Може, цього вже достатньо? Достатньо цього?

Але тепер пригадаємо другу половину притчі. Пригадаємо про те, як чоловік, котрого привели до зали, був потім вигнаний із неї. Чому? Тому, що дехто з вас, прийшовши до Бога, думає, що він вчинив подвиг, ледве не милість виявив. Ніби це треба було не нам, а лише Господу Богу. І тому приходимо зі своїми гріхами без каяття, а так, як ми є: «Ось я прийшов, і дякую мені за те, що я перед Тобою».

Кожен з нас несе в своєму серці тягар суєтності, заздрості, невитриманості, злословості і багато чого іншого. Кожен з нас, коли настає мить сповіді, може зазирнути до своєї душі, мов у дзеркало, і все це побачити. Замість того, щоб намагатися цього дня, цієї години, коли приходиш до Нього, до Його царського дому, до Його трапези, очистити своє серце, ми намагаємося себе виправдати й говоримо: «Нехай Він прийме мене таким, який я є».

Ні, цього замало. Те, що ми тут, це не послуга Богу. А це означає, що ми відгукнулися на Його заклик й несемо відповідальність за свій крок. Прийшли до храму - отже до нас подвійна вимога. І не слід думати, що ті, хто залишився за порогом храму, хто не має віри, гірший від нас. Вони часто кращі від нас. Господь запитає з нас за Своїм законом, який ми знаємо, а з них буде запитувати за їхнім законом.

Якщо ми приходимо сюди й нічим не відрізняємося від язичників, якщо ми до Храму приносимо пиху, злість, осудження один одного - і весь цей бруд до святого місця тягнемо, то хіба ж цим ми служимо Богу? Ми схожі на ту людину, яка прийшла в чоботях до царського палацу і розсілася там, уявляючи, що порадувала царя. А цар сказав: «Зв'яжіть його та киньте в зовнішню темряву». Так от, ми маємо пам'ятати, що не заслуга зовсім і не гідність наша, що ми християни. А це означає, що з нас запитають тепер вже по-іншому.

Кликав Господь нас? Кликав. Але аж ніяк не для того, щоб ми, прийшовши до Нього, залишились дітьми часу цього, дітьми гріха, які не бажають позбутися його.

Ось про що нам нагадує притча. Нехай кожен запитає себе: «От я відгукнувся на заклик Божий. Але чи був я гідний його? Гідний того, щоб Господь мене до Себе покликав і прийняв!» І якщо ви скажете: «Ні», тоді не впадайте у відчай, а скажіть: «Нехай покута очистить мене, щоб брудний одяг мій змінився на чистий, даний Ним, за Його нескінченним прощенням».

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Віддертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

У Кривому Розі відбувся майстер-клас «Використання хмарних технологій»

15 січня у м. Кривий Ріг на базі КЗШ №103 відбувся міський майстер-клас «Використання хмарних технологій», мета якого – розгляд перспективних напрямів розвитку системи освіти з використанням сучасних веб-орієнтованих технологій глобальної мережі Інтернет; ознайомлення з сучасними методами та формами роботи вчителя з використанням хмарних технологій.

Учасники заходу – учителі інформатики загальноосвітніх навчальних закладів.

Відкрила роботу майстер-класу методист КЗ «Інноваційно-методичний центр» Запорожець Ольга Миколаївна.

У теоретично-практичному блоці учасники заходу ознайомилися з досвідом роботи вчителя інформатики КЗШ №66 Кочетілового Олександра Олександровича, який провів практичне заняття з теми «Створення документів загального користування та їх зберігання з використанням хмарних технологій». З презентацією щодо використання сучасних Інтернет-ресурсів в діяльності загальноосвітніх навчальних закладів «Хмарний офіс» від Micrisof» познайомила присутніх майстер-класу Дзівінська Олена Афанасьєвна, методист відділу освіти виконкому Жовтневої районної у місті ради.

За підсумками роботи міського майстер-класу прийнято методичні рекомендації вчителям інформатики щодо використання хмарних технологій у власній педагогічній діяльності.

ГУОН ОДА.

У Дніпропетровській середній санаторній школі-інтернаті №4 для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи проведено низку заходів, приурочених до Дня Соборності та Свободи України

У Дніпропетровській середній санаторній школі-інтернаті №4 для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи було проведено низку заходів, приурочених до Дня Соборності та Свободи України.

Під час виховних годин, уроку патріотизму («Подія, що пережила час»), диспуту «Соборна Україна – шлях до майбуття», історичних вікторин, учнівських презентацій, вихованці розширили свої знання про цю історичну подію.

Найбільше учням запам'ятався один незвичайний день – День вишиванки. Учні молодших класів мали змогу перенестись у далеке минуле, коли головним одягом наших пращурів були саме вишиванки. Школа рясніла незвичайними візерунками, чудовими квітами, яскравими стрічками, а також веселими та щирими посмішками дітей, які з радістю одягли національний одяг своєї Батьківщини. Вишиванок деяких учнів торкнулась лагідна рука їх неньок та бабусь. Маленькі вихованці з гордістю носили сорочки та віночки, прикрашені дивовижними квітами і пишались тим, що вони – українці.

«До ювілею Кобзаря»

У Марганецькій гімназії був проведений урок-вікторина «Тобі,Тарасе, шану складаємо!»

До 200-річчя з дня народження Т.Г. Шевченко 17 січня у 7 класі Марганецької гімназії був проведений урок-вікторина «Тобі,Тарасе, шану складаємо!», який підготувала класний керівник Гулак Олеся Костянтинівна. Метою уроку-вікторини було розширення знань учнів про життя і творчість Т.Г.Шевченко; виховання національної самосвідомості учнів та любові до національної культури, формування в них уміння працювати в команді, бажання читати твори видатного поета Т.Шевченко.

Вікторина складалась з завдань для команд, розв'язування кросвордів, літературної гри «З якого твору?» пошукової зупинки та конкурсу капітанів команд.

ГУОН ОДА.

Вшануючи пам'ять про Великого Кобзаря...

9 березня 2014 року виповнюється 200 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка – поета, художника, мислителя, палкого патріота України.

Він, безсмертний Тарас, для нашого народу – явище унікальне, неординарне. Тому все, що з ним пов'язане, дороге нам і рідне.

Він - українець, рівних якому планета не мала і не відомо, чи матиме.

Шевченко й Україна - невіддільні одне від одного. Нею він жив повсякчас, її вимріював, леліяв, за неї страждав, розплачувався казематом і засланням, гартуючи її міць, утверджуючи в ній прагнення до волі.

Шануючи Великого Кобзаря, ми вклоняємось йому за нетлінне слово, за любов до рідної мови, надію і віру, що Україна буде і що зійде над нею щаслива зоря свободи й розквіту.

У Вільненському НВК Новомосковського району протягом 2013 – 2014 навчального року проведено ряд заходів, присвячених 200–річчю від дня народження Т.Г.Шевченка з метою розширення знань учнів про творчість та життєвий шлях патріота України, поглиблення знань про багатовікову історію і культуру рідного краю; виховання почуття гордості і поваги до історії та героїчного минулого нашого народу; формування ціннісного ставлення особистості до суспільства, мистецтва, мови, самого себе.

Учні 1 класу (класний керівник Макаренко Людмила Павлівна) вивчають життя і творчість Т.Г. Шевченка. Діти переглянули відеофільм «Казки картинної галереї», в якому тітонька Сова розповіла «Казку старого пасічника» про дитинство Тараса Шевченка та його любов до пісень, поезії, малювання. Яскраве оформлення відеофільму та музичний супровід сприяли розвитку пізнавальних інтересів першокласників. Зміст уроку був спрямований на розвиток громадянських якостей молодших школярів – патріотизму, гідності, відповідальності, національної гордості.

Учні старших класів та педагогічний колектив НВК постійно відвідують вистави у Дніпропетровському театрі імені Т.Г.Шевченка. Нові і незабутні почуття викликали у серцях дітей переглянуті вистави.

Викладка у бібліотеці «Земля, яку сходив Тарас» розповіла учням про дитинство поета. Бібліотекарем Шерстюк Лідією Іванівною проведено з учнями 5-7 класів знайомство з книгою «Черкащина – Шевченківський край» та презентацію-огляд рукописного збірника «Три літа».

На годині спілкування «Вічно живий» вихованці НВК познайомилися з пам'ятниками Шевченку в Україні та за її межами. Учні дізналися, що одним з найкращих вважається пам'ятник у Харкові. Великі пам'ятники Кобзареві встановлені також у Києві, Дніпропетровську, Донецьку, Львові та інших містах. За кордоном пам'ятники Шевченку встановлено у Росії (Москва, Санкт-Петербург), США (Вашингтон), Канаді (Вінніпег, Торонто)... Найбільшим меморіальним комплексом, присвяченим Кобзареві, є Шевченківський національний заповідник на місці поховання поета на Тарасовій горі у Каневі. Національний музей Тараса Шевченка знаходиться у Києві, його філіалом є Літературно-меморіальний будинок-музей.

У Торонто (Канада) існує музей, присвячений виключно Шевченківській тематиці. У галузі літератури щорічно присвоюється Шевченківська премія — одна з найпрестижніших відзнак України.

Метою години-портрету «Шевченко-художник», проведеною Попковою Ганною Михайлівною з учнями 4 класу, було донести до свідомості учнів, що переважну частину своїх творів Шевченко написав і намалював не в Україні, але він зумів і на чужині виразити, відтворити духовний стан свого народу на драматичному етапі його історичного розвитку. Всупереч царській забороні малювати (але з негласного дозволу безпосереднього начальства) на засланні він зробив сотні малюнків і начерків – переважно пейзажів, а також портретів і жанрових сцен.

Майстриня села Вільного Старостенко Тамара Семенівна подарувала НВК рушник, вишитий власноруч до ювілею з Дня Народження Кобзаря.

Минуло багато років від дня народження Шевченка – славного сина українського народу, але й сьогодні його слово живе між нами.

Кожне слово Тараса Григоровича Шевченка ніби із сьогоднішнього дня. Його твори допомагають осмислити минуле та зазирнути в майбутнє, відкрити для себе нове в мудрих рядках його творчості.

І дорослі, і діти вшановують геніального українського поета, художника, борця за волю народу і завжди будуть пам'ятати його заповіти.

Тож живімо Шевченковими заповітами!

З Тарасом Шевченком і «Кобзарем» Україна і її народ – непереможні!

Людмила МАКАРЕНКО,
заступник директора
з виховної роботи.

● На конкурс Івана та Марусі Гнип

Андрій Валерійович ВОВК *народився 28 вересня 1991 року в м. Дніпропетровську в родині Вовка Валерія Івановича та Валентини Іванівни, які родом з Донеччини та Дніпропетровщини відповідно. У 2009 році закінчив середню загальноосвітню школу № 141 і вступив до Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара на факультет української та іноземної філології та мистецтвознавства. Навчаючись у школі, регулярно брав участь у міських та обласних олімпіадах з української мови та літератури, а в університеті - в конкурсі декламаторів авторської поезії, організованого обласним центром історії та розвитку української мови, а також у читаннях присвячених А.Малишку, П.Загребельному, які організовувала кафедра української літератури. Учасник студентського театру «Відлуння». Брав участь у спектаклі «Спогад про океан», присвяченому 95-й річниці від дня народження Олеся Гончара. Затятий футболіст.*

Відстоює завжди правду й намагається бути відвертим з людьми, заздрощі та зраду вважає одними з найбільших людських вад. Про те, що хвилює й бентежить, пише в своїх прозових та поетичних творах. Любить класичну літературу. Українську мову вважає вельми мелодійною та багатою на на художні засоби, тому й прагне в ній розкрити свої творчі задуми.

Найважливішим у житті вважає вірну дружбу, кохання та родинне благополуччя. Мріє побувати в багатьох країнах земної кулі і в подорожах побачити світ і збагнути суть життя.

Анатолій ПОПОВСЬКИЙ, професор Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара.

Терпіть й боріться!

Ставаймо, друзі, всі до бою!
Страшним й жорстоким буде він.
Несіть у серці із собою
Добра й любові щирий дзвін.

У битві не щадіть нікого
І не цурайтесь своїх дій.
Розумного чи то дурного -
Геть кожного поглине бій.

Зберіть усі думки докупи,
Згадайте все своє життя:
Час радощів та час розпуки,
Назад не буде вороття.

Носіть завжди з собою всюди
Кохання, дружбу і тепло.
В своїй душі вбивайте, люди,
Всю підлість, заздрощі та зло!

Говори правду

Настане час страшних
страждань
І прийде день поневірянь,
Коли людина на землі
Служитиме лише брехні.

Зруйнуються міста старі,
Країни, села і краї.
Тектимуть ріки крові скрізь -
Не витримає світ колись.

Та підлість в тисячах сердець
Зітре зусилля нанівець
Добра і правди майже всі,
Настане час тоді брехні.

Зчерствіють душі у людей,
Ітимуть безліччю смертей
Оті пекельні страшні дні,
Де буде місце лиш брехні.

Розплата кожного знайде,
І не сховаються ніде
Брехні раби усі колись,
Святої правди що зреклись.

Та буде все ж надія там,
Де не дадуть брехать устам.
Гляди ж, об кривду не вколись.
Прошу, людино, схаменись!

Слава Україні!

У кожного своя правда,
І кожен її знає.
Той стріляє в людину
А цей - відмовляє.
Відмовляє й запевняє,
Що воно не варте.
«Ти своїх же убиваєш
Зупинися, брате!»
«Та які ж вони свої-то?
Чи не розумію?
Україну топче хто
І не червоніє.
Спитай краще в того хлопця,
Що також стріляє
В недолюдків тих проклятих,
Які і не знають
Який гріх взяли на душу,
Живцем заховавши
Того хлопцевого батька
у стіну бетонну
За любов до Батьківщини,
як море бездонну.

Може підеш й скажеш слово
Батьку сина того,
Що убили недавно,
як ішов зі школи
Лиш за те, що на уроці
Розповів напам'ять
Вірш про Батьківщину.
І тоді не знав він,
Що останній день прийдеться
Любити вкраїну,
Що ще хлопцем маленьким
Ляже в домовину,
У кожного своя правда
Й живе вона в серці.
Коли, може, засумує,
а коли всміхнеться,
Плаче гірко, як чує:
«Прєдатєль! Прєдатєль!»
З вуст безмозких москвофілів,
Запроданців клятих.
Але є такая правда
Що святою зветься
Та, що душу зігріває
І теплом сміється.
Хай живе ця вічно правда,
Поки є вкраїна.
Україні нашій слава!
Слава Україні!

● «З історії віднокраю»

Чужинець у чужім краю

Творчістю Підмогильного могла б пишатися будь-яка національна література.

Віктор Савченко, екс-голова дніпропетровського відділення СПУ.

16 лютого 2011 року на фасаді Літературного музею в Дніпропетровську було встановлено пам'ятну дошку з приводу 110 річниці народження Валер'яна Підмогильного, прозаїка і перекладача. Що ж, краще пізно, ніж ніколи. Бо так сталося, що ця знакова для української літератури постать, один з титанів «Розстріляного відродження», за життя і впродовж минулого століття взагалі залишався маловідомим, малозрозумілим чужинцем у чужім краю – як українець, як інтелігент, ба навіть як митець. Сумно, проте не дивно: пророків видають по карткам у своїй Вітчизні.

Втім, «пророк» – це дещо загучно і патетично; сам же Підмогильний уникав зайвої патетики й лірики, лишаючись при цьому блискучим психологом, знавцем людської душі. На щастя, сьогодні вже доволі багато написано про його життя і творчість, отже, нема потреби спинятися на тому детально. Натомість цікаво, ким він був і лишається для нас, його земляків: далеким, екзистенційно відстороненим «класиком» з підручника – чи все ж таки літературним символом Дніпропетровщини, як-от Гончар чи Загребельний?

Я не знаю відповіді на це питання.

Власне, на Катеринославщині Підмогильний мешкав перші двадцять років свого життя, допоки не перебрався у Ворзель під Києвом. Народився у селі Писарівка (Синельниківський район нашої області), у віці чотирнадцяти років переїхав з батьками у Чаплі. Закінчив реальне училище, намагався вчитися на правничого в Катеринославському університеті, проте фінансові труднощі стали на заваді. Та се був видатний самоук, тож відсутність вищої освіти аж ніяк не позначилася ні на ерудиції, ні тим паче на якості прози і перекладів. Самотужки опанував французьку і німецьку мови, перекладав Дідро, Франса і Мопассана, а вже на Соловках, за пару років до розстрілу, забажав перекласти кілька сонетів Шекспіра з англійської XVII століття – чи не амбітний замір? Але так уже виходить, що саме провінціали мають отой потужний пасіонарний заряд, що вирізняє їх серед статечного і дещо пасивного столичного люду. Зрештою, саме цей заряд спонукає хуторянина рушити на завоювання Міста.

Як відомо, особистість формується якраз у перші 20-25 років, а підвалини закладаються ще в дитинстві, років до чотирнадцяти. Зростаючи у степовому селі, на колишніх козацьких теренах, між двох світів, Підмогильний був заручником цієї периферійності. Це добре ілюструє роман «Місто» і авторське ставлення до нього: «Ми надто довго жили під стріхами, щоб їх романтизувати». Відтак, «Місто» – не просто перший український урбаністичний роман, це справжня урбанодицея, виправдання Міста, звеличення і перетворення на символ Ельдорадо, здобичі, скарбу: «Не ненавидіти треба місто, а здобути». Здобути передусім визнання у міському богемному середовищі, «в тусовці»; цей мотив зближує Степана Радченка з Мартином Іденом. Герой Лондона втопився; Степан же перетворився на Стефана – щоб було по-закордонному, переродився на нову особистість, що здатна написати твір свого життя.

Та неможливо не помітити, наскільки відразливим є образ Міста. Київ чарує і відштовхує водночас. Щоб вижити тут, мало сяк-так пристосуватися: слабких, пристосуванців, місто випиває, висотує совість, гідність, душу. Щоб лишитися собою, спочатку треба вмерти. Перемогти в собі хуторянство, замилування сільською пасторальністю, вийти зрештою з тої хати, яка завжди з краю. Проте, чи не залишишся вічно на порозі, між двох світів, чужий для села і для міста?

Не візьмуся судити, на які компроміси йшов Підмогильний (коли йшов), щоб здобути прихильність Києва. Та чи це важливо? Бо, здається, ані у столиці, ані у Харкові, де мешкав з 1931 року, не мав успіху і визнання; не думаю, що здобув би лаври у Катеринославі-Січеславі-Дніпропетровську. Можливо, Валер'ян Петрович жив у вельми нефортунний час. Бути українцем у радянській Україні взагалі було дуже незручно. Бути інтелігентом у радянському світі також некомфортно: недарма у Країні Рад виник чудовий стереотип «вшивый интеллигент» – у ГУЛАГу з нормами санітарії таки було зле. Та тричі некомфортно – намагатися змінити вектор літератури (!), обернути її від новонародженого соцреалізму до європейської модерної парадигми, від «змички селянства і робітництва» до екзистенційних проблем і глибокого психологізму. Не те щоб Підмогильний був самотній у цьому наміру – ще Леся Українка і Михайло Коцюбинський зробили рішучу спробу повернути українську писемність обличчям на захід; але він, здається, ступив далі за інших. Опинившись, таким чином, чужоземцем серед таких же чужоземців…

Увібравши в юні роки волелюбний козацький запал, шалену амбітність і внутрішнє шляхетство, Підмогильний рушив на завоювання світу. Чи він мріяв, подібно до свого героя, про «хрестовий похід» сільської молоді до міста, яка (цитую) «змінить його вигляд і істоту, і він один із цієї зміни, що її від долі призначено перемогти»? Чи зрадів би він, побачивши, що скоїла ця нова кров із Києвом (а чи з Харковом, чи з Дніпропетровськом) за минулі роки? Чи лишався б і надалі чужинцем – непочутим, незрозумілим, непотрібним? Хтозна. Проте, я думаю, нам таки варто пишатися цим величним, натхненним наміром нашого заледве не забутого земляка.

Віталій КРИВОНІС.

Сторінками класики

Історія поеми «Кавказ»

Первісний автограф не відомий. Фрагмент чи фрагменти твору поет декламував Варфоломію Шевченкові у кінці вересня 1845 року: «Раз ходили ми з Тарасом по саду; він став декламувати „За горами гори, хмарою повиті...“. Я слухав, притаївши дух; волосся у мене піднялося дибом! Я став радити йому, щоб не дуже заходив він у хмари» (Шевченко В. Г. Спогади про Тараса Григоровича Шевченка // Правда. — 1876. — № 2. — С. 25). Задум написати поему виник десь у кінці серпня — на початку вересня 1845 р., коли Шевченкові стало відомо про загибель Я. П. де Бальмена у Даргинському поході в липні 1845 р. Зустрівшись з О. С. Афанасьєвим-Чужбинським у Лубнах у кінці жовтня 1845 р., Шевченко розпитував його про події на Кавказі. Мемуарист згадував про цю зустріч: «Долго мы беседовали о горцах; его все занимало, он расспрашивал о малейших подробностях тамошнего быта» (Чужбинский А. Воспоминания о Т. Г. Шевченке // Русское слово. — 1861. — № 5. — С. 14). У грудні 1846 р. Шевченко передав через члена Кирило-Мефодіївського братства М. І. Савича, який їхав за кордон, рукопис твору для А. Міцкевича (Киевская старина. — 1904. — № 2. — С. 235).

У квітні — червні 1846 р., перебуваючи в Києві, Шевченко переписав поему з невідомого автографа до рукописної збірки «Три літа», зробивши виправлення в рядках 54 — 55, 102, 128, 166. Текст поеми набув остаточного вигляду.

У середині 1840-х років, до арешту Шевченка 5 квітня 1847 р., поема поширюється в рукописних списках, поет знайомить з нею учасників Кирило-Мефодіївського братства. На допиті у III відділі Ю. Л. Андрузький свідчив: «Помню, был я на одном вечере, читался „Кавказ“. Я морщился, Костомаров зевал, но Шевченко превозносили до небес» (Тарас Шевченко. Документи та матеріали. — С. 101). Існував ще один чистовий автограф поеми.

У рукописній збірці «Wirszy T. Szewczenka» 1844 р., ілюстрованій М. Башиловим і Я. П. де Бальменом, на одній із чистих сторінок орієнтовно у другій половині 1845 — на початку 1846 р. рукою Шевченка записано два початкових рядки поеми. Розходжень з автографом вони не мають.

Неповний список поеми (1 — 70 рядки), що належав М. М. Шатилову (ДАРФ, ф. 112, оп. 2, спр. 62), має виправлення рукою Шевченка кінця 50-х років XIX ст. Частина з них наближає текст списку до автографа, а в деяких випадках дано варіанти. Між рядками 20 і 21 Шевченко вписав новий рядок: «Великий Боже наш! Нам плакать»(див.: Прийма Ф. Я. Шевченко і Чернишевський // Збірник праць тринадцятої наукової шевченківської конференції. — К., 1965. — С. 246 — 250). /735/

У списку І. М. Лазаревського кінця 50-х років XIX ст. (ІЛ, ф. 1, № 88, с. 16 — 19) виправлень рукою Шевченка немає (в інших творах цього списку вони є), але в ряді випадків зустрічаємо виправлення рукою І. М. Лазаревського, які дослівно повторюють автограф «Трьох літ».

Список рукою П. О. Куліша та невідомої особи кінця 40-х — початку 50-х років XIX ст. (ІРЛІ, ф. 3, оп. 19, № 70) має різночитання у 12 рядках, у переважній своїй частині незначних: або переставлено слова, або деякі місця неуважно прочитано. Рядок 154 замість «Остатнії... бо вже взяли» — «Остатнії... бо взяли вже»; рядок 87 замість «Якби ви з нами подружили» — «Якби ви з нами подружились». Аналогічне можна сказати про список, що належав М. О. Максимовичу (РДАЛМ, ф. 314, оп. 2, № 25, арк. 25 — 30) і список О.М. Бодянського (ІЛ, ф. 99, № 143, с. 83 — 89), різночитання яких у переважній частині збігаються зі списком П.О. Куліша та невідомої особи.

Вперше надруковано у лейпцизькому виданні «Новые стихотворения Пушкина и Шевченко»(1859. — С. 713). Майже третя частина рядків має різночитання, чотири рядки пропущено. Але рядок 5, як і в автографі: «Що день божий добрі ребра».

Значні різночитання містять списки у рукописному «Кобзарі» І. І. Сердюкова 1857 р. (ІЛ, ф. 1, № 70, с. 42 — 48), у рукописній збірці «Стихотворения Шевченка»(ЦДАМЛМУ, ф. 506, оп. 2, спр. 7, с. 29 — 36), невідомою рукою (РДАЛМ, ф. 129, оп. 1, № 32, арк. 25 звор. — 30 звор.), невідомою рукою (ДАРФ, ф. 112, оп. 2, № 471, арк. 21 — 26), латинською транскрипцією А. Красовського (Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника, ф. 9, № 565), у примірнику «Кобзаря»1860 р. з рукописними вставками (ІЛ, ф. 1, № 535, с. 14 — 20), у рукописній збірці «Сочинения Т. Г. Шевченка» 1862 р. (ЦДАМЛМУ, ф. 506, оп. 1, № 4, с. 270 — 277), у рукописній збірці 1889 р. (ІЛ, ф. 1, № 84, с. 73 — 81), невідомою рукою (З. І. Пащевського) 1860 р. (Київський обласний державний архів, ф. 227, оп. 3, № 247, арк. 6 — 8). Зошит І. Рудинського зі списками творів Шевченка зберігся не весь. Він починається з 27-ї сторінки уривком поеми «Кавказ»(156 — 178 рядки). Пізніше поставлено нову нумерацію (ЦДІА України у Львові, ф. 309, оп. 1, спр. 1814, арк. 1). У деяких списках стоїть дата: «1845 р. Декабря 14, Вьюнище».

Про поширення поеми «Кавказ»у списках згадував М. П. Драгоманов: «Я сам, у свій хлоп'ячий вік, у 50-ті роки, надибавсь, наприклад на сліди впливу Капністів — лібералів і аболіціоністів, — із кружка котрих в перший раз здобув і „Сон“, і „Кавказ“ Шевченка» (Драгоманов М. Листи на Наддніпрянську Україну. — С. 27).

Вперше введено до збірки творів у виданні: Поезії Тараса Шевченка. — Львів, 1867. — Т. 2. — — С. 3 — 8.

Бальмен Яків Петрович де, граф (1813 — 1845) — офіцер, художник-аматор і письменник, автор кількох рукописних повістей, що за життя Я. де Бальмена не були опубліковані. Шевченко познайомився з ним 29 червня 1843 р. у маєтку Т.Г. Волховської в с. Мойсівці і між ними швидко встановилися дружні взаємини. Вони часто зустрічалися, зокрема в товаристві В. Закревського. Поет гостював у садибі Бальменів у с. Линовиці на Пирятинщині того ж 1843 р. Разом із своїм родичем художником М.Башиловим де Бальмен ілюстрував виконаний ним рукописний альбом /736/ «Wirszy T. Szewczenka», написаних поетом до 1844 р. і переписаних польськими літерами, аби зробити їх приступними для читачів, що користувалися латинською графікою. Обидва художники виконали по 39 ілюстрацій. Де Бальмен, зокрема, ілюстрував поеми «Гайдамаки» та «Гамалія». Перед від'їздом на Кавказ улітку 1844 р. де Бальмен переслав альбом В. Закревському для передачі Шевченкові. Перебуваючи в діючій армії, був призначений ад'ютантом командира 5-го корпусу генерала О. М. Лідерса. Під час Даргинського походу, коли після зруйнування резиденції Шаміля Дарго російські війська відходили на старі позиції, корпус Лідерса, що рухався за авангардом і відірвався від основної колони, опинився у пастці, ущелина була перекрита завалом. Для встановлення зв'язку з головнокомандуючим і з метою розвідування ситуації, що склалася, генерал О.М. Лідерс вирядив свого ад'ютанта де Бальмена, який був убитий в сутичці з горцями в районі Шуанійських висот (див.: Николай А. Из воспоминаний о моей жизни. Даргинский поход 1845 // Русский архив. — 1890. — № 6. — С. 272; Колюбакин Б.М. Кавказская экспедиция в 1845 году. Рассказ очевидца В. Н. Н...ва. — СПб., 1907. — С. 151 — 152).

Т. ШЕВЧЕНКО

КАВКАЗ

За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем, кровію политі.
Споконвіку Прометея
Там орел карає,
Що день божий добрі ребра
И серце розбиває.
Розбиває, та не вип'є
Живущої крові —
Воно знову оживає
І сміється знову.
Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поле.
Не скує душі живої
І слова живого.
Не понесе слави Бога,
Великого Бога.

Не нам на прю з Тобою стати!
Не нам діла Твої судить!
Нам тілько плакать, плакать, плакать
І хліб насущний замісить
Кровавим потом і сльозами.
Кати згнущаються над нами,
А правда наша п'яна спить.
Коли вона прокинеться?
Коли одпочити
Ляжеш, Боже, утомлений?
І нам даси жити!
Ми віруєм Твоїй силі
І духу живому.
Встане правда! встане воля!
І Тобі одному
Помоляться всі язики
Вовіки і віки.
А поки що течуть ріки,
Кровавії ріки!

За го́рами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем, кровію политі.

Отам-то милостивії ми
Ненагодовану і голу
Застукали сердешну волю
Та й цькуємо. Лягло костьми
Людей муштрованих чимало.
А сльоз, а крові? Напоїть
Всіх імператорів би стало
З дітьми і внуками, втопить
В сльозах удов'їх. А дівочих,
Пролитих тайно серед ночі!
А матерних гарячих сльоз!
А батькових старих, кровавих,
Не ріки — море розлилось,
Огненне море! Слава! Слава!
Хортам, і гончим, і псарям,
І нашим батюшкам-царям
Слава.

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!
Чурек і сакля — все твоє,
Воно не прошене, не дане,
Ніхто й не возьме за своє,
Не поведе тебе в кайданах.
А в нас!.. На те письменні ми,
Читаєм Божії глаголи!..
І од глибокої тюрми
Та до високого престола —
Усі ми в золоті і голі.
До нас в науку! ми навчим,
Почому хліб і сіль почім!
Ми християне; храми, школи,
Усе добро, сам Бог у нас!
Нам тілько сакля очі коле:
Чого вона стоїть у вас,
Не нами дана; чом ми вам
Чурек же ваш та вам не кинем,
Як тій собаці! Чом ви нам
Платить за сонце не повинні!
Та й тілько ж то! Ми не погане,
Ми настоящі християне,
Ми малим ситі!.. А зате!
Якби ви з нами подружили,
Багато б дечому навчились!
У нас же й світа, як на те —
Одна Сибір неісходима,
А тюрм! а люду!.. Що й лічить!
Од молдованина до фіна
На всіх языках все мовчить,
Бо благоденствує! У нас
Святую Біблію читає
Святий чернець і научає,
Що цар якийсь-то свині пас
Та дружню жінку взяв до себе,
А друга вбив. Тепер на небі.
От бачите, які у нас
Сидять на небі! Ви ще темні,
Святим хрестом не просвіщенні,
У нас навчіться!.. В нас дери,
Дери та дай,
І просто в Рай,
Хоч і рідню всю забери!
У нас! чого то ми не вмієм?
І зорі лічим, гречку сієм,
Французів лаєм. Продаєм
Або у карти програєм
Людей... не негрів... а таких,
Таки хрещених... но простих.
Ми не гішпани; крий нас, Боже,
Щоб крадене перекупать,
Як ті жиди. Ми по закону!..
По закону апостола
Ви любите брата!
Суєслови, лицеміри,
Господом прокляті.
Ви любите на братові
Шкуру, а не душу!
Та й лупите по закону
Дочці на кожушок,
Байстрюкові на придане,
Жінці на патинки.
Собі ж на те, що не знають
Ні діти, ні жінка!
За кого ж Ти розіп'явся,
Христе, Сине Божий?
За нас, добрих, чи за слово
Істини... чи, може,
Щоб ми з Тебе насміялись?
Воно ж так і сталось.
Храми, каплиці, і ікони,
І ставники, і мирри дим,
І перед образом Твоїм
Неутомленніє поклони.
За кражу, за войну, за кров,
Щоб братню кров пролити,
просять
І потім в дар Тобі приносять
З пожару вкрадений покров!!
Просвітились! та ще й хочем
Других просвітити,
Сонце правди показати
Сліпим, бачиш, дітям!..
Все покажем! тілько дайте
Себе в руки взяти.
Як і тюрми мурувати,
Кайдани кувати,
Як і носить!.. і як плести
Кнути узловаті —
Всьому навчим; тілько дайте
Свої сині гори
Остатнії... бо вже взяли
І поле і море.

І тебе загнали, мій друже єдиний,
Мій Якове добрий! Не за Україну,
А за її ката довелось пролить
Кров добру, не чорну.
Довелось запить
З московської чаші московську
отруту!
О друже мій добрий! друже
незабутий!
Живою душею в Украйні витай,
Літай з козаками понад берегами,
Розкриті могили в степу назирай.
Заплач з козаками дрібними
сльозами
І мене з неволі в степу виглядай.
А поки що мої думи,
Моє люте горе
Сіятиму — нехай ростуть
Та з вітром говорять.
Вітер тихий з України
Понесе з росою
Мої думи аж до тебе!..
Братньою сльозою
Ти їх, друже, привітаєш,
Тихо прочитаєш...
І могили, степи, море,
І мене згадаєш.

Жадливо пив джерельну силу Стус
Із материнської в селі криниці,
Щоб невзабарі, вдавшись до Столиці,
Зірвати з горла брежнєвський мотуз.
Отак черпав із Дону давній рус,
Коли спрагливо ґридні смаглолиці
В степах шукали чистої пивниці,
Що половецький веселить улус.
Хвала балкам! Німотними ярками
Вони питво народжують із надр,
Яке глитаємо ущерть ковтками.
І переємники вкраїнських ватр,
Могутні духом і хоробрі зроду,
Ростуть синами рідного народу.

Яр Славутич «Стусова криниця»

● «Український календар»

Один з найяскравіших українських поетів XX століття

1 січня 1938 року народився Василь Стус.

І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільнюється від неї, як од скверни. Поет — це людина. Насамперед. А людина — це насамперед добродій. Якби було краще жити, я б віршів не писав, а — робив би коло землі... Ще — ціную здатність чесно померти. Це більше за версифікаційні вправи!

В.СТУС.

Поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, правозахисник, один із найактивніших представників українського культурного руху 1960-х років. Це Василь Стус. Він народився 8 січня 1938 у селі Рахнівка Гайсинського району Вінницької області в селянській родині. За переконання в необхідності української культурної автономії був заборонений радянською владою і на дванадцять років позбавлений волі.

У 1939 році батьки – Семен Дем'янович та Ілина Яківна – переселилися в місто Сталіно (зараз Донецьк), аби уникнути примусової колективізації. У 1944–1954 роках Василь навчався у міській середній школі №265 і закінчив її зі срібною медаллю. Потім вступив до історико-літературного факультету педагогічного інституту міста Сталіно. Тоді ж разом із О. Орачем, В. Міщенком, А. Лазаренком, В. Захарченком, В. Голобородьком був членом літературного об'єднання «Обрій». Закінчивши 1959 навчання з червоним дипломом, працював учителем української мови й літератури в селі Таужне Кіровоградської області, після чого два роки служив в армії на Уралі. З 1961 по 1963 вчителював у середній школі № 23 міста Горлівка Донецької обл.

Під час навчання і служби почав писати вірші. Свої перші поетичні твори опублікував у 1959 році.

З березня 1963 року Стус працював літературним редактором газети «Социалистический Донбасс». Вступив до аспірантури Інституту літератури Академії наук УРСР ім. Т. Шевченка у Києві зі спеціальності «Теорія літератури». За час перебування в аспірантурі підготував і здав до видавництва першу збірку творів «Круговерть», написав ряд літературно-критичних статей, надрукував кілька перекладів з Гете, Рільке, Лорки. Належав до Клубу творчої молоді, який очолював Лесь Танюк.

У вересні 1965 під час прем'єри фільму С.Параджанова «Тіні забутих предків» у кінотеатрі «Україна» в Києві взяв участь в акції протесту. Стус разом з І. Дзюбою, В.Чорноволом, Ю.Бадзьо закликав партійних керівників і населення столиці засудити арешти української інтелігенції, що стало першим громадським політичним протестом на масові політичні репресії в Радянському Союзі у післявоєнний час. За участь у цій акції його було відраховано з аспірантури.

Роки тимчасових робіт (1965–1972) стали найщасливішими роками його життя. Хоча з моменту виступу у кінотеатрі за ним й слідкували агенти КДБ, він часто їздив з друзями в подорожі, в ці роки він знайшов свою майбутню дружину – Валентину Попелюх. 15 листопада 1966 у них народився син, нині відомий літературознавець, дослідник творчості батька, Дмитро Стус.

Поет заробляв на життя, працюючи у Центральному державному історичному архіві, згодом — на шахті, залізниці, на будівництві, в котельні, в метро. З 1966 по 1972 рр. — старший інженер у конструкторському бюро Міністерства промисловості будматеріалів УРСР.

Пропозицію Стуса опублікувати у 1965 р. свою першу збірку віршів «Круговерть» видавництво відхилило. Незважаючи на позитивні відгуки рецензентів, було відхилено і його другу збірку — «Зимові дерева». Однак її було опубліковано в самвидаві. У 1970 р. книжка віршів поета «Веселий цвинтар» потрапила до Бельгії й була видана в Брюсселі.

У відкритих листах до Спілки письменників, Центрального Комітету Компартії, Верховної Ради В.Стус критикував панівну систему, що після відлиги стала повертатися до тоталітаризму, відновлення культу особи та порушення прав людини, протестував проти арештів у середовищі своїх колег. Літературна діяльність поета, його звернення у вищі партійні інстанції з протестами проти порушення людських прав і критичними оцінками тогочасного режиму спричинили арешт у 1972.

Тоді київський обласний суд звинуватив його в «антирадянській агітації й пропаганді» та засудив до 5 років позбавлення волі і 3 років заслання. Покарання поет відбував у мордовських і магаданських таборах. Більшість віршів, що Стус писав у концтаборі, вилучалася і знищувалася, лише деякі потрапили на волю через листи до дружини. 1977 р. по закінченню строку в концтаборі Стуса вислали до с. Матросове Магаданської області, де він працював до 1979 на золотих копальнях. З ув'язнення він звернувся із заявою до Верховної Ради СРСР з відмовою від громадянства: «…мати радянське громадянство є неможливою для мене річчю. Бути радянським громадянином — значить бути рабом…», – писав поет.

Повернувшись восени 1979 до Києва, приєднався до Гельсинської групи захисту прав людини. Незважаючи на те, що його здоров'я було підірване, Стус заробляв на життя, працюючи робітником на заводі. В травні 1980 був знову заарештований, визнаний особливо небезпечним рецидивістом й у вересні засуджений на 10 років примусових робіт і 5 років заслання. Тоді Стус відмовився від призначеного йому адвоката Віктора Медведчука, намагаючись самостійно здійснити свій захист. За це поета вивели з зали суду і вирок йому зачитали без нього. В одному з листів, адресованому світовій громадськості (жовтень 1980), відомий

російський правозахисник А.Сахаров розцінив вирок Стусові як ганьбу радянської репресивної системи.

Стусові, що перебував у концтаборі в селі Кучино (тепер Чусовський район Пермського краю, Росія), заборонили бачитися з родиною. Однак його записи 1983 року вдалося переправити на Захід.

Табірними наглядачами було знищено збірку з приблизно 300 віршів. На знак протесту проти жорстокого поводження табірної адміністрації з політв'язнями Стус кілька разів оголошував голодовки. У січні 1983 за передачу на волю зошита з віршами на рік його було кинуто до камери-одиночки. 28 серпня 1985 Стуса відправили в карцер за те, що, читаючи книгу в камері, оперся ліктем на нари. На знак протесту він оголосив безстрокове сухе голодування. Помер Василь Стус у ніч з 3 на 4 вересня. Був похований на табірному цвинтарі у селі Борисово. Прохання родини перевезти тіло додому відхилили на тій підставі, що не вийшов термін ув'язнення.

У листопаді 1989 поета разом із побратимами Юрієм Литвином та Олексою Тихим, що також загинули в таборі ВС-389/36 селища Кучино, тіло Василя Стуса було перепоховано в Києві на Байковому кладовищі.

Василь Стус є одним з найяскравіших українських поетів XX століття. В новітній українській поезії його ім'я – на чільному місці. І не тільки через те, що образ цієї людини – поета трагічної долі – став символом незламності духу, людської і національної гідності, патріотизму. Василь Стус – органічний самобутній поет, схильний до філософського заглиблення й самовираження, до самодостатності поетичного слова, до синтезу глибинних традиційних джерел українського художнього образотворення з поетичною мовою двадцятого століття.

Його поезія характеризується ліричністю, мелодійністю, її основу становить усвідомлення внутрішньої свободи, готовності до боротьби за кращу долю народу та України. Проте поступово домінуючими в творах поета ставали песимістичні настрої, зневіра, породжені «соціалістичною» дійсністю.

Творчий доробок поета, незважаючи на вкрай несприятливі умови для творчості (адже, за його ж словами, «легше було написати, аніж зберегти») — дуже великий. Першу свою збірку «Зимові дерева» наприкінці 1960-х років В.Стус запропонував видавництву «Радянський письменник». Тут об'єднано ранні вірші, юнацьку романтичну лірику, написану у війську, створену пізніше, в Києві; відтворено атмосферу 60-х років з пристрасним осмисленням болючих проблем національного розвитку, прагнення вписатися у визвольні традиції рідної культури («Костомаров у Саратові», «Дума Сковороди», «Останній лист Довженка», «Сто років як сконала Січ...»). У цих поезіях — неприйняття інтелектуальної задухи, протест проти бездуховності, репресій, трагічне прозріння «тьмущої тьми» завтрашнього дня, болісне шукання свого місця в ситуації життєвого вибору («Не можу я без посмішки Івана», «Біля гірського вогнища», «Звіром вити, горілку пити»). Однак, незважаючи на схвальні рецензії (І.Драча, Є.Адельгейма), ця збірка так і не побачила світу.

Ліричний герой уже ранніх віршів Стуса болісно шукає втраченої гармонії зі світом, цілісності, він намагається пізнати самого себе і все, що його оточує. Якщо й з'являється у нього бажання «утекти від себе геть світ за очі», то одразу він чітко усвідомлює, що тоді б він жив «безоко і безсердо». «Як вибухнути, щоб горіть?!» — так звучить у Стуса вічне гамлетівське запитання:

Вдатися до втечі?
Стежку власну, ніби дріт, згорнуть?
Ні. Вистояти.

1970 року без будь-якої надії на опублікування Стус підготував другу збірку під промовистою назвою «Веселий цвинтар» — цікавий поетичний документ протесту проти інтелектуального застою, параду абсурдів і порожніх слів, проти імітації живого життя. Поезії, об'єднані у «Веселому цвинтарі», сповнені передусім авторського передчуття неминучої Голгофи, готовності лишитися собою наперекір тискові, не роздвоїтися «на себе і страх», як герой його вірша «Еволюція поета». Сама назва знаменна: у парадоксальному поєднанні понять — ключ до розуміння основного смислу збірки. Цвинтар душ, цвинтар ідей і сподівань, які доводиться ховати зовсім юними, адже вони, здавалося б, щойно народилися в недовгі роки Ренесансу 60-х. Та водночас у тональності збірки прочитується спротив цвинтарному настрою, кпини з нього, адже абсурдність — то вже знак нетривкості, минущості. Одним словом, «веселий цвинтар»...

Вершинна частина Стусового доробку — збірка «Палімпсести». Цією назвою (палімпсестами в давнину називали пергаменти, на яких стирали первісний текст, щоб написати на ньому новий) об'єднано все створене поетом у неволі зі вкрапленням більш ранніх поезій, особливо дорогих йому.

Багато літературознавців відзначають незвичність мови поезій Василя Стуса. Так, дослідниця А.Шум у прижиттєвій рецензії на поетичну збірку «Зимові дерева» пише: «Василь Стус — це людина високої освіти і великої культури, то ж його знання виявляється і в багатстві тематики, глибині філософічних міркувань і незвичайній різноманітності лексики та фразеології. В самій версифікації в Стуса теж існує різноманітність. Діапазон його лірики йде від спроб італійського сонета, через народньо-пісенні строфічно побудовані вірші до найбільш сміливого верлібра. Стусова лірика в більшості коротка, мало в ній нахилу до епічної розповіді, частіше трапляється щось в роді «спомину», листа, чи щоденника...»

Митець виходив далеко за межі офіційного словника: використовував багато рідко вживаних слів, архаїзмів, неологізмів, вживав церковнослов'янську лексику і навіть вдавався до власного словотворення.

Його лірика багата на різні символи, які не є випадковими. Вони мають певне історичне та філософське підґрунтя. Ці образи-символи виведено з життєвої філософії наших пращурів, давніх українців, з культурних надбань українського народу, його поглядів, вірувань, міфів, обрядів, звичаїв та з надбань світової культури. Так, символи неба, вогню, сонця як вогню небесного, свічі – це поетичне втілення релігійних та філософських поглядів давніх українців на спосіб людського буття. Автор змалював та опоетизував ці символи згідно з історіософією українського народу, який сповідував культ неба та вогню.

Символи дерев – дуба, тополі, калини, верби – виведено з вірувань давніх українців, що пізніше знайшли своє місце в народних піснях, думах, легендах та переказах, а також неодноразово оспівувалися в поезіях українських митців. Батьківський поріг також неодноразово виступає в українській поезії символом рідного дому, любові до землі, на якій родився і виріс персонаж.

Образи-символи тіней, прірви відомі в світовій літературі як такі, що зображають негативні явища людського буття. Символ-образ сну як провісника майбутнього чи як спосіб втілення нездійсненних бажань теж відомий у світовій літературі. Тут Василь Стус не відійшов від традицій світової літератури. Квадрат же як символ неволі – це суто стусівський образ, що однозначно асоціюється з неволею.

Дзеркало як образ-символ висвітлює дещо містичне ставлення людей до віддзеркалення світу і себе в ньому. Дзеркало відоме в деяких релігіях, зокрема в синтоїзмі, як об'єкт поклоніння. Змішане почуття поклоніння і нелюбові викликає дзеркало

і в поета. Це двоїсте почуття щодо свічада і відображено в поезіях В.Стуса.

Дуже оригінально висвітлено в поетичній творчості митця кольорову символіку. Біла й чорна барви відомі в світовій літературі та багатьох віруваннях, обрядах, звичаях як барви, що символізують жалобу. Також ці кольори асоціюються з війною, смертю, нещастям. Стус розширює коло їх вживання. Він показує білий колір, як колір божевілля, а чорний – як крах надій на відновлення. Відомо також, що чорний колір входить до класичного українського орнаменту поряд з червоним, де червоний – це любов, життя, воля, а чорний – журба, страждання. Таке класичне поєднання барв поет також використовує в своїх поезіях, але розширює їх символічне коло. За Стусом «червоне» – це вітчизна, а «чорне» – тюрма.

Негативно митець виводить кольоровий образ фіолету. Він вважає, що фіолетовий колір – це «колір божевілля і судної доби». А блакитну (синю) і жовту (золоту) барви поет зображає як барви життєвого простору. Вони в поезіях В.Стуса символізують середовище проживання (поле, синє, як льон) та життєдайну силу (жовтаве курчатко; паска, змащена яєчком; жовтогарячі кульбаби, що тішать півсвіту своїм теплом). Такі асоціації невипадкові. Адже жовтий і синій кольори присутні в українській геральдиці.

Таким чином, система образів має глибокий зміст в поетичній творчості письменника. Всі вони виникли на історичному та життєво-філософському ґрунті українського народу та народів світу.

Поезія Василя Стуса має багато тем, у ній звучать різні мотиви. З-поміж тем і мотивів поетичної творчості Василя Стуса чітко вирізняються один – мотив «рідної чужини». Такий мотив зустрічаємо в поезіях багатьох українських поетів: і Т.Шевченка, й І.Франка, і Лесі Українки, й В.Симоненка, Л.Костенко. Але у Василя Стуса це питання стало наріжним каменем усієї його творчості. Власне, всі інші теми і мотиви розвивалися на тлі цієї основної проблеми.

У галузі культури виділяють два основні напрямки діяльності Стуса — це поезія, базована на філософії, і філософія, базована на поезії (останню представляють його кращі літературознавчі праці — «Знакоме розцвітання», присвячену творчості В.Свідзінського, та «Феномен доби», присвячену життєвому й творчому шляху П.Тичини). Філософія Стуса, як і його попередників – екзистенціалістів – це насамперед, неакадемічна філософія. «Поетична творчість Василя Стуса, — зауважує дослідник Ю.Бедрик, — явище своєрідної (принаймні, на національному ґрунті) асиміляції поезії до філософії. В цій творчості достатньо чітко можна виділити основоположні принципи й проблеми екзистенціалізму, як-от: проблему буття, проблему вибору, проблему мислячого «я», проблему розходження людини зі світом (вона ж — проблема абсурду), принцип перспективізму, антропологічний принцип і т. ін.»

Після смерті поета в Україні було видано збірки «Поезії» (1990), «Вікна в позапростір» (1992), «Золотокоса красуня» (Київ, 1992), «І край мене почує» (Київ, 1992), «Феномен доби», написано у 1970-1971 рр. (Київ, 1993), Твори в шести томах, дев'яти книгах (Львів, 1994–1995; ред. Д. Стус і М. Коцюбинська) та спогади «Не відлюбив свою тривогу ранню…».

Новаторські підходи поета до образотворення, орієнтація на психологізм та інтелектуалізм поезії, звернення до підсвідомого виводять її на обшири вершинних світових досягнень. Стус — поет у певному розумінні парадоксальний і дуже характерний для сьогоднішньої української свідомості. Він — класичний прояв традиційно українського «шевченківського типу» поета — подвижника, пророка, мученика з його «караюсь, мучуся, але не каюсь, провісника, універсалізованого як голос і сумління нації. Саме таким увійшов Стус у сьогоднішню масову свідомість.

Вагомий внесок в українську літературу зробив Василь Стус і на терені перекладу. Він здійснив блискучі переклади з І.-В. фон Ґете, Р.М. Рільке, П.Целана, А.Еренштайна, Е.Кестнера, Г.М.Енценсберґера; з англійської – поезії Р.Кіплінга; з італійської – Д.Унґаретті, з іспанської – твори Ф.Г.Лорки, з французької – Г. де Мопассана, А.Рембо, Р.Шара. Перекладав також зі слов'янських мов.

Ім'я поета шанують в сучасній Україні. Так, за поетичними творами Стуса було створено вистави: «Поетична композиція» (1989, Львівський молодіжний театр), «Птах душі» (1993, київський мистецький колектив «Кін»), «Іду за край» (2006, Національний академічний театр російської драми ім. Лесі Українки, Київ) та інші. Пам'яті Стуса присвячено документальний фільм «Просвітлої дороги свічка чорна» (1992, «Галичина-фільм»).

Меморіальні дошки, присвячені потові, відкрито в Києві, Рахівці та Донецьку. У Рахівці та Вінниці встановлено пам'ятник поету. У музеї літератури (м. Київ) відкрито меморіальну кімнату, присвячену В.Стусу. 2003 року вулицю Радгоспну у Києві було перейменовано на вулицю Стуса. Твори Стуса введено до шкільної програми з української літератури, а 1989 р. Українською асоціацією незалежної творчої інтелігенції було засновано премію імені Василя Стуса. За підтримки молодіжних демократичних ініціатив Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ, Благодійного фонду «Україна Інкогніта» та Українського фонду культури було створено Гуманітарний центр Василя Стуса.

1991 р. Стуса посмертно відзначено Шевченківською премією за збірку поезій «Дорога болю» (1990), 1993 р. – Державною премією ім. Т. Шевченка. 2005 р. Стусу посмертно присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена Держави.

Поетичні твори Стуса перекладено на багато європейських мов: англійську, німецьку, французьку, російську, сербську, португальську.

Поезія Василя Стуса вивчається і ще довго буде предметом зацікавлення багатьох поколінь українців. Його філософські погляди, оригінальний стиль поезій та інтелектуальний геній буде об'єктом вивчення і, можливо, наслідування для багатьох майбутніх митців та літературознавців світу. Світлий же образ Стуса-людини буде служити взірцем порядності, чесності, мужності та духовності, в першу чергу, для нас, українців, а також для всіх чесних і порядних людей у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бедрик Ю. Василь Стус: проблема сприймання. — К.: Фотовідеосервіс, 1993. – 80 с.

2. Віват Г. Художні особливості та провідні мотиви поетичної творчості Василя Стуса. – Одеса: Студія „Негоціант". – 2003. – 175 с.

3. Жулинський М. Г. Із забуття – в безсмертя (Сторінки призабутої спадщини). – К.: Дніпро, 1990. – 448 с.

4. Кодак М. Стусівські читання // Слово і час. – 1998. – № 8. – С. 65-67.

5. Коцюбинська М. Поет // Стус Василь. Твори: В 4 томах: Том 1; Кн.1. – Львів: Просвіта, 1994. – С.23.

6. Коцюбинська М. Стусове «самособоюнаповнення» (Із роздумів над поезією і листами В.Стуса) // Сучасність. – 1995. – №6. – С.137.

7. Мазуренко Г. Безсмертники // Василь Стус в житті, творчості, спогадах та оцінках сучасників. – Українське видавництво «Смолоскип» ім. В.Симоненка. Балтимор - Торонто, 1987. – С. 15.

8. Мовчун А. І. «Розстріляне відродження» (Усний літературно-мистецький журнал про життя і творчість М. Куліша, Г. Косинки, В. Стуса) // Українська мова і література в школі. – 1991. – №1. – С.78-86.

9. Пелех У. Василь Стус – поет, якому цінністю вищою над життя було почуття гідности - особистої і національної // Від розстріляного до замученого відродження 1920 - 1960 -1980 роки в українській літературі. Огляд життя і творчости вибраних творів. – Торонто: Видавнича фундація Гуменюків, 1988. – С. 50-66.

10. Сверстюк Є. Василь Стус – летюча зірка української літератури // Блудні сини України. – К.: Знання, 1993. – С. 212-220.

11. Славутич Я. Пам'яті Василя Стуса // Василь Стус в житті, творчості, спогадах та оцінках сучасників. – Українське видавництво «Смолоскип» ім. В.Симоненка. Балтимор - Торонто, 1987. – С. 16.

12. Соловей Е. С. Проблеми автентичного буття (В. Стус) // Українська філософська лірика: Навч. посібник із спецкурсу. – К.: Юніверс, 1999. – 368 с.

13. Тарнавський О. Знайомство з поетом Василем Стусом // Василь Стус. В житті, творчості, спогадах та оцінках сучасників. — Балтимор-Торонто, 1987. — С.302.

14. Шум А. Поезія Василя Стуса. Зимові дерева. – Брюссель: Література і мистецтво, 1970. – С.1.

15. Яременко В. «І я гукну, і син мене почує...» // Дніпро. – 1990. – №4. – С. 71-76.

Леся ОЛІФІРЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент Донецького обласного інституту післядипломної освіти.

ВИБРАНІ ПОЕТИЧНІ ТВОРИ ВАСИЛЯ СТУСА

* * *

Добрий день, мій рядок кароокий,
побратиме моїх безсонь!
Зупини її, мить високу,
для моїх молитовних долонь.

Сивий голубе, біль мій зичний,
вечоровий і пелехатий,
більше чутий, аніж помічений,
більше мічений, ніж крилатий.

Слово, слово, - достиглий смут мій!
Набираючи висоту,
порятуй од важкої скрути
і од радості порятуй,

поки, круглі, цвітуть долоні,
поки з серця ростуть пелюстки,
поки думи, як дзвони довгі,
і як дзвони, круглі такі,

ти любов'ю мене, наче амфору,
доливай, довіряй добру.
За розквітлу купальську папороть
я пером і горбом віддарю.

* * *

Квітне вечора трояндне пригасання,
І в яру струмка гортанний звук...
Стільки правди в горлі, стільки мук –
Не переповідати до рання.

Вечір, мов сліпий, кістляві руки
Простяга мені. Я йду,
І чатують тіні по сліду,
Мовчки стережуть мене, мов круки.

Вже припавши до землі, причах,
Притомившись, вечір. От і маєш:
Сам сліпий, ти в ніч глуху ступаєш...
Хлюпає любов в твоїх очах.

* * *

Ліс випустив мене з своїх обіймів,
степам віддавши лагідно. Пішов
глибоким снігом. Ні доріг, ні стежки –
все поновила, сплутавши зима.

І як тут зможеш вибитись на шлях,
коли ти сам, мов дерево, котрому
верхів'я зрізане. Коли тобі
якийсь неспокій душу облягає,
ще й примітає віхола сліди!

Іти б і йти – до паморочі. Доки
десь не впадеш, простерши уперед
отерплі руки. Я тебе шукав,
посестро-зраднице, ворожко Зимо!

* * *

Минає час моїх дитячих вір.
І я себе з тим часом проминаю.
І вже не віднайдусь. І вже не знаю,
А чи впізнав би на човні новім

Свій давній берег. Ні, напевно, ні.
Бо сам собі, відринутий від болю,
Пливу за днем, за часом, за собою
В новому необжитому човні.

Ні небожителі, ні жебоніння трав,
Ні перехлюпи хвиль – ніщо не скаже
Тобі про повертання. Не розв'яже
Твого питання: годі чи пора...

Ти сам пливеш, відринутий від себе.
І лиш за гребнем прозираєш гребінь.

Січень (народні прикмети)

Якщо січень холодний, то липень - сухий і спекотний; грибів не ждіть до осені.

У січні - березень, то бійся в березні січня.

Глибокий сніг у січні - будуть дощі влітку.

Сусідка кричить - буде віхола.

Якщо торішній січень був теплий, то нинішній буде холодний.

Як на Новий рік падає сніг, то будуть гриби рости.

Якщо січень сухий, морозяний, то буде сухе спекотне літо.

Неодмінно заморозить, якщо: дим з димаря в'ється стовпом; ранкова зоря дуже яскрава; зірки в нічному небі надмірно поблискують і виразно простежується Чумацький шлях.

Вечірній зіркопад - на нічний мороз.

Далеко чути шум паротяга - на відлигу.

У вечері в ясну погоду дроти виграють, наче струни, - на негоду.

Ясної днини високо летять проти вітру ворони - за добу-дві вітер із снігом.

Якщо ясного дня з'являється лапатий та голкастий іній - чекай різкого похолодання і хуртовини; якщо вночі був іній - сніг удень не йтиме.

Зимова діброва почорніла - настане відлига з вітром.

Взимку ліс без вітру шумить - бути хуртовині.

Якщо вдень свійська птиця відсиджується в курнику - неодмінно збільшиться мороз.

Раннього морозяного вечора дружно розспівалися півні - чекай відлиги.

Пес на снігу згортається калачиком -на мороз, а витягується, розкидає лапи -на відлигу.

Сіра ворона при заході сонця самотиною сидить на верхівці найвищого дерева - чекай лютого морозу.

Дзвінко кричать галки - на відлигу: «Галки тепла накликали».

По зимі літо йде: якщо раптом випаде дощ, то такого ж дня влітку сипоне градом, а коли мороз, то буде спека.

Якщо січень мокрий та з відлигами - жди холодного літа.

Над лісом або чагарниками повітря засиніло - на потепління.

Якщо дерева в січні часто покриваються інеєм - на щедрий врожай.

З'являються коло сонця чи місяця райдужні кола - в найближчу добу погода погіршиться.

Якщо під вечір снігопад припиняється, а небо не прояснилося, то наступного дня падатиме сніг.

Припиниться під вечір сніг - погода покращає.

Місяць яскравий - до ясної погоди, а блідий, покритий туманцем, - до снігу.

Коли сніг рано ліг - врожай озимини і ярових буде рівним.

Багато снігу - багато хліба.

Снігур заспівав - на хуртовину.

Сорока під стріху лізе - на хуртовину.

Яскраві присмерки - до холоднечі.

Вечір зоряний - ніч морозяна.

Не промерзла земля врожаю доброго не дасть.

Багато снігу - багато хліба, багато води - багато трави.

Зірки блищать яскраво - до морозів, мало їх на небі - чекай негоди.

Місяць світить уночі яскраво, або небо без місяця все в яскравих зірках - завтра буде ясний морозний день.

У січні луна йде далеко - морози міцнішатимуть.

Якщо у січні висить багато густих і довгих бурульок - урожай буде хороший.

Якщо у січні часто будуть снігопади та завірюхи, то в липні часто йтимуть дощі.

Як на Новий рік і на Різдво позамерзають сомплі (бурульки) під стріхою (висить лід намерзлий довгою палкою), то це прикмета, що цього року буде врожай на кукурудзу.

«Пером публіциста»

Як ми не стали частиною «єдиного народу»

Українська міська культура 1960-1980-х: драматична історія

Сергій ГРАБОВСЬКИЙ

«Ласуйте малят, пригощайте дорослих!» — великий різнокольоровий щит із зображенням симпатичного малюка й цим написом два роки прикрашав собою підхід із вулиці до будинку на Русанівському масиві в Києві, куди наша сім'я переїхала 1967 року. Це була — уявіть собі — не пооднока в ті часи реклама (економічна реформа, соціалістичний ринок, нові господарські відносини, найбільш соціально-економічно ефективна п'ятирічка...). У такий спосіб рекламували абсолютно не насичені найпередовішою ідеологією абстрактно-вселюдські нові цукерки Кондитерської фабрики імені Карла Маркса. І рекламували їх — як й інші вироби цієї фабрики — на інших щитах українською мовою (щоправда, інколи вельми кострубатою, що спонукає мене зараз, згадуючи той епізод свого дитинства, запідозрити наявність у автора цього напису чи то педофільських, чи то людожерських потаємно-підсвідомих психологічних настанов).

«ДРУГА УКРАЇНІЗАЦІЯ» ШІСТДЕСЯТИХ: НЕРІВНА БОРОТЬБА З ІМПЕРІЄЮ

«Міста України, особливо центральної та східної, ніколи не були українськими — читайте Булгакова!». Таке твердження можна було почути і 30, і 20, і 10 років тому з вуст не тільки «нотаріально завірених» україножобів, а й частини російськомовних, ба, й україномовних інтелігентів. Звісно, читати Булгакова можна, і зважати на його враження варто, але при цьому не слід забувати, що його сестра співала в хорі київської «Просвіти»...

Насправді міста підросійської України, передусім на Наддніпрянщині та на Поділлі, але не виключаючи й Одесу та Харків, надавали в роки Національної революції 1917 — 1921-х серйозну підтримку українським силам. Тут ішли дуже цікаві культурні процеси, створювалися українські гімназії, театри, видавництва, з цих міст Дієва армія УНР брала старшинські кадри, значна частина яких мала зовсім не українські прізвища. На Східній Галичині відбувалися схожі процеси. Одне слово — міста України були в ті часи лише частково неукраїнськими (ця неукраїнськість стала наслідком передусім довготривалої імперсько-колоніальної політики Романових і Габсбургів) і мали непоганий потенціал українізації. Цей потенціал певною мірою реалізовувався впродовж 1920-х років і навіть на початку 1930-х в Радянській Україні. Далі процеси було силоміць спинено, проте їхня інерція тривала довго: член-кореспондент НАНУ фізик Володимир Литовченко у своїх спогадах згадує, що в передвоєнному Києві в публічній сфері домінувала українська мова, й навіть ті, хто вдома розмовляв російською чи ідиш, на людях намагалися говорити українською; втім, одразу після війни ситуація змінилася на зворотну — міста України знову стали центрами імперського великодержавництва, русифікації та денаціоналізації українців.

Але з кінця 1950-х й у 1960-х, коли відбулася бодай часткова десталінізація, урбаністична українська культура частково починає відновлюватися. Із таборів і заслання повертаються вцілілі інтелігенти, репресовані від 1929-го до 1953-го. Уперше за всю історію ЦК КПУ починають очолювати етнічні українці, частина з яких, чия юність припала на часи «Розстріляного Відродження», має певний сантимент до української культури. Спілку письменників УРСР 1959 року очолює Олесь Гончар, чиї погляди резонували з ідеями націонал-комунізму двадцятих. А в середині 1960-х молодий тоді Іван Дзюба написав і послав до керівників УРСР написану також із позицій українського націонал-комунізму книжку «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Син першого секретаря ЦК КПУ Петра Шелеста пізніше згадував, що його батько часом просто-таки матюкався, читаючи цю книжку, але не міг не погодитися бодай з частиною наведених у ній фактів. Отож не дивно, що в столиці з'явилися рекламні щити українською мовою... А ще в ті часи київські міліціонери, отримавши відповідні інструкції, з обладнаних гучномовцями будок на пожвавлених перехрестях у центрі міста чемно зверталися до перехожих: «Громадянко, ви перейшли вулицю у недозволеному місці, підійдіть, будь ласка, до мене», і навіть у ЦК КПУ на телефонні дзвінки, як розповідали мені люди старшого віку, відповідали українською мовою.

Були й дивовижні дитячі книжки як українських авторів, так і перекладні. Тоді перевидали в чотирьох томах твори Миколи Трублаїні, який першим (і чи не останнім) в українській літературі зі знанням справи і гарною мовою писав про Арктику, про життя її народів і пригоди моряків і полярників. З'явилися в перекладі Ольги Сенюк дві перші книжки Астрід Ліндгрен про Карлсона, причому вони разюче ідеологічно відрізнялися від російськомовного перекладу: російський Карлсон ласує по-радянському «какао» і «плюшками», а от український — «гарячим шоколадом» та булочками з цинамоном», як і належить справжньому європейцеві...

Ну, а освічена молодь у ті роки зачитувалася, крім віршів Ліни Костенко, Миколи Вінграновського, Івана Драча та цілого грона інших молодих поетів, ще й «Розповідями про неспокій» Юрія Смолича, «Неопалимою купиною» Юрія Колісниченка та Сергія Плачинди і «Чашею Амріти» Олеся Бердника. Воно й не дивно: адже Смолич розповідав про українську культуру 1920-х і початку 1930-х, про її чільні, майже невідомі загалові постаті; наприкінці книжки автор обіцяв у другій частині «Розповідей...» написати про самого Винниченка! А «Неопалима купина» розповідала про Роксолану, Лисавету Гулевичівну, Феофана Прокоповича, Максима Березовського й Артема Веделя — знов-таки, невідомих майже нікому, крім фахівців, діячів доби козацької України. І, нарешті, фантастична феєрія Бердника

ХРЕЩАТИК НАПРИКІНЦІ 1960-Х — НА ПОЧАТКУ 1970-Х РОКІВ... «ЗОЛОТИЙ» ЧАС ДОБИ ЗАСТОЮ, КОЛИ РАДЯНСЬКА ВЛАДА ІНТЕНСИВНО ВТІЛЮВАЛА У ЖИТТЯ КУРС НА «ЗБЛИЖЕННЯ» І ПОДАЛЬШЕ «ЗЛИТТЯ» НАРОДІВ СРСР / ФОТО З САЙТА INPRESS.UA

виводила читача не в холодний діалектико-матеріалістичний космос, а у Всесвіт культур, серед яких українська посідала поважне місце, не гірше за інших...

Крім того, одна за одною з'являлися книжки розстріляних у 1930-ті поетів і прозаїків, які поєднували революційний пафос із модерністською манерою письма та суто урбаністичною візією світобудови.

У ті ж часи феноменальну за обсягами роботу було здійснено видавництвом УРЕ, керованим поетом і академіком Миколою Бажаном: 17- томна «Українська Радянська Енциклопедія» (1959 — 1965 рр.), тритомний «Український Енциклопедичний Словник» (1964 — 1967 рр.), 26-томна «Історія міст і сіл Української РСР» (1967 — 1974рр.), шеститомна «Історія українського мистецтва» (1966—1968 рр.) та ціла низка енциклопедичних словників із різних галузей знання. Ба більше: в Києві українською мовою вийшла перша у світі тритомна «Енциклопедія кібернетики» (1973 рік). Ясна річ, у всіх цих виданнях вистачало ідеологічного мотлоху, але незрівнянно більше було об'єктивного знання, нерідко вимушено замаскованого під «критику буржуазної ідеології».

І, нарешті, в другій половині 1960-х у Києві з'явилися перші українські (й україномовні!) рок-гурти — «Березень», «Дзвони», «Еней» та кілька інших...

Розповідь про культурне життя столиці УРСР другої половини 1960-х (про те, що я сам добре пам'ятаю) можна продовжити, і там буде ще чимало цікавого й маловідомого тим, хто народився і виріс пізніше. Та чи можна зі сказаного зробити висновок, що Київ у ті часи був у культурному сенсі українським містом, що урбаністична тогочасна культура в республіці була чи то українською, чи переважно українською? Зовсім ні.

Бо ж паралельно розвивалися значно потужніші процеси деукраїнізації всієї України, передусім східної, центральної та південної (через систему освіти, телебачення, пресу, службу юнаків у армії тощо), та уніфікації її міст під всесоюзний копил, отой самий сакраментальний «общий аршин».

Адже, не забуваймо, 1961 року було ухвалено нову програму КПРС, яка урочисто проголосила «нещадну боротьбу з націоналоьною обмеженістю» та курс на «подальше зближення націй і досягнення їхньої повної єдності». Крім того, програма КПРС поставила завдання «постійного обміну кадрами між націями». А перед цим, 1959 року, Верховна Рада УРСР на виконання постанови пленуму ЦК КПРС змінила освітнє законодавство, скасувавши обов'язкове вивчення української мови в школах України з російською мовою навчання. Отже, певний час точилася нерівна боротьба двох культур: загальнорадянської, яка була ледь замаскованою формою буття імперсько-російської культури, й української радянської (з нечисленними вкрапленнями замаскованої цитатами з Маркса-Леніна якщо не відверто антирадянської, то нерадянської української культури). На перший погляд, ця боротьба в історичному сенсі виглядала безнадійною, але вона була — і часом українська міська культура навіть контрнаступала, виходячи на нові обшири.

РАДЯНСЬКА СИСТЕМА ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО МІСТА

Деякі речі тут навіть не залежали від чиєїсь злої волі — просто діяла Система. Скажімо, коли йшлося про масове житлове будівництво: типові проекти, стандартні будівельні матеріали, однакові для всього Союзу норми тощо. Усе це стало однією з причин трагедії внаслідок Ташкентського землетрусу 1966 року: нове будівництво в столиці Узбекистану велося без урахування підвищеної сейсмічної небезпеки, за загальносоюзними стандартами. Із трагедії номінально було зроблено висновки, фахівці розробили спеціальні проекти будинків для небезпечних зон, але... 1988 року землетрус у Спітаку (Вірменія) знову засвідчив, що Система з її уніфікацією нікуди не поділася.

Отож, якщо й було щось власне українського в містобудуванні 1960-х, то це орнаменти й панно в національному стилі на деяких житлових будинках, школах, дитячих садках і навіть на критих напівпавільйонах міжміських автобусних зупинок. Часом це були справжні мистецькі твори, які продовжували традиції модернізму 1920-х; скажімо, одну з автобусних зупинок на Донеччині оформлювала Алла Горська...

Але в 1970-х все це рішуче припинили під приводом «скорочення витрат».

Так само звели на початку 1970-х до мінімуму українську мову і культуру на «українському» телебаченні, тобто на УТ. У 1960-х там була досить цілісна мовна політика: навіть російські фільми здебільшого дублювалися, скажімо, Іоган Вайс у «Щити й мечі» говорив цілком українською. Та свої фільми також озвучувалися рідною мовою: навіть кількасерійна шпигунська стрічка київського виробництва «Ніч перед світанком» постала перед глядачами. І, звісна річ, славетні «За двома зайцями» на українському телебаченні йшли так, як були відзняті в оригіналі: всі актори розмовляли українською мовою, і «городський» суржик Голохвостого-Голохвастова в цьому контексті був особливо кумедним. Та невдовзі чи не єдиними, бодай за мовою, українськими програмами на УТ залишилися ті, що були присвячені селу та «На добраніч, діти», — обидві з яскраво вираженим, ба, підкресленим неурбаністичним, рустикальним антуражем.

Та, знов-таки, навіть у свої найбільш «україназовані» роки УТ не могло змагатися зі всесоюзним ТБ ані за якістю передач, ані за «свіжістю» транслюваних фільмів (якщо не йшлося про продукт студії імені Довженка чи «Укртелефільму»), ані за впливом на глядача. Надто нерівними були сили. І справа полягала не тільки в ідеології, а й у фінансових ресурсах...

А фінанси контролював сакраментальний «союзний центр». І в цьому плані великодержавна ідеологія та фінансова політика доповнювали одна одну. Так, тривалий час Москва не дозволяла споруджувати чи реставрувати театри в УРСР. Багаторічний керівник українського відділення Будбанку СРСР Григорій Хмельницький у спогадах писав: «Рівненський драматичний театр ми профінансували, пославшись на те, що попередній, скажімо так, згорів. Реставрацію Львівської опери оформили як захист від руйнування підземною річкою». Київський же Палац «Україна» наприкінці 1960-х будували майже нелегально, оскільки союзні відомства дали дозвіл тільки на кіноконцертний «сарай» ємністю 2000 місць; не витримавши доносів і тиску з боку московських ревізорів, один із керівників будівництва кинувся з мосту в Дніпро, інший помер від інфаркту... Здавалося б, де логіка? Адже в цьому палаці пізніше збиралися компартійні з'їзди, в ньому Брежнєв виступав перед номенклатурою України... Але, схоже, банальна україножобія в середовищі вождів СРСР нерідко перемагала навіть раціональні міркування. Хоча — з іншого боку — була у всьому цьому й певна логіка: відтіснити все українське на периферію, в село, а в містах — заперти в інтелігентські гетто, де б творили в дусі соцреалізму лояльні митці, котрі не мали б значного впливу на суспільство, але водночас засвідчували би своїм існуванням «розквіт соціалістичної за змістом, національної за формою» культури».

У 1970-ті командою Щербицького-Маланчука здійснювалася примусова рустикалізація, «оселянювання» української культури, її витіснення з міст і перетворення їх на радянсько-російські, коли для українця урбаністична культура поставала як щось докорінно чуже, коли «своїм» залишався лише аграрний світ, ідеалізоване село і відповідні норми культури професійної, мистецтва, політики тощо. Українське лишалося тільки як певний ритуал, як норма життя колгоспного селянства та гуманітарно-інтелігентського гетто. Коли на XXV з'їзді КПУ перший секретар її ЦК Володимир Щербицький, котрий замінив на цій посаді незговірливого Шелеста, виступив російською (цим самим повернувшись до практики сталінських часів), всі наступні оратори, навіть голови колгоспів із Вінниччини чи Львівщини, негайно теж перейшли на російську мову. Всі, крім Олеся Гончара, який уже кілька років не очолював Спілку письменників, і ні на що не міг реально вплинути...

Реалізація цих ідеологічних настанов мала наслідком те, що студія імені Довженка та «Укртелефільм» крок за кроком перейшли на революційно-патріотичну, військово-пригодницьку та абстрактно-міську проблематику; урбаністика в художній літературі та гуманітаристиці не толерувалася; журнал «Всесвіт», який був своєрідним вікном у світову культуру не лише для українців, перетворився на одне з пропагандистських знарядь партії, а українські рок-гурти змушені були стати «вокально-інструментальними ансамблями» й або перейти на російську мову, або зосередитися на народних (тобто селянських) піснях. Утім, й останнє не надто толерувалося, а трагічна доля Володимира Івасюка, котрий своєю творчістю наочно довів, що щирим українцем можна бути й у джинсах, стала засторогою для багатьох талантів...

Розрахунок був вельми грамотним: селянська нація не спроможна стабільно існувати тривалий час, вона втрачає свої культурні здобутки, її найбільш талановиті представники змінюють свою національну ідентичність, щоби зробити кар'єру. Отож у такому стані українська нація залишалася не більше б, аніж «нацією сержантів» (Василь Стус), — з перспективою розчинення за кілька десятиліть у «єдиному радянському народові», який, у свою чергу, являв собою новітню модифікацію конструйованого за часів самодержавства «триєдиного російського народу». Саме цій меті слугували директива колегії Міносвіти УРСР про «вдосконалення» вивчення російської мови в школах республіки 1978 року та постанова ЦК КПРС 1983 року про посилення вивчення російської мови в школах і виплату 16% надбавки до зарплати вчителям російської мови та літератури.

Україножобія «верхів» не могла не відбитися в україножобії «низів», тобто міського плебейства України, зокрема (а може, і в першу чергу) щиро українського походження. Перша хвиля арештів «шістдесятників» у 1965 — 1966 роках зрезонувала в цих низах прагненням позбутися всіх «родимих плям» українського (сільського чи пригородного) походження, представити себе як «справжніх городських». При цьому доходило до нападів «пролетарських» за походженням підлітків, котрі між собою розмовляли каліченою російською, на україномовних дітей інтелігенції; «сільським» ще дозволялося говорити «по-своєму», а от літературну українську мову київська (і, звісно, не тільки київська) «патріотична» шпана не терпіла. Чи не з цієї шпани потім виросли «круті хлопці» 1990-х, а потім — і деякі олігархи 2000-х з їхнім презирством до всього українського? І чи не нові генерації такої шпани вирощують зараз у деяких регіонах номінально незалежної України?

Слід сказати, що певна частина української інтелігенції мовчки погодилася з політикою витіснення всього питомо українського з міст не тому, що капітулювала перед владою, а з інших, вагоміших, причин. Адже радянська урбаністично-промислова культура з її настановами підкорення природи, її прагненнями «соціального гвалтування» довкілля об'єктивно протистояла потребам органічного розвитку України. Втеча цієї частини гуманітарної інтелігенції в «химерні світи» реально ніколи не існуючого, ідеалізованого села була своєрідним протестом проти майже повного підпорядкування міського життя інтересам імперського ВПК, призначеного для агресивного упокорення всього світу. Останнє сприяло формуванню в урбаністичному середовищі масового типу людини, вільної від етнокультурних табу, обтяженої тільки питаннями вигоди, чужої природному й історично-культурному довкіллю України, але в той же час надзвичайно активної й навіть експансивно-агресивної у плані підкорення зовнішнього світу.

Нова спроба спонтанної українізації міст України, відтворення й створення основ української урбаністичної культури розпочалася з кінця 1980-х, коли «соціалістична перебудова» переросла в спробу здійснення національно-демократичної революції. Але масштаби деукраїнізації виявилися настільки загрозливими, що розв'язати нагальні завдання щодо цього вдалося лише частково. За більше: швидко з'ясувалося, що Україна урбаністична настільки деформована, що паралельно з її «націоналізацією» слід проводити й не менш рішучу «дерадянізацію». Та це вже інша тема.

Сергій ГРАБОВСЬКИЙ,
(м. Київ)

«Міцне здоров'я – успішне життя»

КАЛИНА: корисні властивості, протипоказання і лікувальні властивості

Здавна, корисні властивості ягоди калини, вважалися особливо чудотворними і лікувальними серед простого народу і знатних, багатих родин. В основному, ягоду калину, використовували для медичних і кулінарних цілей. Зараз же, корисні властивості ягоди калини, застосовуються не тільки в цих областях. До цього дня, ягода калина залишається такою ж чудодійною і корисною для організму людини.

Ягода калина: корисні властивості та склад.

Ягода калина стала відома людям більше тисячі років тому, завдяки своїм корисним властивостям і лікувальними якостями. І в наші дні вона досі дуже цінується, оскільки елементи цього великого чагарнику володіють приголомшливими цілющими властивостями.

Кора кущів калини, містить такі компоненти, як смола, вібурнін, дубильні речовини, фітостерини, сапонін, філлохинон, міріціловий спирт, флобафен, а також органічні кислоти: валеріанова, оцтова, лінолева, капрінова, пальмітинова, масляна, церотінова і мурашина. Корисні властивості всіх цих елементів, що містяться в ягодах калини, допомагають, головним чином, при кровотечах, як зовнішніх, так і внутрішніх, так як покращують згортання крові. Розтерту кору, можна прикладати до ран, а відвар з кори калини рекомендується використовувати, наприклад, при кровотечі матки, а також для зміцнення її тонусу.

У ягодах калини, знаходиться досить багато цукру - більше 30%, який володіє зволожуючими корисними властивостями і широко використовується в косметології, а також каротин, пектин, танін, кумарин і смолоподібні ефіри. Завдяки корисним властивостям цих елементів, ягода калина служить хорошим сечогінним і потогінним засобом, а також сприятливим чином впливає на шлунок людини.

Багата ягода калина величезною кількістю вітамінів, а так само, чимало в ній і мінеральних речовин. Міститься аскорбінова кислота, в ягодах калини перевищує 70%, внаслідок чого, вона є кращим засобом від простудних захворювань, нарівні з шипшиною і малиною. Також, в калині високий вміст вітамінів А, Е, Р і К. Ягоди калини, містять такі мінеральні речовини, як магній, фосфор, залізо, калій, ванадій, кальцій, марганець, мідь, йод, стронцій, цинк, хром і селен.

Найбільш важливим елементом в ягодах калини є вібурнін, завдяки якому, калина виступає прекрасним анальгетиком. Його корисні властивості сприяють звуженню судин, а також позбавляють організм людини і оберігають його від різних інфекцій. Саме через велику кількість вібурніну, смак ягід калини гіркуватий.

З давніх часів для підтримки здоров'я і поліпшення імунітету люди використовують ягоди калини, корисні властивості яких також благотворно діють і на серцеву діяльність.

Вплив корисних властивостей ягоди калини, на організм людини.

Безсумнівно, дуже хорошим засобом від хвороб різного роду є ягода калина, корисні властивості якої найсприятливішим та лікувальним чином впливають на організм людини.

Завдяки корисним властивостям міститься в ягодах калини валеріанова кислота, вона заспокоює нервову систему, допомагає людям, схильним до депресій і стресів, а також сприяє відновленню від психологічних травм.

Один стакан соку з ягід калини, здатний збагатити організм усіма потрібними елементами на цілий день. Крім того, сік може замінити кавовий напій, будучи також тонізуючим і бадьорить засобом.

Важливою корисною властивістю ягід калини, є очищення та оновлення крові, тому крім тієї ж полуниці, ягоди калини стали широко використовувати для цих цілей. Тому, досить з'їдати одну жменю ягід у день.

Навіть при звичайнім головнім болю замість спазмолітичних засобів, краще випити склянку настою з ягід калини. Крім цього, настій допомагає при проблемах зі шлунком, наприклад, при гастриті або виразці, а також в цілому зміцнює стінки шлунка і поліпшує травлення.

Ягоди калини, мають корисні властивості, сприяючі зменшенню артеріального тиску, проте в цьому випадку перш слід проконсультуватися з лікарем. Також з обережністю рекомендується приймати в їжу ягоди калини людям з низьким тиском, фахівці радять з'їдати всього декілька ягід на добу, не більше.

Відвар ягід або кори калини, також має корисні властивості. Відвар добре допомагає при хворому горлі, ангіні або бронхіті. Для цього достатньо полоскати горло гарячим відваром кілька разів на день. Крім того, полоскання відваром знімає хрипоту, і навіть запалення легенів. Відвар ягід або квіток калини також можна застосовувати при захворюваннях печінки та жовтяниці.

Настій калини має корисні властивості і при захворюваннях шкіри. При зовнішньому застосуванні настою уражений шкірний покрив швидко очищається і загоюється.

Також, відвар калини широко застосовують при геморої, так як кора калини здатна загоювати ранові поверхні і є хорошим протизапальним продуктом.

Використання корисних властивостей ягід калини в медицині.

У медицині калина, її кора, квіти і ягоди, часто використовуються для лікування багатьох захворювань. Лікарі рекомендують випивати відвар ягід калини страждаючим діабетом. Корисні властивості ягід калини, позитивним чином впливають на стінки кишечника, тим самим, здатні поліпшити стан хворих цією недугою.

Ще однією немаловажною корисною властивістю ягоди калини, є зниження вмісту жирів в циркулюючій крові, внаслідок чого, поліпшується робота серця і приплив крові в судинах. Завдяки цьому, ягоду калину можна використовувати для лікування і профілактики виникнення жирових відкладень на судинах.

Деякі лікарі прописують відвар калини як проносне при слабких запорах і розладах прямої кишки.

Поширене застосування калини і в гінекології. Як відомо, кора ягоди володіє корисними властивостями, здатними зупиняти кровотечі. Відвар кори, використовують при менструальних порушеннях і кровотечах. А відвар квіток калини, дуже добре допомагає в післяпологовий період, заживляючи рани і можливі шви.

При захворюваннях статевих органів, в народній медицині використовують ванночки з відвару ягід або кори калини. Відвар калини можна використовувати навіть як засіб контрацепції.

Дуже зручно і корисно готувати з ягід калини чай, використовуючи його як для лікування простудних захворювань, так і в профілактичних цілях. Корисні властивості калини не пропадуть, навіть якщо сік калини додати вже в готовий чай. Систематичне вживання такого цілющого напою, здатне відновити всі хімічні процеси, що відбуваються в організмі.

Страждаючим людям алергією рекомендують пити сік з ягід калини, а при алергічній шкірній висипки, можна приймати ванни з додаванням відвару кори або гілок калини. Також, сік калини здатний запобігти навіть ракові захворювання.

Лікарі практично всього світу виступають за використання таких ягід, як калина для загального підтримання імунітету, а також лікування і профілактики безлічі захворювань замість різного роду вітамінів і лікарських корисних засобів, застосування яких, в більшості випадків, якщо не марно, то малоефективно.

Використання корисних властивостей калини, в дієтології.

Багато дієтологів називають калину сечогінним і потогінним засобом. І, дійсно, корисні властивості ягоди калини, крім загального підтримання здоров'я людини, також дуже добре допомагають швидко скинути зайву вагу і вивести шлаки з організму. А це, в свою чергу, призводить до здорової роботи серця і правильному обміну речовин.

Також, в дієтології застосовуються ягоди калини у вигляді настоїв і відварів для підтримання тонусу організму і бадьорості духу. А завдяки своїм корисним властивостям вітамінного складу, відвари ягід і кори калини, допомагають поповнити організм необхідними речовинами при гастриті або коліті.

Слід зазначити, що для схуднення і підтримки стрункої фігури без нестачі вітамінів, можна використовувати не тільки сік і відвар ягід калини, але також включити в раціон харчування самі ягоди калини. Вживати їх можна як у сирому вигляді натще, так і в поєднанні з іншими ягодами і фруктами, або додаючи в різні страви.

Дієтологи вважають настій ягід або кори калини, непоганим засобом від закрепів. А для підтримки фізичних сил і підвищення працездатності, лікарі рекомендують випивати калиновий морс хоча б раз в 48 годин.

Чимала увага віддається і кісточкам ягід калини. З них виходить відмінний відвар, який, до речі, є хорошим потогінним засобом.

Так як, калина є прекрасним дезинфікуючим засобом, її ягоди можна помістити в ємність з некип'яченої водою, і через пару годин вживати цю воду без шкоди для здоров'я. Крім того, що таку воду можна пити або використовувати для приготування їжі, не побоюючись отримати різні інфекції, також в ній варто вимити тьмяні і ламкі волосся, для швидкого придбання блиску і здоров'я.

Недарма отримала всенародну повагу і зайняла своє почесне місце в медицині і дієтології саме ягода калина, корисні властивості якої допомагають при лікуванні багатьох серйозних захворювань і усувають їх наслідки. Тому багато людей називають калину «нашою цілителькою».

Використання ягід калини в кулінарії.

Крім своїх корисних властивостей в різних областях медицини, ягода калина з величезним успіхом застосовується в кулінарії. Крім того, що ягода дуже смачна, вона ще й дуже корисна, тому всі страви, що включають в свій склад калину, автоматично стають лікувальними.

Крім випічки і соків, ягоди калини також використовуються для приготування соусів і заправок для рибних і м'ясних страв. Невелика гірчинка від калини в поєднанні, наприклад, з солодким соусом додасть страві чудовий присмак. Ягоди калини або сік з них можна додавати в каші, приготовані з різних круп. У поєднанні з медом і калиною, звичайна каша придбає вишуканий смак.

Часто калину просто заморожують на зиму в морозильній камері, рівномірно розподіляючи її ягоди в поліетиленовому пакеті або газеті. Таке положення збереже в ягодах калини всі корисні властивості і прекрасний смак. Після розморожування ягоди калини можна без побоювання вживати в їжу. Також, ягоди засушують, розкладаючи їх на рівній поверхні. Засушені ягоди, корисно додавати в гарячий чай, де вони розмокають і віддають всі збережені лікувальні властивості. Але, звичайно, найкраще вживати ці солодкогіркі ягоди свіжі, і недавно зірвані.

Мармелад з ягід калини.

Так як сік ягід калини може легко перетворюватися в желе, приготування мармеладу не складе великої праці. Для початку необхідно залити ягоди калини окропом на кілька секунд, потім вийняти і протерти їх крізь сито для відділення м'якоті від шкірки і зерняток. До м'якоті додати цукор один до одного, можна трохи більше. Варити на слабкому вогні в духовці до моменту, коли маса загусне. У неглибоку тарілку постелити промаслений папір, потім вилити загуслу масу. Дочекатися охолодження страви, а коли воно затвердіє, можна розрізати його на невеликі шматочки у вигляді різних фігур і посипати цукровою пудрою. Деякий час готовий мармелад можна зберігати в холодильнику.

Салат кислинка - вітамінка.

Нам знадобиться: 60 грам ягід калини, половина буряка, половина ріпи, половина моркви, чверть чайної ложки цукру і 40 грам масла рослинного.

Через сито, необхідно протерти ягоди калини. А ріпу, буряк і моркву потрібно нарізати невеликими скибочками. Потім у салатниці перемішати всі інгредієнти, посипати невеликою кількістю цукру і полити рослинною олією. В кінці можна прикрасити салат ягодами калини і зеленню. Перед вживанням рекомендується охолодити салат 10-15 хвилин.

Влас. інформ.

Цікаві факти

ДЕЩО про Африку

Африка є другим за величиною континентом, і її площа складає близько 22 % всієї території, займаної сушею.

• Включаючи спірну територію західної Сахари і прилеглі острівні держави, в Африці налічується 54 незалежні держави.

• В даний час населення Африки становить близько мільярда людей. За останні сорок років тут стався справжній демографічний вибух, і тому середній вік населення на цьому континенті порівняно невисокий. У багатьох державах Африки половина населення не досягла ще віку 25 років.

• Африка розташована найбільш централізовано по відношенню до світової системи координат. Її перетинає і нульовий меридіан (0 градусів довготи) і екватор (0 градусів широти).

• Хоча населення Африки становить близько 16 % відсотків світового населення, на чверті мов, що існують на планеті, розмовляють тільки в Африці.

• Арабська мова, представлена різними діалектами, є найбільш поширеною мовою Африки. 170 мільйонів людей, що говорять на цій мові, живуть в основному в Північній Африці. Крім арабської, на континенті говорять ще на 2000 мовах.

• Нігерія є найбільш населеною країною в Африці, населення якої складає до 145 мільйонів чоловік. У другій за населеністю країні, Єгипті, живе більше 76 мільйонів чоловік.

• Найбільш населеним містом Африки є Каїр, столиця Єгипту. На території цього мегаполісу проживає близько 17 мільйонів чоловік.

• Найбільша країна Африки - це Судан. Його повна територія становить 2,5 мільйона км².

• Найменшою країною Африки вважають Сейшельські острови, чия територія складає всього 453 км².

• Фахівці демографи визначили, що в Африці існує, принаймні, 3000 виражених етнічних груп. В одній тільки Нігерії існує більше 370 племен.

• Через Африку протікає найдовша в світі річка, протяжність якої становить 6650 кілометрів.

• Африканське озеро Вікторія є другим за величиною прісноводним озером у світі, розкинувшись на території 69490 квадратних кілометрів.

• В Африці знаходиться і найбільша в світі пустеля Сахара, яка становить більшу територію, ніж вся континентальна частина США.

• Єгипет є найпривабливішою для туристів країною Африки в основному через свої піраміди. Але мало хто знає, що в Судані розташовано 223 власних піраміди, що в два рази більше, ніж у Єгипті. Вони менші ніж їх єгипетські «суперники», тому й не настільки популярні.

• Чотири з п'яти найбільш швидконогих видів тварин живуть в Африці: гепард, антилопа гну, лев і антилопа Томпсона. Всі вони можуть бігати зі швидкістю більше 80 км/год, а гепард може розвинути швидкість до 112 км/год.

«Наші поради»

ЯБЛУЧНИЙ ОЦЕТ ДЛЯ СХУДНЕННЯ

Відомо, що в яблучному оцті для схуднення містяться цінні для організму мінеральні речовини, що забезпечують налагоджену роботу нервової системи, наприклад, калій, щавлеву, оцтову, лимонну, яблучну кислоту і деякі інші. Ось і тому застосовують яблучний оцет для схуднення: за рахунок кислот він знижує апетит, сюди включається навіть полювання на солодке, обмін речовин стимулюється, а вуглеводи і жири починають розщеплюватися.

Природно, що це процеси індивідуальні: деякі вміють відразу ж схуднути, буквально за кілька прийомів оцту, в інших на очах поліпшується стан шкіри, а треті взагалі не можуть помітити ніякого ефекту.

Як готувати яблучний оцет для схуднення?

Звичайно, краще всього використовувати яблучний оцет для схуднення, який ви приготуєте самі. Для цього вам знадобиться взяти перезрілі або звичайні яблука, помийте їх як слід, поріжте на дрібні шматочки, після кладіть в емальовану каструлю, залийте окропом у кількості півлітра, градусів 60 або 70. Вода повинна підніматися над рівнем яблук приблизно на 3-4 см.

Цукор треба брати, розраховуючи на 1 кг червоних яблук в кількості 50 г і на 1 кг кислих яблук в кількості 100 г. Каструлю поставте приблизно на два тижні, в затемнене, але тепле місце. Варто обов'язково помішувати яблука, щоб на них не утворювалася скоринка. Робіть це два або три рази на день.

Після двох тижнів процідіть рідину, робити це потрібно через марлю, складену в декілька шарів. Потім перелийте по скляних банках. У кожну з них не доливайте приблизно 5 або 7 см, щоб було куди бродити суміші ще протягом двох тижнів. Оцет готовий, розливайте його по пляшках, закривайте кожну з них прокип'яченими пробками. Готовий оцет зберігайте в прохолодному і темному місці. Оцет буде готовий, а як же його застосовувати?

Існує безліч рецептів приготування яблучного оцту для схуднення. Ось деякі з них:

1. Рецепти приготування яблучного оцту для схуднення. Досить просто худнути за допомогою прийому яблучного оцту. Перед кожним прийомом їжі потрібно випивати склянку простої охолодженої води зі столовою ложкою яблучного оцту, додайте до води половину чайної ложки меду. У жаркий літній час можна додати до води шматочки льоду, а ось в морозний зимовий час можна злегка підігріти. Так буде набагато смачніше і це буде краще, ніж вживання звичайного чаю або кави.

2. Рецепт приготування підбадьорливого яблучного оцту для схуднення: відразу ж після того, як ви прокинетеся, натщесерце щодня випивайте по столовій ложці яблучного оцту. Перед цим змішайте його зі склянкою води кімнатної температури і однією чайною ложкою меду.

3. Можна приймати склянку теплої води з однією столовою ложкою яблучного оцту, без додавання меду, але потрібно приймати цей стакан натщесерце. Так ви зможете втратити зайву вагу, поліпшити своє травлення і повернете енергію.

4. Щоб зайва вага перестав вас турбувати, слід приймати одну дозу яблучного оцту в пропорціях 2 ч.л. ложки оцту, розведеного в склянці води. На сніданок ви випиваєте першу дозу, на вечерю - другу, ну а третю прямо перед сном або в будь-який зручний для вас час протягом дня.

5. Яблучний оцет можна використовувати для приготування самих різних соусів до різних страв: риби, м'яса, овочей, картоплі. Яблучний оцет гарний також тим, що він підходить для профілактичного сполоскування фруктів і овочів, це актуально особливо в жарку погоду, коли потрібно проводити профілактику інфекцій кишечника та шлунка. Також оцет використовують для вимочування м'яса.

Є невелике попередження до використання яблучного оцту. Коли приготуєте розчин для споживання, його слід пити тільки через трубочку, призначену для коктейлів. Адже кислота може легко роз'їсти зубну емаль. Після прийому оцту для схуднення, обов'язково прополощіть рот водою. При гастриті приймати яблучний оцет з метою схуднення не можна.

Корисні властивості яблучного оцту

Чи можна часто застосовувати такий оцет, щоб схуднути? Для початку потрібно ознайомитися з корисними властивостями яблучного оцту.

Як ми вже писали вище, в яблучному оцті міститься більшість органічних кислот, а також він являє собою джерело необхідних вам мікроелементів: натрій, калій, магній, кальцій, залізо. Завдяки своєму багатому складу оцет допомагає всім травним процесам, може легко розщеплювати вуглеводи з їжі.

Навіть проста вода з яблучним оцтом може значно знизити апетит, коли ви будете приймати його всередину. Крім того, коли ви будете пити оцет, то вам не захочеться з'їдати щось солоденьке. За допомогою яблучного оцту можна усунути велику кількість бактерій в шлунково-кишковому тракті. Оцет давно відомий своїми протизапальними і протигрибковими засобами. Він буде корисний організму навіть при простудних захворюваннях. Вживати оцет можна як всередину, так і назовні. Всі властивості, описані вище, зробили яблучний оцет для схуднення одним з найпопулярніших продуктів, особливо серед тих людей, які ведуть здоровий спосіб життя або хоча б є його прихильниками, і не хочуть щоб у них з'явилася зайва вага.

Які ще бувають способи для споживання яблучного оцту для схуднення?

Відгуки про застосування оцту кажуть, що жінки можуть значно схуднути практично відразу після застосування.

Оцтові обгортання

Такий метод можна використовувати, якщо у вас з'явився целюліт, апельсинова скоринка або розтяжки на стегнах і животі. Потрібно змішати яблучний оцет в пропорціях один до одного. Намочіть бавовняну тканину в розчині і прикладіть її до проблемних місць на тілі. Зверху тканини обгорніть клейонкою і утепліть, можна надіти навіть теплий одяг. Тримайте обгортання з оцту приблизно 40 хвилин.

Ростирання яблучним оцтом

Можете розтирати яблучним оцтом ті ділянки тіла, де ви бажаєте знизити обсяг.

Корисні поради по використанню яблучного оцту для схуднення:

Не можна приймати будь-яку рідину, що містить яблучний оцет при виразках і гастритах, а також, якщо ви маєте більшу кислотність шлункового соку. Вживати яблучний оцет краще через тоненьку трубочку, щоб не пошкодити ясна і зубну емаль. Рот після процедури слід полоскати звичайною водою.

Природно, що ви не зможете схуднути тільки за допомогою одного яблучного оцту. Приймайте його як додатковий засіб, в цілому комплексі схуднення.

Ті, хто зважився брати яблучний оцет з метою схуднення, свідомо обмежують калорійність харчування, перестають вживати солодке, жирне, борошняне. При цьому жінки відзначають, що вони можуть значно схуднути, навіть не на один або два кілограми за місяць, а набагато більше. Існує також ефект, завдяки якому ви можете покращувати стан своєї шкіри.

Деяку неоднозначність несе яблучний оцет для схуднення. Відгуки розкажуть нам, що він легко допоможе скидати вам зайві кілограми, а ось деякі будуть стверджувати, що від нього немає ніякого толку.

Коли будете готувати яблучний оцет за будь-яким запропонованим рецептом, беріть тільки ті яблука, які не піддаються обробки хімічними речовинами. В крайньому випадку використовуйте падалицю або перезрілі яблука. Діліть яблука на половинки, а ті, які мають занадто велику м'якість, вишкрібайте ложкою.

Ви також можете готувати яблучний оцет не тільки для схуднення. Відгуки про його застосування говорять про те, що він значно поліпшить стан шкіри. Застосовують його в цьому випадку лише зовнішньо. Дві-три столові ложки оцту слід розводити в склянці з водою і втирати в місця, де ваша шкіра виглядає старезною або обвислою, можна навіть застосовувати його там, де у вас скупчуються зморшки.

Яблучний оцет для схуднення (відгуки)

Відгуки про застосування яблучного оцту чутно давно. Його використовують по всьому світу як дієвий засіб для усунення зайвих кілограмів. Сьогодні багато хто вдається до цих старовинних рецептів, тому що це зручно, не вимагає сидіння на строгій дієті, а головне - не завдає шкоди людському організму.

Якщо ви не хочете або вам ліньки готувати самостійно яблучний оцет, то можна придбати оцет в магазині. У промисловому виробництві його застосовують шляхом подвійної ферментації. При цьому, правильний оцет не є дистильована, не проходить фільтрацію або пастеризацію. Адже при такому способі промислової обробки оцет може втратити велику кількість поживних речовин і вітамінів, які допомагають в боротьбі із зайвою вагою. Сьогодні можна відшукати такий оцет практично в будь-якому магазині, тільки дивіться, щоб він міг відповідати згаданим критеріям.

Зайва вага і кількість оцту

Незалежно від того, скільки у вас зайвої ваги, всі рекомендації дієтологів будуть зводитися до того, що вам слід вживати оцет у кількості двох чайних ложок на стакан води, але не варто збільшувати кількість оцту через те, що ви занадто багато важите. Так ви можете тільки нашкодити своєму здоров'ю.

І ще. Якщо ваша вага у багато разів перевищує допустимі норми, то на жирові клітини оцет буде впливати поступово.

Механізм впливу оцту на жирові клітини

Неможливо дати точну відповідь про прямий механізм впливу оцту на жирові клітини. Але з цього приводу існує кілька критерій. Основна точка зору грунтується на тому, що органічні кислоти і поживні речовини знижують відчуття голоду, а організмі затримується рівень води, а швидкість обміну речовин посилюється.

Нещодавно були проведені медичні дослідження, які змогли встановити зв'язок між рівнем інсуліну і втратою ваги.

Наукові дослідження довели, що за допомогою оцту реально знизити рівень цукру в крові. Так, оцет, якщо його приймати до їжі, буде знижувати потрібну кількість інсуліну, яку необхідно, щоб переварити їжу. Все це призведе до вагової втрати.

Коли стає помітним ефект

Один американський учений, що присвятив багато років свого життя медичній практиці, Джарвіс Д.С. стверджує, що вплив оцту носить перманентний характер, має поступове вплив. Ефект може досягатися досить повільно, але протримається набагато довше, ніж результат різних дієт.

Проведені дослідження говорять про те, що багато жінок з вагою в 95 кг, після безперервного споживання яблучного оцту, змогли через два роки важити 80 кг. За кожним прийомом їжі вони пили по склянці води з розведеному в ньому оцтом, деякі пили з додаванням меду. Після двох років їх вага трималася стабільно на 15 кг менше.

Мінімальна втрата ваги складає близько 6 кг. Це при тому, що випробувані не стали ніяк обмежувати себе в їді, але змогли відмовитися від шкідливий продуктів і фаст-фудів.

Підтверджують такі дані та дослідження американського дієтолога С. Джонстона, який проводив дослідження протягом чотирьох тижнів. Він намагався з'ясувати вплив яблучного оцту для схуднення. Відгуки він отримав найнесподіваніші, так як експеримент ставився на хворих діабетом.

Всі випробовувані значно втрачали у вазі від використання яблучного оцту. Вони пили по дві столові ложки злегка розведеного оцту, приблизно в 20 мл води, за прийомом їжі два рази на день. У середньому, показник втрати ваги склав до 2-х кг за місяць застосування. Була ще створена контрольна група, яка харчувалася також як і випробувані, але без вживання оцту. У цій групі вага людей не змінилася.

Порада

Ця рада призначається тим, хто намагається схуднути з яблучним оцтом. Судячи з відгуків, якщо вам не подобається його смак, то беріть для розведення замість води натуральні фруктові або овочеві соки. Ви отримаєте досить незвичайне, але приємне на смак поєднання томатного або апельсинового соку з оцтом. Природно, що ефект яблучного оцту для схуднення не проявить себе відразу, зате він протримається тривалий час.

Ви можете самостійно підсилити корисний ефект від застосування оцту. Для цього потрібно виконувати регулярні фізичні вправи. Підберіть для себе підходящий вид спорту, фітнесу, тренувань. Також вживайте на час схуднення продукти, багаті клітковиною, пийте вітаміни і багато рідини.

Влас. інформ.

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНІС**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ШЕПЄЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.
з релігійних справ у США та Каналі: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
В Каналі: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245—120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00—55—21) 2557—5517;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T.& Fax: 03.93061997;
у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17—100 Bielsk Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Борисген», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефони: 050–340–28–27, (056) 713–52–58.
E-mail: fidelsukhonis@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Читайте нас на **facebook** за адресою: ***https://www.facebook.com/borysteninfo***

Серія КВ, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариства шанувальників журналу „Борисген“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Борисген“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1—05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 31.01.2014. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79 Зам.№ 276. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

УКРАЇНО, ти моя молитва...

ЗБІРНИК

Василь Симоненко

М. БАКАЯ

У РІДНОМУ КРАЇ

Одна Батьківщина, і двох не буває,
Місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.

У рідному краї і серце співає,
Лелеки здалека нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
Потоки, потоки, мов струни, течуть.

Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї.
Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.

І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні,
Без мами збідніє, збідніє земля назавжди.

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

Печиво «Цьомчики»

Інгредієнти: *Для тіста: жовтки: 3 шт; маргарин: 250 г; сметана: 100 г; оцет:1 ст. л; сода: 1 ч. л; борошно: 2,5 стак.; Для начинки: білки: 3 шт; цукор: 1 стак.*

Спосіб приготування: *Замісити тісто з перелічених продуктів. Розділити на 7-8 кульок. Скласти в посудину та поставити на пів години в морозильну камеру. Приготувати начинку. Збити білки, щоб малювали, тобто після міксера слід не розпливався. Додати цукор і збити на пухку масу, котра б при перевертанні посуду не їхала. Кульки тоненько розкачувати та розрізати на квадратики 5 на 5 см чи трохи більші. В середину кожного квадратику викласти чайною ложкою начинку. Звести краї та з'єднати конвертиком. Випікати в духовці при температурі 150 градусів протягом 50 хвилин. Печиво повинно піднятись та зарум'янитись.*

Грибні капелюшки з сиром

Інгредієнти: *печериці; олія для смаження; сіль; перець; майонез; сир твердий або плавлений.*

Спосіб приготування: *Віддалити капелюшки грибів від ніжок. Капелюшки відварити протягом 5-10 хвилин у підсоленій воді. Це робимо для того, щоб при запіканні вони виділяли менше рідини. Капелюшки можна запікати сирими, тоді потрібно буде тримати їх у духовці 20-25 хвилин. Викладаємо деко папером для випічки, змащуємо рослинною олією. Викладаємо капелюшки серединкою доверху. Солимо та перчимо. На кожну наносимо павутинку з майонезу і посипаємо тертим сиром. Запікаємо 10-15 хвилин. З ніжок можна зробити начинку - пересмажити її з цибулькою та начинити капелюшки. Можна додати куряче філе до ніжок. Можна на капелюшок покласти кружальце ковбаски, а тоді сир. Спробуйте також із плавленим сиром.*

● РЕКЛАМА

Цар лев

Українська казка

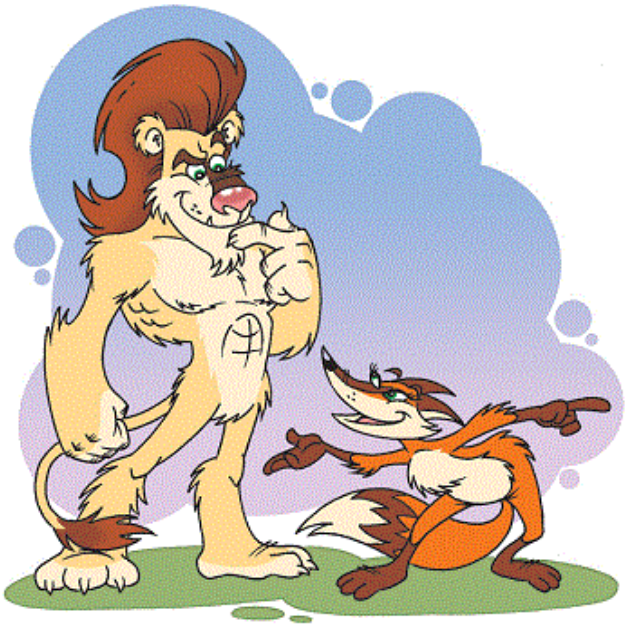

Якось зібралися звірі на нараду, щоб вибрати царя. Довго міркували, сперечалися, але так і не могли дійти спільного рішення.

– Треба вибрати не лише сміливого й сильного, але й мудрого та чесного правителя, – виступила першою зебра. – Адже цар повинен не тільки в біді захищати, а й по справедливості судити.

– Тоді найкраще для цієї посади підходжу я, – задер хобота слон. – Ніколи нікого не ображу й маю неабияку силу. Якщо оберете – не пошкодуєте.

Почув це лев і заперечив:

– Як можеш бути царем, коли не вмієш швидко бігати? Мабуть, треба обрати мене – найспритнішого та найвродливішого!

Почувши таке нахабство найслабші здійняли галас.

– Нечувана зухвалість! Нехай слон буде ватажком, він чесний і скромний!

– Ні-ні-ні! – кричали вовки, ведмеді та лисиці. – Це справжній невдаха! Треба, щоб правитель був хоробрим і грізним.

– Друзі, – запропонував олень, – проголосуймо по-справедливому. Хто матиме більше прихильників, той стане царем. Он біля дуба вирита велика яма. Якщо хочете, щоб ватажком був слон, киньте по ліщині, якщо лев – по жолудю. Яких горіхів буде більше, той переможе.

– Чудова порада! – погодилися всі й миттю почали шукати хто жолуді, хто ліщину.

Проте, коли горіхи порахували, їх виявилося порівну.

– Що ж тепер робити? – почухав за вухом ведмідь.

– Влаштуймо змагання з бігу! – запропонувала хитра лисиця, яка була на стороні лева.

– Так не чесно, – заперечила мудра сова. – Слони не вміють бігати, але це не означає, що вони гірші за спритників.

– Авжеж, – погодився їжачок. – Нехай краще поміряються силою, думаю, так буде справедливіше.

Відчуваючи поразку, руда засумувала. А потім запропонувала хитре рішення:

– Що ж, – мовила солоденьким голосом, – нехай буде по-вашому. Завтра насвітанку лев і слон позмагаються. Тільки не приходьмо дивитися на бій, аби не заважати суперникам. Навідаємося до цього місця після обіду й побачимо хто переможе.

Усі погодилися. Як настала ніч, слон притулився до дуба й заснув. Велетні завжди сплять стоячи, бо як ляжуть, потім не зможуть швидко прокинутися й підвестися.

Побачила це лисичка й побігла до лева:

– Слон заснув, – повідомила руда. – Негайно перегризи дерево, на яке він оперся. Як велетень упаде, скажемо, що ти його поборов.

– Гаразд, – зрадів гривастий, – але сам не впораюся з такою роботою, треба когось покликати на допомогу.

Лисичка метнулася до мишачої нірки. Пообіцявши сіреньким велику миску сиру, переконала допомогти в нелегкій справі.

Гризли-гризли миші дерево, але так і не довели діло до кінця, потомилися й зуби в сіреньких поболіли.

– Що ж робити? – запанікувала руда, глянувши на рожевий горизонт. – Скоро сонечко прокинеться!

А потім хитрунка побігла до ведмежого барлогу.

– Агов, клишоногий, – загукала. – Допоможи мед із дупла дістати!

Почувши про ласощі, ведмідь слухняно потупцяв за лисичкою. Щойно бурий виліз на дерево, кристате затріщало й похилилося на землю. А з ним – і сплячий слон.

О полудні лісові мешканці прийшли на місце бою й побачили лежачого велетня, а поруч – щасливого лева, що переможно задер догори голову.

– Ось наш цар! – вигукнула лисичка. – Найсильніший і найсміливіший!

Наляканим звірям нічого не залишалося, як змиритися з новим ватажком.